


k u l t u r n a š o l a

Jutro je začetek pustolovščine
Zbornik izbrane proze, poezije in drame

30. ROŠEVI DNEVI 2017



Celje, marec 2017



CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-82

ROŠEVI dnevi (30 ; 2017 ; Celje)

Jutro je začetek pustolovščine : zbornik izbrane proze, poezije in drame / 30. Roševi dnevi 2017, Celje, 22. marec 2017 ; [besedila izbrali Barbara Simoniti, Boštjan Gorenc - Pižama, Barbara Rigler ; uredili Lucija Hajnšek in Barbara Rigler ; besedilo o Franu Rošu Ljudmila Conradi ; likovni prispevki učenci in učenke Osnovne šole Frana Roša, Celje]. - Celje : Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava : Zveza kulturnih društev, 2017

ISBN 978-961-7010-06-0 (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti)
1. Gl. stv. nasl. 2. Simoniti, Barbara
289395200

2017

30. ROŠEVI DNEVI 2017

Jutro je začetek pustolovščine

Zbornik izbrane poezije, proze in drame

Besedila so izbrali:

dr. Barbara Simoniti, *sodobna slovenska (mladinska) pisateljica, prevajalka in literarna znanstvenica*,

Boštjan Gorenc - Pižama, *pisatelj, publicist, igravec in prevajalec*,
Barbara Rigler, *samostojna svetovalka JSKD za literarno dejavnost in odgovorna urednica revije Mentor*.

Uvodnik: Boštjan Gorenc - Pižama

Ocene nagrajenih besedil: dr. Barbara Simoniti

Naslov zbirke: *Jutro je začetek pustolovščine* (izbrani verz je iz pesmi *Jutro*, avtor Matej Boštjančič, OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana)

Avtorica logotipa Roševih dnevov: Tina Pregelj Skrt

Avtor fotografij: Dejan Petrovič

Slika na naslovnici: Taja Dovgan, 5. b

Ilustracije: Ana Beltram, 8. a; Timea Bolha Štancar, 8. a; Urh Brvar, 9. b; Allen Cvek, 7. a; Nino Cvek, 9. b; Julijana Duplišak, 8. b; Nina Gomilšek, 9. b; Ana Grajžl, 8. b; Anja Guzej, 8. b; Zara Hrastnik, 9. b; Selina Hrženjak, 8. b; Zoja Kandorfer, 8. a; Maša Kavc, 9. b; Brina Kerneža, 7. b; Laura Kolenc, 7. b; Niki Konda, 8. b; Maruša Koprivšek, 7. a; Nika Kovačec, 7. b; Kristina Lazič, 8. b; Vladana Lazič, 8. b; Rok Leban, 8. a; Kerim Ljubijankič, 6. b; Aljaž Marolt, 8. b; Hana Marot, 7. a; Nika Metličar, 8. b; Nik Modrijančič, 8. b; Klara Perčič, 9. b; Mia Radiković, 6. b; Krištof Rajšter, 8. b; Michael Rakar, 8. a; Jan Ribežl, 8. b; Uroš Uhan, 8. b; Ela Velepec, 6. b; Zala Zupanc, 9. b

Njihova mentorica je likovna pedagoginja Lijana Klančnik.

Organizacijski odbor:

Mojca Kolin, prof., ravnateljica OŠ Frana Roša, Celje, predsednica

Ljudmila Conradi, soustanoviteljica srečanja, članica

Lucija Hajnšek, prof., knjižničarka na OŠ Frana Roša, članica

Živko Beškovnik, ZKD Celje, član

Sebastjan Volavc, JSKD OI Celje, član

Barbara Rigler, JSKD, članica

SEZNAM MLADIH LITERATOV po abecednem redu, sprejetih v literarno delavnico 30. ROŠEVIH DNI 2017

NAGRAJENI AVTORJI:

1. **Laura Amon**, 9. razred, OŠ Lesično, mentorica Gordana Salobir
2. **Matej Boštjančič**, 9. razred, OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana, mentorica Mira Šijanec
3. **Pika Kovač**, 8. razred, OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Zdenka Ivančič
4. **Lota Martinjak**, 8. razred, OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Zdenka Ivančič
5. **Tamara Špan**, 9. razred, OŠ Boštanj, mentorica Silva Žvegljč

POSEBEJ NAGRAJENI AVTORICI:

6. **Timeja Kostrevec** in **Nastja Turnšek**, 9. razred, OŠ Štore, mentorici: Tonja Vrbovšek in Sandra Feketija

ZA LITERARNO DELAVNICO IN OBJAVO V ZBORNIKU SO IZBRANI ŠE:

7. **Iza Gorše**, 9. razred, OŠ Bršljin, mentorica Tina Eremitič
8. **Ana Grajžl**, 8. razred, OŠ Frana Roša, Celje, mentorica Blanka Skočir
9. **Tara Jablanov**, 9. razred, OŠ Vižmarje Brod, mentorica Nataša Jakše
10. **Urša Lajevc**, 8. razred, OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana, mentorica Danijela Žalik
11. **Luka Mak**, 9. razred, III. OŠ Celje, mentorica Metka Vajdič
12. **Nik Modrijančič**, 8. razred, OŠ Frana Roša, Celje, mentorica Blanka Skočir
13. **Hana Mrak**, 9. razred, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika, mentorica Judita Oblak
14. **Gaja Pekošak**, 8. razred, OŠ Lesično, mentorica Gordana Salobir
15. **Sara Planinšek**, 9. razred, OŠ Kidričevo, mentorica Jasna Medved
16. **Nika Pungeršek**, 9. razred, OŠ Slivnica pri Celju, mentorica Polonca Vengušt
17. **Klara Repolusk**, 9. razred, OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec
18. **Maša Vajd**, 9. razred, OŠ Solkan, mentorica Dea Sušič
19. **Ana Vogrin**, 9. razred, OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec
20. **Nuša Žerjav**, 8. razred, OŠ Polzela, mentorica Marija Kronovšek

UVODNI POZDRAV RAVNATELJICE

30. obletnica Roševih dnevov

Šola je živ organizem. To pomeni, da si ne glede na vsem osnovnim šolam v državi predpisane učne načrte in predmetnik ustvarja tudi neko svojo identiteto.

Roševi dnevu so gotovo pomemben, prepoznaven del naše identitete. 30. obletnica, ki jo obeležujemo letos, to dokazuje. Ne samo, da Roševi dnevi živijo že tri desetletja, v tem času so se razvijali, nadgrajevali in širili iz lokalnega v državno in tudi zamejsko okolje. Roševi dnevi so pomemben literarni dogodek na državni ravni.

Na Osnovni šoli Frana Roša smo ponosni, da iz leta v leto spodbudimo veliko število mladih h kreativnemu pisanju. Prepričana sem, da mladi, ki se preizkusijo v pisanju, tudi veliko berejo. Branje daje krila domišljiji, vodi v razmišljanje o sebi, o svetu! Branje je črnilo pisanja.

Vsako leto znova se veselim prebiranja zapisov mladih, ki pošljejo svoje prispevke na razpis Roševih dni. V izredno veselje mi je srečevati se z najstniki, ki tako pogumno odkrivajo svoj svet – včasih radoživ, drugič spet pretresljivo boleč – in delijo svoja razmišljanja z nami.

Dovolim si verjeti, da tudi z Roševimi dnevi opravičujemo ime, ki ga nosi naša šola po možu, ki sta mu lepa slovenska beseda in prenašanje le-te med mlade veliko pomenila.

Naj bo letošnje, jubilejno, druženje ob Roševih dnevih priložnost za zahvalo vsem, ki ste od vsega začetka snovali ta kulturni dogodek, vsem, ki ste se odzivali s prvimi začetki pisanja, in hkrati vabilo – ostanite še naprej z nami, da bodo Roševi dnevi nadaljevali svoje plemenito poslanstvo tudi v svoji zreli dobi.

Mojca Kolin, ravnateljica OŠ Frana Roša v Celju



*Udeleženci 29. Roševih dnevov, 16. marec 2016
(foto: Dejan Petrovič, arhiv OŠ Frana Roša, Celje)*

**Na Roševih dnevih je v 30 letih
sodelovalo 1044 učencev,
od tega jih je sodelovalo 113 dvakrat, 7 pa trikrat.
Učenci so prišli iz 151 krajev in
iz 212 osnovnih šol iz Slovenije in zamejstva.**

UVODNA BESEDA

Na drugi strani besedila

Ljudje smo zvedava, radovedna bitja, ki stalno oprezamo čez navidezne in dejanske prepreke, da bi videli, kaj se skriva za njimi. Pa ne zaradi tiste pregovorne nevoščljivosti, ki sosedovo trato vselej obarva z intenzivnejšim odtenkom zelene, ampak zaradi iskrene vedoželjnosti, ki si želi širiti obzorja, spoznati nove svetove, dejanske in izmišljene.

Zato nič čudnega, da ste mladi ustvarjalci ob letošnjih smernicah s svojimi peresi osvetlili širok spekter drugih strani, ki segajo od čisto domišljajskih svetov, kjer ste se otresli okov realističnega vsakdanjika, do neprijetnih dogodkov, ki se dogajajo na drugi strani tankih stanovanjskih sten, za katere si želimo, da bi bili zgolj fikcija, a jim ne moremo ubežati.

V besedilih, ki so prispela na natečaj, se vidi, da se mladih ne da stlačiti na skupni imenovalac, ampak da ste raznolika množica s svojimi zanimanji, ki jih družijo ljubezen do jezika. A ravno pri jeziku bi lahko potegnili neko skupno lastnost – pa naj služi kot bežen poteg za uhlje ali za ta sladke, da vas malce vzdrami, potem pa se osredotočimo na pozitivne plati vašega ustvarjanja, ki jih je neprimerno več kot slabih – zdi se, kot da ste besedila pisali v naglici, in da bi jih lahko prebrali vsaj še enkrat ali dvakrat, da bi v njih polovili napake – bodisi zatipkane, bodisi slovnične – brez katerih bi bilo branje bolj tekoče.

A to žal ni samo lastnost mladostne zaletavosti in vneme, ki ji smemo pogledati skozi prste, marveč tudi vse večjega deleža knjig, ki jih jemljete v roke, saj številne založbe v pehanju za dobičkom najemajo slabše prevajalce in lektorje, ki jih stanejo manj, marsikje pa jezikovni pregled kar izpustijo. Tako si tudi vi, bralci, ne morete ostri jezиковnega čuta, kot bi si ga želeli, saj v roke dobite poflaste zmazke, ki bi jih vaše učiteljice slovenščine počekale z rdečo. A ne mislite, da vam s tem zapovedujem pisanje v strogi knjižni slovenščini. Daleč od tega. Pogovorni jezik ali sleng je izvrstno slogovno orodje, a mora biti uporabljeno tehtno in z namenom, medtem ko okorne slovnične strukture branje zgolj otežujejo. Posebej se mi zdi vredno poudariti dejstvo, da je bilo vsebinsko, slogovno in tudi slovnično najbolje dodelano besedilo, ki sta ga avtorici zapisali v angleščini in ga zaradi kakovosti v odlomku tudi objavljamo v

zborniku, čeprav ni sledilo zahtevam natečaja. Tu se velja vprašati, ali je pouk angleščine res toliko uspešnejši pri poučevanju slovnice kot pouk slovenščine, ali gre zgolj za avtorici, ki sodelujeta v pisanih spletnih pisateljskih združbah in pilita svoje jezikovno znanje izven šole.

Zato naj bo moj poglobitni nasvet vsem, ki vas veseli besedno ustvarjanje, da vedno podrobno pregledate napisano, najraje potem, ko na disku odleži že nekaj dni in ga lahko preberete s kančkom distance. Kajti iskanje zanimivih vsebin vam zagotovo ne dela težav. Tu me je navdušila predvsem vseprisotnost občutka za soljudi, saj se dobršen del prispevkov spopada z bivanjskimi težavami. Čutiti je empatijo do ljudi na drugi strani občje sprejete in konformne normalnosti, na drugi strani bodečih žic in tehničnih ovir, celo na drugi strani življenja. Lepo je videti, da dogajanje v svetu ne polzi mimo vas, kakor želijo nekateri omalovaževati vse mlade, ampak se aktivnoanimate za težave in iščete rešitve.

V določenem delu besedil je še zaznati mladostno naivnost, še posebej pri poeziji, ki se giba od preprostih rim do poskusov prostega verza, za katerega pa se izkaže, da zahteva več kot le naključno zapisovanje besed. Največji učinek na bralca imajo tiste pesmi, kjer se avtorji niso trudili s pretirano izumetničenostjo, ampak so ubesedili iskrena občutja in čustva. Med besedili, ki smo jih prejeli, je kar nekaj izstopajočih, v katerih se čuti zametke česa večjega, zametke brbotajočih idej in mladih glasov, ki se jim v prihodnosti obeta krojenje našega literarnega sveta. Iskreno upam, da vsem sodelujočim uspe razviti svoje potenciale in ohraniti to mladostno ustvarjalno zagnanost. Zato, dragi mladi ustvarjalci, berite in pišite, kar se da. Berite, da se seznanite z množico načinov, kako ubesediti svoje misli. Berite, da spoznate slogovne prijeme, ki so jih pred vami vpeljali drugi. Berite, da vsrkate zgodbe, ki se bodo v vas pretopile v lastno ustvarjalnost. In pišite. Pišite, da izpilite in izostrite osnovne pisateljske veščine. Pišite, da boste znali čim bolje ubesediti svoje misli. Pišite, da razvijete svoj glas. Pišite, da spravite iz sebe, kar vam leži na duši. Pišite, da se na papirju pojavijo vaše strasti in veselje. Pišite za sebe in ne skušajte ugajati nekemu navideznemu bralcu, ki ga sploh ni. Pišite, črtajte in spet pišite. Pišite iz sebe.

Boštjan Gorenc - Pižama

NAGRAJENA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

LAURA AMON, 9. razred

OŠ Lesično, mentorica Gordana Salobir

NA DRUGI STRANI

Potopila se je v neskončno modrino, polno čudovitih in skrivnostnih bitij. Očarana je opazovala na tisoče raznobarnih rib in koral na dnu morja in plavala mimo koralnih grebenov, posutih s školjkami in zaraslimi z morsko travo. Svet pod vodo se ji je zdel tako osupljiv in poln skrivnosti ter neznanih bitij. Končno je zagledala ogromno podvodno jamo in našla sive školjke, ki so v sebi skrivale bisere. Že ko je segla po prvi školjki, je začutila nenavadna valovanja in nemir v morju. Ribe so odplavale daleč stran na južni greben in vedela je, da se bliža nevihta s severa. Zagledala je nekaj nenavadnega in svetlečega na dnu votline. Hitro je nežno pobrala še dve školjki in odplavala še bliže dnu. Zagledala je prelep zlat medaljon v obliki kapljice, obsut z modrimi kristali. Hitro ga je pograbila in zaplavala proti južni obali otoka Thui. Priplavala je do obale, ko je že slišala grmenje in ječanje vetra. Valovi so se začeli dvigati in poplavljeni obalo.

Stekla je po vročem pesku do kolibe, zgrajene iz vej in velikih palminih listov. Vedela je, da je njena koliba prešibka in ne bo zdržala takšne nevihte, zato je pobrala nekaj pomembnejših stvari in hrano. Tekla je, kolikor je lahko, čez velik zaraščen gozd proti sredini otoka. Veje so jo bičale v obraz in nebo je postalo tako temno, da je komaj kaj videla skozi ovijalke in visoka grmovja. Prispela je do visoke gore in stekla v zavetje ene od jam v bližini. Odložila je stvari in z zadnjimi močmi padla na mrzla tla ter počasi zaprla oči. Utrujenost ji je prežemala telo in udje so ji skorajda otrpnili od silnega teka. Trudila se je ostati budna, a spanec ji je vztrajno legal na veke. Kot nepovabljen gost so jo spet preplavile sanje, ki jih ni nikoli razumela. Predala se je in zopet jo je odneslo na drugo stran.

Skozi majhno pot v gozdu je galopiral črn konj z neznancem na hrbtu. Čeprav je njegov obraz zakrivala senca temne noči, posute z zvezdami, je lahko videla grozo v njegovih prodornih očeh in strah v njegovem pogledu z vsakim trenutkom, ko se je obrnil nazaj in preveril, če mu kdo sledi. Skušal je odmisлити odmeve konjskih kopit, ki so drvela za njim, čeprav so se mu hitro približevala. Vedel je, da ima zelo malo časa, zato je privil



Maša Kavc, 9. b

majceno speče bitje še bolj k sebi in konja pogнал v dir. Po zraku so letele ognjene puščice in zažigale gozd, ki se je spreminjal v pepelnato puščavo. Končno je zagledal ogromno javorjevo drevo, ki je edino že zelenelo v tej zgodnji pomladi, in upočasnil konja. Hitro je zavil otroka v odejo in ga položil ob vznožje velikih drevesnih korenin. Okrog otroka je obesil svetleč medaljon v obliki kapljice vode, obsut z modrimi kristali, ter okrog spečega bitja zarisal znamenje boginje vode. Ognjene puščice so se bližale in vedel je, da mora oditi, zajahal je konja in se obrnil v drugo smer, da bi zavedel napadalce. Ni vedel, da se je ujel v past in zaseda ga je pričakala, prijel je lok in segel po tulu z puščicami, ki ga je imel privezanega na hrbtu. Vedel je, da te bitke ne bo dobil, vendar se je bil pripravljen boriti. Napel je tetivo, kljub temu, da je bilo temnih senc veliko več. Začel je streljati in slišal je lahko, da so puščice dosegle cilj, skočil je s konja in se skril za bližnje drevo. Čeprav je bil dober lovec in imel odličen sluh, ni zaslišal prihuljene postave, ki se je priplazila za njegov hrbet in ga prijela za vrat. Odvlekla ga je proti drugim temnim postavam, ki so čakale pripravljene na boj. »Povej nam, kje je otrok!« je z raskavim glasom zavpil poglavar. »Ne bom vam povedal. Nikoli ga ne boste našli!« se je zoperstavil skrivnostni jezdec. »Tudi prav. Ubijte ga!« je izrekel poglavar. Visok možki je dvignil glavo in

v sanjah je lahko videla njegove krute oči polne predanosti poglavarju. Napel je tetivo in še zadnjič pogledal tujca, preden je napel lok in mu poslal ognjeno puščico v srce.

Strahoma se je prebudila in tujčev krik ji je odmeval v mislih. Roka je hlastno grabila po tleh in zatipala skrinjico. Oddahnila si je in mukoma pokleknila na kolena ter jo počasi odprla. Nenavadno se je zasvetil, bil je enak kot v sanjah, skrivnostno bleščeč, nekako nezemeljski. Skozi misli so ji vihrala vprašanja: »Le zakaj ga je našla ravno ona? Kdo je otrok in neznanec iz sanj?« Ničesar ni razumela, sploh pa ne moči, ki jo je v sebi skrival medaljon – skrivnostni kamen z dna morske votline.

Ocena besedila: *Kratko prozno besedilo Na drugi strani je širokopotezno zasnovan primer fantastičnega besedila, ki razkriva bogato avtorsko domišljijo, zgoščeno v zelo kratko zgodbo z odprtim začetkom in enako odprtim koncem. Tak pristop je zelo primeren za fantazijsko tematiko zgodbe. Zgodba se začne in medias res, brez uvoda, kot tretjeosebna pripoved dogajanja, v katero je potopljen ženski subjekt. Posebnost besedila je vstavljena zgodba, torej zgodba v zgodbi, ki v obliki sanj prinaša fantazijski prikaz nekega bistvenega dogodka iz preteklosti. Otipljiva povezava med dvema ravnema dogajanja je medaljon, ki ženski nerazvozan in nerazumljen obleži v dlani še na koncu besedila. Sprememba pripovednega gledišča je tako bistveno slogovno sredstvo besedila, čeprav ostaja pripoved v obeh primerih tretjeosebna. Fantazijska zgodba se spogleduje z različnimi literarnimi in filmskimi zgodbami, ki jih je s skupnim imenovalcem mogoče označiti za romantične in so v obilni meri prisotne v resničnem in domišljijem svetu mlade piščice osebe. Pomanjkljivost besedila je, žal, manj večje obvladovanje jezikovnih sredstev, ki bi bogato zastavljeni zgodbi dala pravi izraz in ustvarile bistven skupni – literarni učinek. Prva izstopajoča slabost jezika je raba klišejskih ekspresivnih pridevnikov: „ogromno“, „nenavadno“, „prelepo“, ki jih v domišljijem besedilu ne sme biti, saj mora namesto njih nastopiti osebna raba ekspresivnih sredstev, da učinkujejo sveže in prepričljivo. Druga slogovna slabost je ponavljanje besed, kadar nikakor ne tvori ponovitev. Povrh vsega bralca/-ko zmoti še nekaj pravopisnih tegob, povezanih z rabo vejice. Kljub vsemu je besedilo eden boljših primerov proznih literarnih besedil, ki so sodelovala na letošnjem tekmovanju.*

dr. Barbara Simoniti

MATEJ BOŠTJANČIČ, 9. razred

OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana, mentorica Mira Šijanec

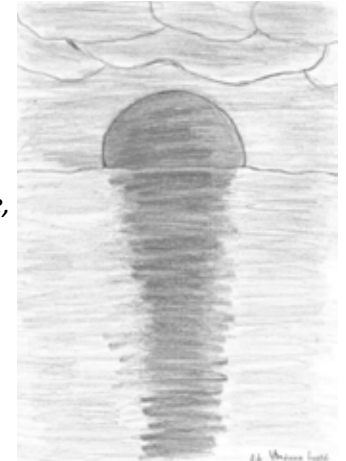
JUTRO

*Začne se z jutrom: dan, ideja, življenje.
Začetek nečesa novega, mladega, svežega,
ki se dramatično v jutranji zarji.*

*Jutro je začetek pustolovščine.
Zbudiš se in pomisliš na vse vznemirljive dogodke,
ki bi se lahko zgodili.*

*Jutro je priložnost za nekaj novega.
Porodi se kadar koli in kjerkoli
in je odvisno izključno od tebe.*

*Jutro je začetek poti,
ko odideš v svet in začneš svoje življenje,
ravno ko vzhaja sonce.*



Vladana Lazič, 8. b

Ocena pesmi: *Pesem je napisana v prostih verzih, razporejenih v kitično obliko štirih trivrstičnic. Ubrana je na eksistencialno temo in niza navidez poljubne verze v pretanjeno stopnjevanje osebnih načrtov, pravzaprav možnosti, ki stojijo pred mladim človekom na življenjskem razpotju. Glavno slogovno sredstvo v pesmi je ponovitev v obliki različnih figur. Prva je ponovitev s spremembo: v prvem verzu beseda „začne“, v drugem „začetek“. Druga ponovitev je polisindeton, naštevanje brez veznika: „dan, ideja, življenje“, nato pa še „novega, mladega, svežega“. Tretja ponovitev je figura anafore v naslednjih treh kiticah, torej paralelizem enakih začetkov: „Jutro je ...“ V zadnjem členu anafore, v zadnji kitici, se znova ponovita še ključni besedi „začetek“ in „začneš“. Za pesem je značilen osebni lirizem, ki se razrašča na ozadju realnega: prosti verzi nastajajo na ozadju tradicionalne poezije in zanjo značilnih slogovnih prijemov. Ravno ta kombinacija je značilna posebnost avtorske poetike in obeta še nove, podobno uspele pesmi.*

dr. Barbara Simoniti

PIKA KOVAČ, 8. razred
OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Zdenka Ivančič

LAHKO BI BILO DRUGAČE

»Ta dež me spravlja ob živce,« sem rekla jezno, saj sem v šoli zopet dobila oceno, ki si je nisem najbolj želela ... In potem še te nadležne dežne kaplje, ki jim čisto nihče ni dovolil, da kar dežujejo vsepovprek brez vsakega reda ...

»Pa saj je ... samo dež,« je ljubeznivo rekla sestra, čeprav sem sama vedela, da me le pomiluje; nikoli me ni užalila ali imela karkoli proti mojemu mnenju, če že, pa je to le povedala na zelo ... nežen način. In to le zaradi tiste moje težave ... tiste, da imam avtizem ali karkoli že. Saj nimam nič proti njeni prijaznosti. Toda saj ni treba tega vsem vedeti, kajne? Torej tudi Tini ne.

Nič ji nisem odgovorila, ker sem imela preveč dela s tem, da sem se smilila sama sebi. Dežja je bilo vse več in moteč zvok udarjanja dežnih kapljic ob steklo je bil vse glasnejši.

»Amm ... Anja?« me je sestra nekoliko zaskrbljeno pogledala, ko sem skoraj padla s stola zaradi zatiskanja ušes.

Nekaj časa sem bila tiho.

»AAA! Kako naj rišem, če me pa moti ta dež! Ne maram ga ...«

»Mene ne moti ...«

Sestri zopet nisem odgovorila, temveč sem le mahala okoli sebe, da bi pregnala ves trapasti dež, čeprav sem vedela, da ne gre tako ... Potem naju je mama poklicala k večerji in molče sem šla k mizi. Tine še ni bilo in sem brez vsakega občutka zakričala: »Tina, večerja je, pridi že!« In že je bila tu; bleda in tiha kot vedno. Povečerjali smo makarone in pred tem krompirjevo juho; vse rumeno, kot mi je všeč.



Anja Guzej, 8. b

Jaz namreč ne prenesem oranžne ali rdeče: ne korenja ne rdečih jabolk; niti bombonov ne.

In kaj potem, če ne razumem, zakaj je tako neznosno smešno, da se dve svetlolaski plazita po trgovini; če je to karkoli, je le neumno in ne smešno! Pač, sem drugačna in če koga moti, naj se briga zase ... To še ne pomeni, da sem ... avtistična. No ja, sem tudi precej nadarjena v določenih pogledih; na primer 345 krat 567 lahko izračunam na pamet in ... poteze drugih lahko predvidim vnaprej in ravno zato imam tudi rada šah, pa še v bistvu ... mi to kdaj pride prav ...

Sestra je vstala, da bi odnesla krožnik. Meter in pol pred njo je bil na tleh majhen model avtomobilčka, ki sem ga v jezi vrgla tja nekoliko prej ... Zakričala sem, kar se je dalo glasno in potegnila sestro nazaj, da ne bi stopila nanj ter padla in razbila krožnik. Sestra, ki sem jo morda malce prehitro potegnila v stran, je potihom vzkliknila in bila opravičeno zmedena. Jaz sem obmirovala.

Vmešala sta se mami in oči. Namesto, da bi me pohvalila in rekla: »Uf, tole je bilo pa za las!« ali kar koli že, sta sestro hitro potegnili stran od mene in se name zadržala nekaj v smislu: »Pusti jo na miru!« in »Kaj je zdaj Tina kriva?!« Pritisk mi je zaredi mojega trenutnega podviga že tako ali tako narasel, ko pa sta se starša še drla name, je bilo vsega preveč ... Začela sem kričati, kar naenkrat sem ležala na tleh in opletala z rokami ... nato je bilo vse tiho.

»Oprosti ...« mi je rekla mami. »Nisva mislila tako ...« Jaz sem nekaj časa samo ležala.

»Spotaknila bi se ob avtomobilček in padla,« sem razložila in kratek pogled na starša me je hitro zopet odvrnil stran ... Šlo jima je na jok. Nisem neumna in vem, kaj sta mislila starša. Da se ne morem dovolj nadzirati. Mislila sta, da bom nekaj storila svoji lastni sestri; jo poškodovala ... ker sem pač avtistična ... Začela sem dihati globlje in brez enega samega pogleda nanje sem odšla v sobo ter zaloputnila vrata za seboj.



Nika Metličar, 8. b

Dežne kaplje so lepe; tako popolne, tako elegantne, tako v ritmu padajo na moje okno. In brez kakršne koli besede očarajo slehernega posameznika, če si le vzame čas za njih ... Pa jih vseeno ne maram ...

Zaslišala sem škripanje vrat za seboj. Vdihnila sem: »Vem, da včasih preveč burno odreagiram. Vem, da te ne bi smela tako poriniti. Vem, da mogoče ni najpomembnejši en blesav krožnik!« ... Takrat sem se obrnila in za menoj ni stala Tina, temveč mami.

Obrnila sem se nazaj in na risbo narisala še nekaj dežnih kapelj, nato pa vse skupaj počekala, ker mi ni bilo všeč. Mami je prišla do mene in me objela okoli ramen. Nato me je nekajkrat pobožala po hrbtu.

»Na nek način te čisto razumem, Anja,« je začela. »Si super pametna punca in čudovita oseba, za katero vem, da ne bi nikoli, ampak res nikoli, nikomur storila karkoli žalega, če za to nimaš razloga.« Pogledala sem v tla.

»Ampak vem, da sva z očijem grozno odreagirala in da ne bi smela niti pomisliti na to, kar sva ti rekla in da te je to prizadelo. In vem, da ti zadnje čase ... odkar smo odkrili, da ... no ... Ni ti lahko in ...«

Takrat se je zlomila in začela jokati v mojo ramo. Jaz nisem jokala ... A naredila sem nekaj drugega ... Nekaj, kar jo je presenetilo – objela sem jo in pustila, da se zjoka do konca. Potem je zapustila sobo in zopet sem bila sama.

Blagor dežju. Ta le pada; brez kakršnega koli razloga in ne da bi kdorkoli imel karkoli proti njemu; brez skrbi ... Pa kaj, če me v šoli ne marajo. Pa kaj, če se bom morala prešolati. Pa kaj, če sem, kar sem! In vem, da ni pravično ... Da bi lahko bilo drugače! Pa ni in s tem se pač moram sprizniti slej ko prej. Nisem dež, nisem veter, nisem ... megla! Sem Anja in sem drugačno dekle! ... Nisem edina in ta krivica se pač ne dogaja le meni ...

Tolažba se ni izkazala za popolno pomilovanje same sebe in mi je zato morda za majhen odtonek celo zvišalo samozavest. Potem sem še malo počekala svojo že tako uničeno risbo ... A tokrat kar tako; brez razloga.

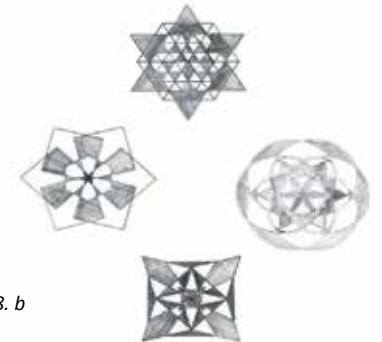
In zdaj še, zakaj ne maram dežja; je lep, je brezskrben, a vendar: enkrat pade in konec, dež se ne pobere. Nobena kaplja ne bo nikoli več taka, kakršna je bila! Vedno, ko pada dež, ta ni isti kot včeraj. Čeprav je izhlapel in zopet postal dež, na las podoben prejšnjemu ... Jaz pa bom vedno jaz in tako mi je tudi všeč. Naj rečejo, kar hočejo. Jaz sem Anja in sem drugačno dekle!

V sobo je vstopila Tina. Pogledala sem jo in se celo poskusila nasmehnuti: »In imam čudovito sestro.«

Naslonili sva se na okensko polico in le opazovali to nadvse turobno vreme ter si verjetno mislili enako: »Lahko bi bilo drugače ...«

Ocena besedila: *Prozno besedilo s šifro Zima je kratka zgodba, napisana v prvi osebi. S tem pristopom se vzpostavlja avtorska pisava, ki posreduje silovitost dogajanja in čustvovanja v pripovedi. Navidez neurejene enote besedila – ki pa bi vendarle morale biti označene s pravopisnim sredstvom odstavka – se nizajo v pogosto zelo kratkih, zasekanih stavkih. Poleg tega jih vedno spet prekinja premi govor, ki le še stopnjuje čustveno nabitost besedila. Subjekt pripovedi je Anja, avtistično dekle, zgodba pa je samo izsek iz njenega življenja; za lažje razumevanje posebnosti pripovednega gledišča je dodanih nekaj nujnih razlag, zato da se bralec/-ka lažje znajde v drugačnosti pripovedovanega sveta. Napetost zgodbe se stopnjuje ob drobnem dogodku med večerjo, ob katerem se v mislih udeleženi oseb razbobotijo povsem različne razlage tega, kar se je zgodilo – dokler Anja kot drugače pametna in včasih nepametna oseba ne razloži, zakaj je planila po svoji sestri. Pretanjeno opisani središčni dogodek dovolj prepričljivo posreduje različne in pogosto ne ravno strpne poglede ti. normalnih ljudi in vseh drugih, ki bi v svoji drugačnosti morali biti enako svobodni in sprejeti kakor povprečneži. Glavna odlika besedila – tudi v primerjavi z drugimi besedili – je prepričljivo zlita raba vseh slogovnih sredstev, tako da ubesedijo prepričljivo literarno besedilo.*

dr. Barbara Simoniti



Jan Ribežl, 8. b

LOTA MARTINJAK, 8. razred

OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Zdenka Ivančič

SEDEL JE TAM

Na ulici sredi mesta
čisto sam
je zrl v svet.

Gledala ga je
iz bližnje kavarne
stara gospa,

gledal ga je
z vprašujočim pogledom
mimoidoči sprehajalec,

gledala ga je
mamino roko držeč
mala deklica s čopki,

gledal ga je
v službo hiteč
nek mlad možki.

On pa je le
tam sedel
in vračal pogled.

Kaj so videli,
vsi ti hiteči
obrazi ...?

Brezdomca.
Osebo?
Človeka ...



Mia Radiković, 6. b

Ocena pesmi: Pesem je napisana v izrazito kratkih verzih, ki obsegajo dve do tri besede, na koncu za poanto pa samo še eno. Verzi sestavljajo prav tako kratke, trivrstične kitice: vsega skupaj jih je osem. Kljub temu se pesem spogleduje s tradicionalno poezijo, saj ima opazno zaznamovani besedni red. Druga slogovna poteza je paralelizem v štirih kiticah, pravzaprav figura anafore, pri kateri se kitice začenjajo s ponovitvijo. Posebnost figurativno vezanih kitic je, da ne prinašajo stopnjevanja, kakor je za tradicionalni paralelizem in tudi anaforo običajno, ampak ravno nasprotno: nikakršnega stopnjevanja ni, le nizanje različnih vsakdanjih situacij, v katerih ljudje opazujejo dogajanje na ulici. S tem modernejši pristop odločilno prebija ozadje tradicionalne poetike, na kateri je pesem napisana. Neimenovani subjekt pesmi nato nastopi z osebnim zaimkom „On“ na začetku naslednje kitice, in tudi taka raba zaimka poudarja izpostavljeno lego subjekta. Osebni zaimek kot besedna vrsta v svoji prvotni funkciji zamenjuje znani samostalni, v tokratnem primeru pa subjekt še vedno ostaja neoznačen. Napetost narašča z naslednjo kitico, ki ima obliko retoričnega vprašanja, dokončno pa napetost razreši sklepna kitica s tremi možnimi samostalniki, tremi možnimi oznakami subjekta, pač odvisno od gledišča vsakega opazovalca. Pesem je s tem izrazito ubrana na eksistencialno temo, saj spodmika trdna tla uveljavljenim predstavam, ki jih soljudje imajo drug o drugem, predvsem pa učinkovito omaje predsodke pred tujci, prišleki in begunci, ki že samo s svojim prihodom razburkajo na videz mirno površino vsakdana. Pesem izzveni v prepričljivi osebni združitvi uveljavljenega in posebnega, tradicionalnega in osebnega, zato moremo pričakovati, da bodo izbrani pesmi sledile še nove iz iste osebne poetike.

dr. Barbara Simoniti

TAMARA ŠPAN, 9. razred
Oš Boštanj, mentorica Silva Žvegljč

PLENILEC

(Domišljajska zgodba, ki se navezuje na težave današnjega družinskega življenja.)

Gledal me je ...

Noč je bila hladna. Kakor bi se okno pod pritiskom mrzlega vetra želelo ukloniti ter spustiti vse tegobe v notranjost. Kakor da ne bi moglo samo zadržati vse temačnosti. Skrita pod posteljo sem samo čakala, kdaj se bo vdalo, da bodo črne kaplje kakor kri prepojile preprogo ter pustile dolgotrajno sled. Bo sonce sploh še posijalo, sem se spraševala. Bila je tema. Tako gosta, da po kotih nisi mogel razločiti senc, ki so se plazile okoli, prežale nate. A mene že ne bodo našle, ne morejo me. Skozi okno ni mogla niti mesečina, tako polno senc je bilo. Tako sva ostali samo še medve, jaz in tišina. Zadrhtela sem ter se z odejo pokrila čez glavo. Ter čakala. Še vedno me je gledal ...

Sama sem opazovala steno, a sem to vseeno čutila. Kot piš na licu. Kot znoj na rokah. Postavila sem ga na drugo stran sobe, za omaro, daljši kot je bil, bolje sem se počutila. Pa me je še vedno gledal. S svojimi opičjimi očmi. Ja, bala sem se plišaste opice. Morda je bila res samo igrača, a na njej je bilo nekaj zloveščega. Kot demon, ki išče tvoje šibkosti. Kot kapljice, ki te prepojijo. Kot tema, ki te vzame v svoj osamljeni objem. Gledal me je, v moji sobi, v mojem zatišju pred nevihto. Vedela sem, kaj to pomeni. Vsako noč, ko sem se zbudila, z njegovim pogledom na sebi, se je zgodila ista stvar ... Tišina je še enkrat utripnila, nato pa se je zaslišal glasen pok, ki mu je sledil še glasnejši.

»Pomiri se,« se je zaslišal tihi roteči glas moje matere, nato pa očetov doneči odgovor.

Boječe sem se skrila še globlje pod odejo ter zajokala. Namesto zloveščih kapljic so bile moje solze tiste, ki so zaznamovale preprogo. Ko sem zaslišala naslednji glas, sem se že sramovala. Sram me je bilo tega, da sem se jaz bala opice, mama pa se je borila s toliko bolj resničnim demonom. Demonom, ki sem ga jaz povsem nedolžno klicala oče. Ko so se udarci nadaljevali, sem zaprla motne oči ter si namesto grozljivih zvokov predstavljala glasbo. V svoji majhni neumni glavici je bil vsak krik visok pisk klarineta, vsak stok nizki ton saksofona. Zlobni smeh je bil še najbolj

podoben basu, ki razigrano poigrava zraven. Še udarci, ko je pometel na tla posodo, ki je bila na pultu, so zveneli kot činele, ki so se burno, a spontano oglasile. Mamin in njegov glas sta se prelivala v eno melodijo, v duo med jeznim čelom in žalostno violino. Vse je dirigirala, usmerjala njegova dlan ter prelivala en zvok v drugega. Eno bolečino v drugo. Ko se je po hiši zaslišal zvok trka telesa ob steno, sem poskušala to uskladiti z bobnom, a sem vedela. Vse se je ponavljalo. Zaradi tega sem zajokala še glasneje. Za trenutek je vse obstalo, oba sta utihnili, da se je tišina spet kot droga razlila po prostoru. Molila sem, prosila, rotila, da bi ostala. Pa vendar ima vsaka pesem odstavke, med katerimi je odmor. Kmalu se je spet začelo. Tokrat tišje, a hitreje, še bolj boleče. Tepežu so se pridružile še razne zmerljivke, besede, za katere sem vedela, da jih ne smem nikoli ponoviti. Nikdar. Sicer bom postala kot on. Ampak ali še nisem kot on, sem se spraševala. Že res, da sem imela čisto majhne nožice in še manjše ročice, s katerimi ne bi mogla nikomur storiti žalega, a vseeno. Po teh rokah se je pretakala njegova kri. Bila sem njegova. Sredstvo, s katerim je nekaj dosegel. Priklenil je mojo mamo nase. Ob tem odkritju sem začela drgniti svoje roke ob steno. Na mesto me je priklenila bolečina ob tem početju, a sem se na nek način počutila bolje. Moja bolečina se je družila z njeno, to pa je moralo biti močnejše od njegovega sovraštva.

»In kaj bova z njo?!« sem zaslišala njegov glas.



Zala Zupanc, 9. b

Mama je zajokala, to sem bolj čutila kot pa slišala. »Samo poglej jo! Ni lepa, ni pametna! Naslednje leto gre v šolo, pa sploh nič ne govori. Nikoli se je ne bova znebila,« je tulil naprej.

Vedela sem, kaj se bo zgodilo naslednje jutro. Mama ne bo šla v službo zaradi modric, ampak se bo igrala z mano, on pa bo spet cel dan v pivnici. A ko bo prišel domov, si bo spet prepeval isto melodijo. Spet ... in spet ... in spet. Vsako jutro, vsako noč, vsako minuto bo pesem tudi z mano. Mojim mislim ne bo dala miru. Niti ko bom opico vrgla proč niti ko bo mama spoznala, s kakšnim demonom imava opravka. Še en udarec pa bo pesmi konec, sem si prigovarjala. Samo še eden.

Čez leta se me je oče končno znebil. Edina žalost, ki me je čakala, je bila, da mami nikoli nisem uspela povedati, da mi je uspelo, kar njej nikoli ni. Pobegniti stran od njega.

Ocena besedila: *Pod naslovom je dodana razlaga v oklepaju: „Domišljajska zgodba, ki se navezuje na težave današnjega družinskega življenja.“ Plenilec je kratka zgodba, napisana v prvi osebi. Tak pripovedni pristop ustvarja najbolj osebno pripovedno perspektivo, ki posreduje nabito čustvenost besedila. Pripovedni subjekt je deklica, ki se v temi v svoji sobi skriva pod posteljo, ker se boji igrače – plišaste opice. Boji se njenih oči, ki strmijo vanjo. Vzdušje eksistencialnega strahu posredujejo predvsem primere: črne kaplje teme so kakor kri, pogled opice kakor znoj na rokah. Pogosto se primere kar nizajo in stopnjujejo učinek strahu. Na koncu drugega odstavka – ki bi moral biti označen kot pomenska enota, pa skupaj z drugimi odstavki to ni – izvemo, da se hkrati dogaja še nekaj drugega: v sosednji sobi oče pretepa mamo med očitajočimi obtožbami, mama pa se roteče brani. Ekspresivno slogovno figuro primere začenja tu izpodrivati metafora, ki posreduje večjo neposrednost kakor primera. Razkrije se, da so steklene oči opice zlovešče zato, ker deklico spominjajo na oči očeta; igrača postane figura nasilnega roditelja. V opis dogajanja začne posegati neposredni govor, stavki očeta so samo še druga vrsta udarcev, ki jih mora mama prenesti. V nasilnem monologu izvemo, da bo deklica kmalu začela hoditi v šolo, pa še vedno ne govori, medtem pa pripoved posreduje smrtni strah te iste deklice v vseobsegajočem molku in grozi. Pripoved se konča s kratkim dodanim povzetkom, da ji je leta kasneje uspelo pobegniti od očeta. Skupaj z dodano oznako na začetku je zgodba tako uokvirjena v sedanost in vsakdanost. Žal jo ravno ta razlaga s svojo ironičnostjo trga iz veliko uspelejšega čustvenega pripovednega tkiva. – Kratka zgodba je prepričljiva pripoved o nasilju v najosebnejši življenjski sredini. Z nekaj več jezikovne izbrušenosti bi bila celovito literarno besedilo.*

dr. Barbara Simoniti

POSEBNO NAGRAJENO BESEDILO v angleškem jeziku

TIMEJA KOSTREVC in NASTJA TURNŠEK

9. razred, OŠ Štore, mentorici: Tonja Vrbovšek in Sandra Feketija

THE AFTERLIFE (odlomek)

My name is Alec Wolfe. I live in New York, USA. I'm 19 years old and I'm all alone. I have no family, no friends, no life. In fact, I'm single, I don't go to school, I don't have a job, or a house, or any belongings at all. Let's see ... what am I missing? Oh, that's right! I'm dead.

I'm a ghost. I died 129 years ago, and my life hasn't been whole since. Someone else caused my death. I was reborn as a ghost. Everyone around me is just like me in the sense that they, too, died by someone else's hand. Those who died of old age or committed suicide simply disappeared. But not me. I died a violent death, caused by a loved one. Therefore, I'm an immortal ghost, eternally a teenager, living in The Realm of The Dead, an invisible ghost world within the real world, with nobody at my side. You could also die here. But you don't usually die. You disappear. You can't die of starvation, dehydration, old age or the like. Ghosts don't sleep, eat, drink or age ... but we can kill.

Some ghosts are criminals. They either want revenge or they just like the rush they get when they cause someone's death. Anyway. Back to me. Yes, my life is miserable at the moment. Of course, I could have killed myself and disappeared forever, but there was one good reason I couldn't do that. Okay, maybe it wasn't a good one, but still, it reminded me that things could've been worse. Either way, the reason was a girl.

Kacey Matthews. She was smart, funny, polite, but she also had her dark secrets. For example, she lost her mother Natalia Matthews to drugs and alcohol, and her father Gabriel Matthews was abusive. Every bad grade, every lie, every cuss-word she uttered had consequences. Her father was Catholic and thought he was doing well by punishing her for her sins. However, he was not only damaging her physically, but mentally as well. And yet she still loved him. She saw the world in black and white, yet nothing was grey. She thought Gabriel was white, and she was black. She thought her father was right to do such wrong things, and that she

was wrong to do even the most normal things. She believed that her father was only doing the things he did because he loved her and wished her well. I didn't understand her, but at the same time, I thought I knew exactly what she was thinking every second of every day.

I thought about that as I watched her sleep, soundless, in her queen-sized bed, under her blue and grey quilt, in a nest of white, grey and black over-stuffed pillows. She looked like the little girl she was before her mother died, with her restless eyelids covering those stunningly enchanting brown eyes and her long, glossy, golden blonde hair, spread out on the pillows around her and covering her high, flushed cheekbones. She got all of those features from her mother. I looked away before just in time before I started having flashbacks, my gaze stopping on the massive mirror she had on the wall above her dresser in which she kept her endless make-up supplies. I saw myself – a tall, chocolate-brown-haired teenage boy with big grey eyes and broad shoulders, invisible to the rest of the world, standing next to a teenage girl's bed while she was sleeping. It sounds creepy, but I've been watching over her since she was five years old, and it's become something I couldn't live without over the eleven years I've known her.

She was stirring nervously under the sheets. Sweat was beading on her forehead and neck. She was having another nightmare, possibly one about her father or the death of her mother. Her eyelids sprang open as she bolted upright and looked around wildly. She was breathing in shallow, gasping breaths and wiping away sweat. She was looking around her messy bedroom with baby pink walls, fluffy carpets, shelves full of books organized by size, desk with school supplies thrown everywhere and her half-open closet. She exhaled a long breath she'd been holding and got up to check the time on her iPhone she'd gotten for Christmas last year. 05:47. She groaned with exhaustion and annoyance and went to her private bathroom to clean up. I waited in the room for her to come out while she showered. I walked over to the corner farthest from the door. The wall there was lined with her drawings. She was a spectacular artist. There were drawings of her and her family, the cat she used to own and also drawings of supernatural beings, such as unicorns, vampires, werewolves, angels and the like. Her friend, Amanda Cameron, thinks she had an overactive imagination, but think it's because of her undying wish for things to be different, for things to be better.

ŽIVLJENJE POTEM (prevod)

Ime mi je Alec Wolfe. Živim v New Yorku v ZDA. Star sem 19 let in sem povsem sam. Nimam ne družine ne prijateljev ne življenja. V resnici sem samski, ne hodim v šolo, nimam službe niti hiše niti kakšnega imetja. Naj pomislim ... kaj mi manjka? Ah, seveda! Mrtev sem.

Duh sem. Umril sem pred 129 leti in od takrat moje življenje ni več celo. Nekdo drug je povzročil mojo smrt. Ponovno sem se rodil kot duh. Vsi okoli mene so prav taki kakor jaz v smislu, da so tudi sami umrli pod roko nekoga drugega. Tisti, ki so umrli od starosti ali so naredili samomor, so preprosto izginili. Toda ne jaz. Umril sem nasilne smrti, ki je povzročila ljubljena oseba. Zato sem torej neumrljivi duh, večno najstnik, živim v Kraljestvu mrtvih, nevidnem svetu duhov znotraj resničnega sveta, brez kogar koli ob strani. Umril bi lahko tudi tukaj. Vendar navadno ne umreš. Samo izgineš. Ne moreš umreti od lakote, dehidracije, starosti ali česa podobnega. Duhovi ne spijo, jejo, pijejo ali se starajo ... vendar lahko ubijamo.

Nekateri duhovi so zločinci. Hočejo se ali maščevati ali pa jim je všeč vznemirjenje, ki ga doživijo, kadar povzročijo smrt koga drugega. Kakor koli že. Nazaj k meni. Drži, moje življenje zdaj je nesrečno. Seveda bi se lahko ubil in izginil za vedno, vendar je obstajal dober razlog za to, da tega nisem naredil. No ja, morda ni bil dober, a vseeno me je opomnil, da bi stvari mogle biti še slabše. Kakor koli že, razlog je bilo neko dekle.

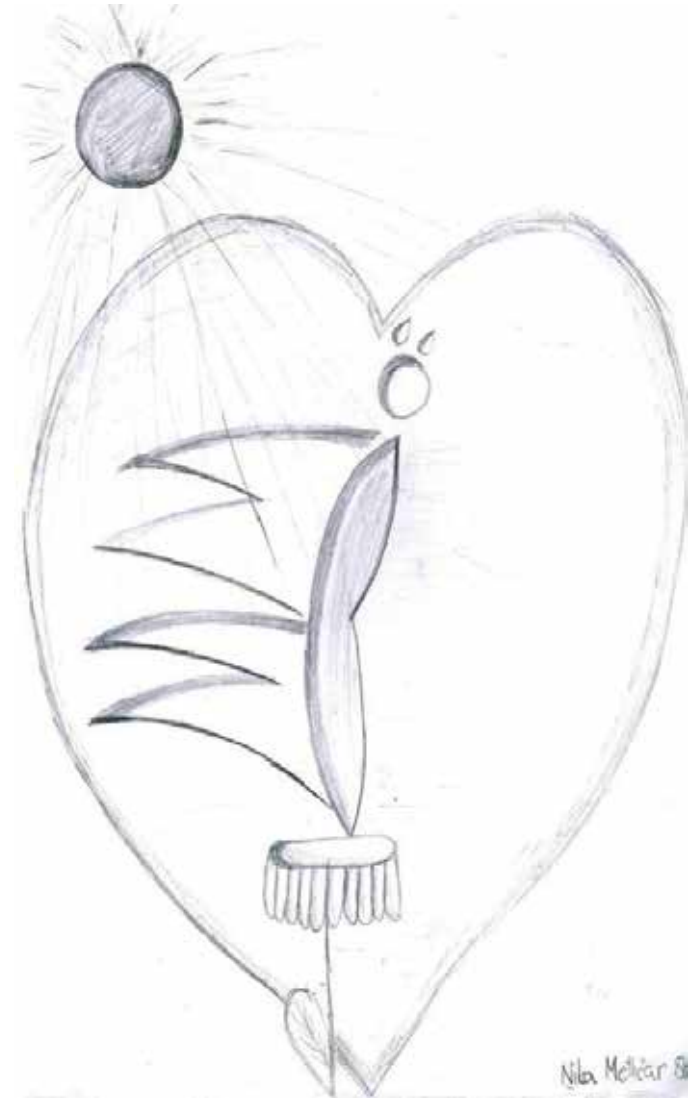
Kacey Matthews. Bila je pametna, smešna, vljudna, vendar je imela tudi temne skrivnosti. Na primer, njena mama, Natalia Matthews, je umrla zaradi drog in alkohola, njen oče, Gabriel Matthews, pa jo je zlorabljal. Vsaka slaba ocena, vsaka laž, vsaka kletvica, ki jo je izrekla, je imela posledice. Njen oče je bil katolik, prepričan, da dela dobro, če jo kaznuje za njene grehe. Vendar je s tem ni uničeval le psihično, ampak tudi mentalno. Pa vendar ga je imela rada. Svet je videla kot črno-bel, brez kakršne koli sivine. Prepričana je bila, da je Gabriel bel, sama pa črna. Mislila je, da ima njen oče pravico početi tako slabe stvari in da je sama slaba, če počne najbolj normalne stvari. Verjela je, da njen oče počne to, kar počne, samo zato, ker jo ima rad in ji želi samo dobro. Sam je nisem razumel, hkrati pa sem mislil, da točno vem, kaj misli vsako sekundo vsakega dneva.

O tem sem razmišljal, ko sem jo gledal, kako spi, neslišno, v svoji veliki postelji pod sivo-modro odejo, v gnezdu belih, sivih in črnih, nabito polnih blazin. Videti je bila kot deklica, kakršna je bila, preden ji je umrla mama, z nemirnimi vekami, ki so zakrivale izjemno očarljive rjave oči ter dolge svetleče se zlate lase, razprostrte po blazinah okoli nje, da so ji zakrivali visoke zardele ličnice. Vse te poteze je imela po mami. Pogledal sem stran ravno še pravočasno, preden so se mi začeli vrstiti prividi preteklosti, in pogled se mi je ustavil na velikem ogledalu, ki ga je imela na steni nad predalnikom, v katerem je hranila neskončno zalogo ličil. Videl sem samega sebe – suhega najstnika s čokoladno rjavimi lasmi, velikimi sivimi očmi in širokimi rameni, nevidnega za preostali svet, kako stoji poleg postelje najstniškega dekleta, medtem ko ta spi. Slišati je strašljivo, vendar jo čuvam, odkar je imela pet let, in to je postalo nekaj, brez česar ne bi mogel živeti vseh teh enajst let, odkar jo poznam.

Nemirno se je premikala pod odejo. Na čelu in vratu se ji je nabiral pot v kaplicah. Spet jo je preganjala nočna mora, verjetno o očetu ali mamini smrti. Veke so se sunkovito odprle, ko je planila pokonci in prestrašeno pogledala okoli sebe. Plitvo je sopla in si brisala pot. Ozrla se je po razmetani sobi z otroško rožnatimi stenami, kosmato preprogo, policami, polnimi knjig, razvrščenih po velikosti, mizo s šolskimi potrebščinami, odvrženimi naokrog, in z napol odprto omaro. Počasi je izdihnila in vstala, da pogleda na uro na iPhoneu, ki ga je dobila lani za božič. 05:47. Zamomljala je od izmučenosti in nejevolje, in se odpravila v kopalnico. Počakal sem v sobi, da se vrne, medtem ko se je prhala. Sprehodil sem se do najbolj oddaljenega kota. Tista stena je bila prekrita z njenimi risbami. Bila je izjemno nadarjena. Tam so bile risbe nje same in njene družine, muce, ki jo je nekoč imela, pa tudi risbe nadnaravnih bitij, kakor so enorogi, vampirji, volkodlaki, angeli in podobno. Njena prijateljica, Amanda Cameron, misli, da ima preveč živo domišljijo, *sam pa mislim, da riše iz nesmrtnih želje, da bi bile stvari drugačne, da bi bile boljše.*

Utemeljitev: Žirija je tokrat sprejela v dodatno obravnavo besedilo, napisano v angleščini: to je zgodba z naslovom *Afterlife* (življenje potem) avtoric pod šifro NaTi. Besedilo obsega 56 strani in s svojo literarno dodelanostjo izrazito izstopa izmed vseh prispelih besedil. Napisano je tako večče, da je že primerno za objavo, česar za prozna slovenska besedila nikakor ni mogoče trditi. Ravno v tem razkoraku kakovosti med odličnim angleškim besedilom

in regularnimi slovenskimi besedili tiči velika zadrega, ki nas sili v razmislek: Zakaj je mogoče, da je kakovost znanja angleškega jezika lahko toliko višja? In to kljub digitalizaciji in nemodernosti branja. Kako učimo slovenščino, da tega ne dosegajo niti najboljši dijaki? V pisanju v odlični angleščini namesto v slovenščini preži največja nevarnost, zaradi katere grozi slovenski literaturi kaj neslavna prihodnost. Kako bomo ukrepali? In kdaj?



Nika Metličar 8.
Nika Metličar, 8. b

DRUGA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

IZA GORŠE, 9. razred

OŠ Bršljin, mentorica Tina Eremić

SMISEL ŽIVLJENJA

Vsak dan iščem smisel. Smisel življenja. Nekaj, kar mi bo povedalo, da je to to. Da je to stvar, za katero je vredno živeti. Zaradi katere pravzaprav živim. Z vsakim novim jutrom pa bolj obupujem. Vsako jutro se zavem, da bom spet iskala, da se bom zopet spopadala z istimi mislimi. Je to, kar me veseli, to? Ali naj zaradi tega živim? Da, to je zagotovo to. Vsak večer pa se izkaže, da sem jaz še vedno povsem enaka. Polna brenčočih misli, ki nočejo utihniti.

Ležim v postelji in buljim v bel prazen strop. Vendar ga ne vidim. Okoli mene je le gosta tema in upam, da me bo pogoltnila skupaj z vsemi rečmi, ki me obkrožajo. Skoraj jo slišim, ko motovili okoli mene in me opominja, da se še ni odločila, kaj bo z menoj storila. Ko sem bila majhna, sem verjela v vse tiste pošasti pod posteljami, v omari in v temi. Verjela sem, da me lahko zgrabijo in odpeljejo stran. Zdaj pa vem, da sama odločam o marsičem. Da sem sama tista, ki bo kot pošast svoje telo odpeljala na drugo stran. Tako se vsak večer sprašujem, kaj sploh je druga stran. Kaj pomeni? Kje je? Vse, kar vem o njej, je, kako priti do nje. To vem, prekleto dobro. Včasih se mi zdi, da mora biti tam nekaj čudovitega, nekaj, kar je polno upanja, veselja. Spet drugič pa pomislim, da je morda svet, ki je tak kot naš. Krut in zajedljiv. Tak, ki dreza vate, te počasi uničuje. Včasih tako počasi, da sploh ne veš, da se dogaja. Vendar nas čaka vse enaka usoda. Smrt. Razen na drugi strani, tam morda ni ničesar, kar bi te čakalo. Upam pa, da na drugi strani ni ničesar. Da je vse le črnina, v kateri ničesar ne čutiš. Ne čutiš bolečine, ki razjeda kosti, ne čutiš ostrih zahrbtnih glavobolov, ki se pritihotapijo in ti uničijo že tako nemiren spanec.

Še dolgo ne morem zaspati in misli mi že skoraj utripajo. Hočejo zbežati. Hočejo ven, nekam, kjer imajo več prostora. Kljub temu da si želim, da bi izginile, zdaj nimam moči, da bi jim dovolila. Obrnem se tako, da gledam proti vratom, ki jih ne vidim. Ob premiku začutim tisto znano bolečino, ki se zapodi prek mojih misli v kosti. To je bolečina, ki me opominja, da se

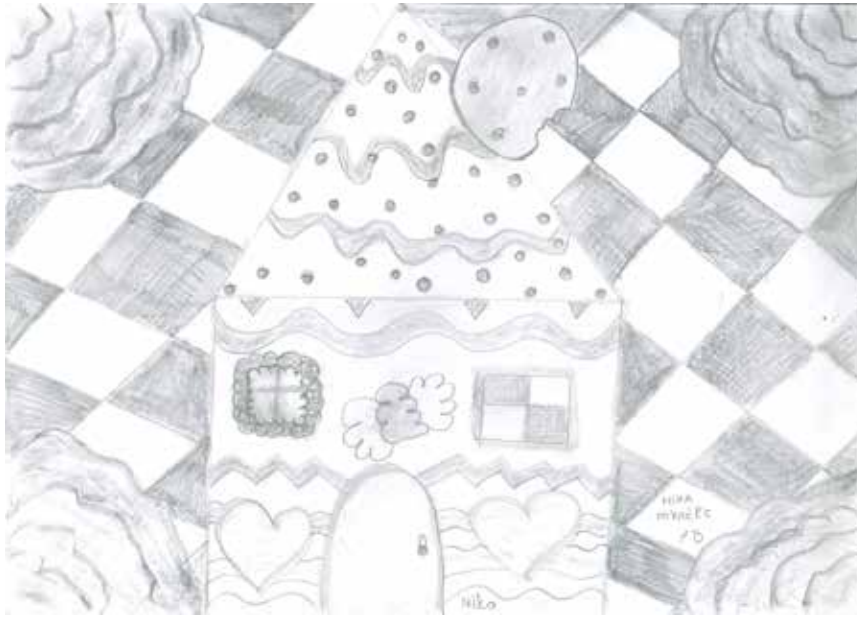
premikam. Premikanje pa pomeni življenje. Živim in pošast v meni hoče, da to čutim. Da čutim utrip srca, da čutim grozeče misli in glavobol, ki mi načenja lobanjo. Prav nič ne morem. Le čakam lahko, da pošast zaspi in mi pusti, da še jaz okusim nekaj spanca.



Nina Gomilšek, 9. b

Spanje je edini izhod, ki ga imam. Edini čas, kadar ne čutim ničesar. Kadar se potopim v nič. Presenetljivo je, da skoraj nikoli ne sanjam. Da me misli, ki mi sicer načenjajo življenje, v spanju pustijo pri miru.

Jutranji žarki mi posijejo v obraz. Slišim ptice, ki žvrgolijo, in želim si, da jih ne bi. Želim si, da izginejo, tako kot jaz. Pa vseeno vstanem. Edina stvar, ki jo bom danes naredila, bo iskanje. Odprem omaro in iz nje žari črnina. Vsaj zdi se mi, da žari. Oblečem črno majico, črne hlače in črne nogavice. Poskušam biti neopazna. Poskušam se zlit s temo. S temo, ki me je zapustila. Zato sama poskušam biti kar se da podobna svoji edini prijateljici, ki pa me noče vzeti za svojo. Kadar so vsa moja črna oblačila umazana, preprosto ne grem iz postelje. Nočem obleči ničesar, kar je svetlejšo od teme.



Nika Kovačec, 7. b

Za seboj pustim hišo. Nikoli ji ne rečem dom. Dom je tam, kjer se počutiš dobro, zaželeno in predvsem udobno. Tega ne čutim nikjer. Niti v lastnem telesu mi ni udobno. Hodim mimo ulic. Mimo mestne sivine in hrupa, ki mi para ušesa, da postajam živčna. Ne maram hrupa, temveč obožujem tišino. Včasih jo celo slišim. Enakomerno brnenje, ki prihaja do mojih ušes, mi tiho in mirno vstopi v telo, vendar glasnosti misli ne premaga. Hodim naprej – do same zakladnice hrupa. Do stavbe, v kateri ni kotička, kjer bi se lahko usedla in poslušala tišino. Sovražim to gnezdo hrupa. Sovražim vse, ki ga povzročajo, in tudi tiste, ki se ne trudijo, da bi ga preprečili.

»Sovraštvo je zelo močno čustvo. Si prepričana, da ga čutiš? Ali misliš, da je morda le jeza, žalost?« S takimi neumnimi vprašanji me zaslišuje psiholog, katerega ime sem že davno pozabila. Tako zelo nepomembno je, kot moje življenje in moji obiski pri njem, ki mi prav nič ne pomagajo. Čeprav mu na steni visijo vse možne diplome in certifikati, ne more pregnati pošasti v meni.

Ne odgovorim mu. Vendar moje misli ravnajo po svoje in mu mečejo žaljivke v obraz. Ne morem obvladati niza trdih in grobih besed, zaradi

katerih me boli celo telo. Na obrazu ne vidim sledu prizadetosti ali kakšnega drugega čustva. Dela se, kot da me ni slišal.

»Veš, kljub temu da se počutiš strašno samo ... Nisi. Jaz sem tu, tvoji starši so, prijatelji. Povej, kaj te muči, povej mi. Vse mi lahko poveš.« »Tepec,« si mislim. Seveda sem sama. Sama sem z mislimi. Sama, čisto sama sem v tem prekletem telesu, ki me omejuje. Sama in zaprta za stenami lobanje, za stenami telesa. Nikogar ni, ki bi mi pomagal, da se osvobodim zajedljivih misli. Prav nikogar. Vsi so le bežni ljudje, ki ne bodo nikoli razumeli. Tako mine še ena ura mojega nesmiselnega življenja.



Klara Perčič, 9. b

Bolečina, nemir in brneče misli so vsak dan glasnejše. Slišim hrup, ki se je naselil v mojem telesu. Ne prenesem ga. Ne zdržim. Mislim le še na drugo stran, na njen nič. Solze mi neprestano kapljajo po licih, za katere si želim, da ne bi več obstajale. Skozi solze čutim vročino hrupa, ki se kotali iz mojega telesa. Vsako minuto bolj trpim. Vsak trenutek je pekel, za katerega si želim, da se konča. Pa vseeno nimam poguma pojesti maminih uspavalnih tablet. Pošast me muči, mi povzroča nepredstavljen hrup, a mi kljub temu ne pusti, da jo ubijem. Ne pusti mi, da se vrnem nazaj v življenje, v katerem so bili smisel samorogi, sladoled in Božiček.

Večer za večerom prebedim. Bijem boje s pošastjo in jo rotim, naj preneha. Naj se ustavi, naj me neha uničevati in razžirati. Pa ne neha. Okrutno me ignorira in nadaljuje svojo pojedino z mojo psiho.

Večer – tik pred mojim osemnajstim rojstnim dnevom. Večer – tik pred tem, ko bom morala začeti razmišljati o prihodnosti, ki jo skozi hrup ne vidim, pošast zagriže do konca. Hrup mi z vso močjo steče po žilah. Končno za vselej čutim temo, ki zajame moje mlahavo telo. Čisto počasi se plazi od nog proti mislim. Čutim hrup, ki beži proti moji glavi, proti mislim. Umika

se moji rešiteljci. Čutim pa tudi zadovoljstvo pošasti, ki je končno sita. Čutim, kako se stopnjuje brenčanje do neskončnosti. Zvišuje in zvišuje se, dokler ne eksplodira. Olajšanje preplavi ostanke telesa. Ostanke mene. Drobne atome. Misli so se končno razbežale in hrup je potihnil. Potihnilo je vse. Potihnili so kriki z zabave v sosednji hiši in potihnilo je moje srce. Drobno kljukico sem naredila ob povedi – Najdi smisel življenja. – ter z drobno pisavo počasi napisala – *Smrt*.

ANA GRAJŽL, 8. razred

OŠ Frana Roša Celje, mentorica Blanka Skočir

ROV

Njen navdih medlega občutka.
Njene dlani.
Ko pogledaš.
Ob pogledu, ki te zmrazi.
Vidiš luč? Mogoče?
Samo zdi se ti.

Globoko v rovu ne najdeš luči.
Temačne skrivnosti nate prežijo.
A jih poznaš? Pred tabo bežijo.
Temačne duše v tebi ležijo.

Daj, poskusi se rešiti!
Ne verjamem ...
Posloviti se bo treba. Adijo ...
Še eno hladno slovo.

SIVINA

Siv dan, brez barve.
Po dolgi cesti se vleče.
Po sivi cesti se plazi.
Kdaj le pride na plan? Nikoli ne veš,
kdaj dež se ulije, kdaj sneg ti pogled zakrije,
ti sam stojiš.
Gledaš, mižiš, čakaš - na kaj?
Na boljši jutri ...



Zoja Kandorfer, 8. a



Zara Hrastnik, 9. b

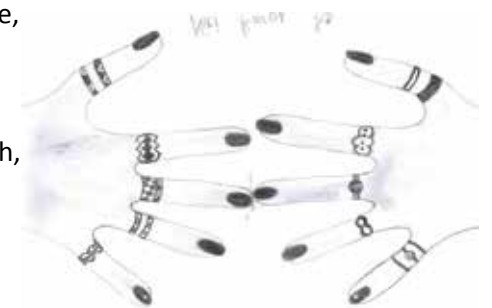
SKUPAJ

Njenih hladnih rok nihče ne mara.
Samo njemu so všeč.
Njegovih oči nihče ne mara.
Samo njej so všeč.
Barva sivine jesenskega listja.
Ona jo ljubi, on pa sovraži.

Njeni lasje, dolgi in močni.
Svetleči, obdani z lepoto.
Plapolanje v vetru.
Opazuje gibanje pšenice, zelene trave,
lepoto modrine, skrivnost črnine.

ROKE

Prepletke prstov, takšnih ali drugačnih,
dolгих ali kratkih.
Dlani, ustvarjene za dotik,
Ljubezen, ki je ni.
Prazen sluh, izginil si.
Primem te za roko, nikoli spustim.
V slovo zlatih objemov ti podarim.



Niki Konda, 8. b

TARA JABLANOV, 9. razred
OŠ Vižmarje Brod, mentorica Nataša Jakše

(odlomek dramskega besedila)

4. PRIZOR

VILA SOFIJA: Zdaj pa gremo k romantiki. Takrat je živel ...

ANA: ... naš največji slovenski pesnik France Prešeren. (*Na zaslonu se prikaže njegova slika.*) Rodil se je 3. decembra 1800 v Vrbi. Na Dunaju je zaključil pravno fakulteto. Si lahko misliš? Poleg šolanja je pisal še pesmi ... Neverjetno, kajne?

ANDRAŽ (*naveličano*): Pfffff.

ANA (*ga ignorira*): Njegov najboljši prijatelj je bil Matija Čop in Prešeren mu je posvetil celo sonet, ki je uvodni del epa Krst pri Savici.

ANDRAŽ (*porogljivo*): Res je bil genij, da ni enakega pod soncem!

ANA (*se ne ozira nanj*): Vsi pa ga poznamo zaradi pesmi Zdravljica, ki jo je napisal leta 1844. Sedma kitica je postala naša himna.

FRANCE PREŠEREN (*pride na oder, deklamira*):

Žive naj vsi narodi,
 ki hrepene dočakat dan,
 da koder sonce hodi,
 prepir iz sveta bo pregnan,
 da rojak
 prost bo vsak,

ne vrag, le sosed bo mejak!

ANA (*navdušeno*): Gospod Prešeren! To je bilo čudovito!

FRANCE PREŠEREN: Hvala, hvala.

(*Se prikloni, pogleda rahlo žalostno.*)

NIKA: Zakaj pa ste tako žalostni, gospod Prešeren?

FRANCE PREŠEREN:

Ni bilo lahko to moje življenje,
 večinoma prekrivalo ga je trpljenje.

Res, minilo je že 216. leto,
 a moje srce je še vedno vneto.

Vsi so me že pozabili
 in moje sanje dokončno porazili.

NIKA: O čem pa govorite?



Ana Grajžl, 8. b



Selina Hrženjak, 8. b

FRANCE PREŠEREN:

Slep je, kdor se s petjem ukvarja,
 Kranjec moj mu osle kaže;
 pevcu vedno sreča laže,
 on živi, umrje, brez dnarja.

NIKA: Veste, koliko časa je že preteklo od tedaj?

FRANCE PREŠEREN (*še vedno žalostno*):

Čeprav pravijo, da čas zaceli rane vse,
 razočaranje, še vedno ne morem pozabiti te.

NIKA (*malo razmisli in z novim pogumom pristopi do Prešerna*):

Slaven je, kdor s petjem se ukvarja,

vsak Slovenec častno se mu klanja,
pevcu vedno sreča se izkaže,
on živi za umetnost, nihče se mu ne laže.

FRANCE PREŠEREN (*se nasmehne, a le za trenutek*):

Če kar praviš, bilo bi resnično,
ali stal bi tu, tako ponižno?

NIKA (*dobi idejo*): Gospod Prešeren, ali veste, kateri dan je danes?

FRANCE PREŠEREN:

Ko pogledal sem nazadnje,
8. februar je padel nadnje.

(*Z roko pokaže na občinstvo.*)

NIKA: Res je! Danes, 8. februarja, je slovenski kulturni praznik, Prešernov dan. Danes častimo vas, našega največjega pesnika vseh časov.

FRANCE PREŠEREN:

Ali me moja ušesa varajo,
ali pa le tebe karajo?

Je, kar praviš resnica,
ker veš, lahko bila bi tudi skazica.

ANA: Resnico govori. Danes je vaš dan. Vaš praznik!

FRANCE PREŠEREN (*se začne glasno in ponosno smejati*):

Končno prišel je tisti trenutek,
ko pesmi novi napisal bom osnutek.
Zelo bo prijazna, poskočna in vesela,
novo vzbujena čustva v sebi bo imela.
Hvaljeni naj bodo vsi Slovenci,
ker mislil sem, da za vedno bom v senci.
A končno stopil sem na svetlobo,
ki preganja vso grdobo.

ANDRAŽ: Joj no! Ali lahko že nehate s temi rimami! Saj veste, da vas nihče ne razume!

FRANCE PREŠEREN: Seveda lahko, saj rime le opazke resnice so.

ANDRAŽ (*zavije z očmi*): Res znate sukati besede.

ANA: Gospod Prešeren, prej ste povedali tudi moto vaše pesmi Glose, kajne?

NIKA: Kaj ste hoteli povedati s tem refrenom?

FRANCE PREŠEREN: Ne vem, kako je zdaj, ampak v mojem času poetov, kakršni sem jaz, niso cenili. Za nas je bilo malo denarja in tudi spoštovanja ni bilo dosti.



Kristina Lazić, 8. b

NIKA: Tudi če vaše življenje ni bilo idealno, pogledajte, kje ste danes. Vaša pesem je postala slovenska himna in današnji dan je poimenovan po vas. Pa tudi trg se imenuje Prešernov trg in tam stoji vaš kip, ki gleda proti oknu Primičeve Julije.

FRANCE PREŠEREN: Julija Primc. Kako dolgo že nisem slišal tega imena. (*Julija Primc pride ob oder tako, da je nihče ne opazi.*)

NIKA: Saj res! Kaj niste bili zaljubljeni vanjo?

FRANCE PREŠEREN (*se smehlja in gleda nekam daleč*): Bilo je že dolgo tega. Njej v čast sem celo napisal zbirko pesmi z naslovom Sonetni venec. Če si sestavil skupaj vse prve črke vsake pesmi, se je izpisalo Primicevi Julji. Ampak potem se je poročila z nekim bogatim snubcem. Že takrat se je moje srce ovilo v temo. Ni minil dan, da ne bi mislil nanjo.

JULIJA PRIMC (*s solznimi očmi stopi na oder in pristopi k Prešernu*): Tudi jaz sem mislila nate.

FRANCE PREŠEREN (*s sarkazmom*): Ja, verjetno si bila zelo nesrečna.

JULIJA PRIMC: Ja! Veš, z njim sem se poročila samo zato, ker nisem hotela razočarati mame. To je bila dogovorjena poroka, tako da nisem mogla reči ne.

FRANCE PREŠEREN: Zakaj mi tega nisi prej povedala? (*Prevzet od njenih besed.*)

JULIJA PRIMC: Žal mi je, da ti tega nisem takrat povedala ... ampak zato ti pa zdaj govorim. Hotela sem samo, da veš resnico. Joj. Moj čas se izteka. Nasvidenje vsi. (*Se rahlo prikloni in tiho izgovori.*) France. (*Zapusti oder.*)

FRANCE PREŠEREN (*Proti njej iztegne roko, malo žalostno, a le za trenutek.*)

ANDRAŽ: Ali ne boš šel za njo? Pa saj ona je tvoja prava ljubezen.

FRANCE PREŠEREN (*se nasmehne*): Vesel sem, da mi je povedala resnico. Tako vsaj ne živim več v laži.

ANDRAŽ: Kako osladno. Ali boš šel napisat pesem o tem?

NIKA: Zdaj pa dovolj! Že ves čas poslušam tvoje pesimistične komentarje! Pa kaj je tvoj problem? Zakaj ne maraš pesnikov?

ANDRAŽ: Včasih sem oboževal pesmi. Ko pa sem enkrat svojo pesem povedal neki puncici, me je zavrnila. Od takrat naprej sovražim pesmi in ostale pesnike, ker samo zapravljajo svoj čas.

FRANCE PREŠEREN: Kar se ti je zgodilo, je res grozno, ampak to še ne pomeni, da bi moral nehati pisati. Pravzaprav bi moral ravno zaradi tega, kar se je zgodilo, pisati pesmi in izlivati svojo bolečino na papir. Tako bi se naučil to, kar sem se tudi jaz pred mnogimi leti.

ANDRAŽ: Kaj pa?

FRANCE PREŠEREN: Punce pridejo in grejo. A tvoje pesmi ostanejo s teboj, dokler si živ. Pozabi to! Tvoje pesmi lahko ostanejo na svetu tudi po tem, ko tebe več ni. Veš, nekaj najboljših pesmi in zgodb je nastalo prav takrat, ko so imeli pesniki zlomljeno srce. Ne obupaj še, prav? Pred seboj imaš še celo življenje.

ANDRAŽ: Mogoče imate prav. Mogoče še ne bi smel obupati. Hvala, gospod Prešeren.

FRANCE PREŠEREN: Ne zahvaljuj se mi. Zelo sem vesel, da me je mlad pesnik prosil za nasvet.

ANDRAŽ: Ampak, saj nisem ...

FRANCE PREŠEREN: No, zdaj se moram vrniti nazaj v svoj čas. (*Se obrne in odide z odra, vendar že naslednji trenutek pride nazaj.*) Kam točno moram iti?

VILA SOFIJA (*se nasmehne*): Vam bom jaz pokazala, gospod Prešeren. (*Odideta z odra.*)

NIKA: Počakaj malo ... Zakaj pa mi praznujemo dan, ko je Prešeren umrl, in ne dneva, ko se je rodil? Zdaj izgleda, kot da smo veseli, ker je zapustil ta svet.

ANA: Mislím, da je to prisposoda, da niti največji pesniki ne ostanejo tu za vedno. Bodo pa še naprej živeli v naših srcih.

VERONIKA: Aha!

ANA: No, od Prešerna do realizma. Takrat so književniki predstavljali svet takšen, kot je. To je bila velika sprememba, saj niso več olepševali stvari, tako kot v romantiki. Eden izmed glavnih realistov je bil Ivan Tavčar, ki je napisal zelo znan zgodovinski roman z naslovom Visoška kronika.

NIKA: Zakaj se pa tako imenuje?

ANA: Kronika pomeni popis zgodovine rodov. Visoška pa je, ker se dogaja na Visokem. Pripoveduje o življenju, ko so ljudje še vedno verjeli v čarovnice. (*Vsi gredo z odra.*)

AGATA (*pride na oder*): Pozdravljeni. Sem Agata in prihajam iz Visoške kronike. Na plesu sem zavrnila nekega fanta, ki pa me je pozneje obtožil čarovništva. Seveda ničesar nisem slutila. Še vedno se spomnim ... Bil je popolnoma navaden dan, ko so prišli pome. Bilo je grozno. Tako močno so me mučili, da ... (*Malo počaka.*) Mislila sem, da je to zadnji dogodek v mojem življenju. Ko so me poslali v reko, sem izgubila še tisto upanje, ki mi je ostalo. Potem pa sem začutila, da me je nekdo dvignil iz vode. Nekdo me je rešil. Ne morem vam povedati, kakšno veselje sem občutila,

ko sem spoznala, da bom lahko naprej živela. Od takrat naprej bolj cenim življenje.

NIKA: To je bilo verjetno zate zelo težko. Res si ne morem predstavljati, kaj vse si morala prestati, samo zaradi enega neumnega fanta.

VERONIKA DESENIŠKA (*pride na oder*): To ni še nič. Mene je čarovništva obtožil oče mojega moža.

ANDRAŽ: Veronika Deseniška!

VERONIKA DESENIŠKA: Tako je! Jaz sem bila ena izmed prvih ljudi na Slovenskem, ki so bili obtoženi čarovništva. Kot sem rekla, je proces proti meni sprožil Herman Celjski, oče mojega moža. Gotovo ga je naščuvala Barbara.

NIKA: Katera Barbara?

VERONIKA DESENIŠKA: Ja, Celjska! To je bila Friderikova sestra. Ker se je ukvarjala z mistiko, ji je njen oče verjel, da sem začarala Friderika, da se je zaljubil vame in umoril svojo prvo ženo. Ko sta ugotovila, da imam ljudstvo na svoji strani, sta me dala utopiti.

ANDRAŽ: To je pa res grozno. Še dobro, da se takšna hudodelstva danes ne dogaja več.

VARNOSTNIKA (*Prideta na oder, eden prime Agato, drugi pa Veroniko Deseniško.*)

VERONIKA DESENIŠKA: Kaj pa je zdaj to? Zahtevam, da me takoj izpustite.

VARNOSTNIK 1: Prišel sem te odpeljat tja, kamor spadaš. V grob.

VARNOSTNIK 2: Tebe pa peljem nazaj na sojenje.

(*Ju odpeljeta z odra.*)

AGATA: Ceni življenje, dokler ga imaš!

ANA: To je bilo resnično grozno. (*Trenutek tišine.*) No, nadaljujmo.

NIKA: Ali ti ni nič žal zanju?

ANA: Seveda mi je, ampak ne smemo spreminjati zgodovine. Lahko bi nastale težave. Kot sem govorila ... V obdobju realizma je živel Josip Jurčič, ki je napisal prvi slovenski roman z naslovom Deseti brat. To je zelo pomembno delo, saj se je literatura razvijala. In to je najpomembnejša stvar v življenju. Da se razvijamo, nadgrajujemo in da mislimo izven okvirov.

SOFIJA (*pride na oder s ploskanjem*): To je bilo res globoko.

URŠA LAJEVEC, 8. razred**OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana, mentorica Danijela Žalik****NA DRUGI STRANI OGRAJE**

17-letni David si je želel psa. Vsak dan jih je hodil opazovat v zavetišče, kako so veselo mahali z repki in prijazno gledali. Po enem mesecu se mu je začelo dozdevati, da je nekaj narobe. Opazil je, da vsakič, ko je pes dobil priboljšek, je psu oskrbnik nekaj zašepetal. Začel je podrobneje opazovati in sčasoma sumiti, da oskrbniki pse izsiljujejo, da bi pridobili naklonjenost kupcev.

Neke noči, ko David ni mogel spati, se je odločil, da bo zadevi prišel do dna. Poklical je prijatelja Andreja ter ga prosil, naj ga pospremi na misijo. Ob enih zjutraj sta se dobila pri prijateljavi hiši. Ko sta prispela pred stavbo, je David naročil Andreju, naj pride za njim, če ga ne bo nazaj v desetih minutah. Na konec vrvi, ki jo je imel navito okoli ramen, je naredil zanko ter jo vrgel čez ograjo, da se je zataknila za vejo starega drevesa. Preveril je stabilnost, potem pa se podal na pustolovščino – na drugo stran ograje. Prišel je do spečega vratarja in se neslišno splazil mimo njega. Sklonjen je hodil po hodnikih, ki jih je pri izbiranju psa že stokrat obšel. Za ovinkom je slišal korake in pridušen smeh dveh moških. Na prej temnem hodniku je eden od njiju prižgal luč in Davidu se je komaj uspelo izmuzniti snopu svetlobe. Lahko je razbral nekaj besed – psi, mučenje, ugled zavetišča. V glavi si je poskušal razložiti slišano in streslo ga je ob misli na mučenje ubogih kužkov. Moška sta zavila skozi vrata z napisom PRIVAT, David pa jima je sledil ter se potuhnil za zaboje s pasjimi briketi. Prostor je bil dolg in temen, smrdelo je po umazanih pasjih kožuhih. Manjši moški je prižgal luč in David je moral nekajkrat na hitro pomežikniti, da se je privadil svetlobi. Iz žepa je potegnil telefon, ki ga je imel zmeraj s seboj, ter začel slikati vse, kar se mu je zdelo sumljivo. Ob stenah je opazil kletke, v njih pa utrujene in umazane pse. Možakar je pokazal nanje, se skremžil ter prijel za nos. Oba sta se zakrohotala, David pa je le nemočno opazoval. Večji možak je med smehom stopil do kletke, jo odprl ter vzel psa. Z odporom je nesel smrdljivo žival do neke čudne naprave, ki se je Davidu zdela kot mučilna, ter jo vrgel vanjo. Zavrtel je gumb na steni in pes je začel zavijati in cviliti. Fant je v paniki spet zgrabil mobilnik, a v naglici prižgal še bliskavico. Ko jo je sprožil, sta se oba moška obrnila v njegovo smer. Preteče sta se začela približevati Davidu, ta pa

je hitro napisal Andreju: »PRIDI!!!« Možaka sta bila že pri njem: »Kaj pa delaš?!« Ni mogel dokončati, ker je David začel kričati in mahati okrog sebe ter groziti s policijo. Eden ga je prijel za roke, da bi se umiril, a se ni pustil. Še bolj noro je začel opletati, zato ga je drugi možak zgrabil še za noge. Moža sta se drla, naj se umiri, David pa je bil čisto paničen. Takrat je skozi vrata pritekel Andrej, zdirjal proti bližnjemu moškemu, se mu z vso silo zabil v hrbet ter ga zbil po tleh. Možak je jezno pogledal, zgrabil stol zraven sebe in z njim treščil ob tla, da se je raztreščil na koščke. Temu tresku je sledila gromka tišina. Prestrašena fanta in jezna možaka so drug drugega začeli vprašujoče ogledovati. »No, fanta, zdaj pa razložita, kaj se pravzaprav dogaja.« »Psi so se mi zdeli čudni in prišla sva pogledat ter ugotovila, da jih mučita!« je zavpil še vedno zadihani David. »Mučiva?« sta osupnila možka. David je ogorčeno razlagal, da je na hodniku slišal tudi besedo mučenje. Možak, ki ga je Andrej malo prej zbil po tleh, se je spomnil pogovora. »Že vem, kaj misliš! Ha, ha! Ne mučenje, čiščenje!« Zdaj se je začel smejeti še drugi. David in Andrej sta se spogledala. To sta ga pihnila! Bilo jima je neznansko nerodno. »Oprostite ... Mislila sva ...« se je poskusil opravičiti David, a so se mu besede zatikale v grlu. Komaj je zadrževal solze. »No, no. Je že v redu. Zdaj se lahko prepričata, da pse čistiva in ne mučiva!« Večji mož, Štefan, jima je pomignil, naj mu sledita proti napravi, v katero je prej spustil psa. Prijatelja sta se zastrmela v žival, ki je od veselja med kopanjem cvilila in zavijala. Nerodno sta se opravičila in se poslovila. »Te noči ne bom nikoli pozabil,« je rekel David, Andrej pa je v odgovor samo pokimal. »Oprosti mi za neprespano noč.« »Je že v redu,« ga je pomiril prijatelj in se poslovil. Naslednji dan je šel David spet v pasje zavetišče in tam pozdravil gospoda, ki ju je spoznal prejšnjo noč. Štefan mu je pomežiknil in drug drugemu so se nasmehnili. David je v kletki pred seboj zagledal lepega mladička, ki si ga je že dolgo prej hodil ogledovat. Odločil se je, da jima je namenjeno ostati skupaj. In res je David, zadovoljen s svojo odločitvijo, čez nekaj minut po cesti sprehajal novega psa. Na poti domov pa je iz restavracije zaslišal razbijanje krožnikov in vpitje. Spet ga je prešinila detektivska misel, potem pa se je spomnil prejšnje noči in mirno odšel proti domu.



Ela Velepec, 6. b

LUKA MAK, 9. razred**III. OŠ Celje, mentorica Metka Vajdič****V VRTINCU**

Damjanova mama se je žalostna sesedla na stol, skrila obraz v dlani in tiho zajokala. Damjan je sedel za mizo in jo opazoval. Čutil je njeno bolečino, bolelo ga je njeno razočaranje. Ampak ... enostavno si ni mogel pomagati. Spet ... Ona je izvedela zadnja. Očeta je bilo strah, da bi jo ponovno razočaranje nad sinom še enkrat strlo in bi pristala v bolnišnici, zato ji ni hotel povedati. Ni ji hotel razkriti, kaj je storil Damjan, ni ji hotel povedati, da je njun prvorojenec zasvojen. Tudi Damjan si tega dolgo časa ni hotel priznati, vendar je bilo kot na dlani: postal je zasvojen z računalniškimi igrami.



7-A
HANA
MAROT

Hana Marot, 7. a

Damjan je dober in srčen otrok. Nikoli ni bil zamerljiv. Vedno si je hitro opomogel od vseh pretresov, negativna čustva so bila zanj nekaj tujega. Pred vstopom v šolo je bil zelo živahen, radoveden, na trenutke morda celo malo hiperaktiven otrok. Vedno se je moralo nekaj dogajati. Najprej se je lepo igral v peskovniku, že naslednji trenutek je iskal okoli vrtca vse, kar je lezlo po travi ali pa se skrivalo pod kamni. Starša sta se zelo veliko ukvarjala z njim, saj je bil njun prvi in težko pričakovani sin. Bil je center njunega sveta. Vendar pa nista bila tiste vrste staršev, ki bi svojemu otroku pustila vse. Ne. Damjanu sta znala postaviti meje. Pa ju ni imel zaradi tega nič manj rad. Zavedal se je, da bi rada, da odraste v poštenega človeka, odgovornega za svoja dejanja.

Šola je nekatere njegove pozitivne lastnosti s svojimi togimi pravili in zapovedmi malo zatrla, vendar je v osnovi ostal isti. Le malo preveč pasiven je postal in ni preveč silil v ospredje. Bil je sicer priden, vendar povprečen. Učitelji so zanj vedno pravili, da imajo občutek, da spi z odprtimi očmi. Pa ni spal, le snov ga ni preveč zanimala. Takrat se je zazrl skozi okno in zlezel vase. Tisti trenutek je zaklenil svoje možgane, misli pa so odplavale daleč stran.

In potem je dobil računalnik. Sprva je Damjan računalnik uporabljal le v šolske namene, nato pa je odkril igre, najprej takšne enostavne. S strani staršev je sicer imel časovno omejitev, vendar je vedno našel način, da je obšel pravila in izigral zaupanje staršev. Ko so njegovi starši začeli počasi sumiti, da jim Damjan laže, so zablokirali dostop do svojega računalnika. Ampak tu je bil še babičin računalnik. Z leti je imel Damjan vedno več računalniškega znanja. Ker si doma vseeno še ni upal prestopiti meje, je v babičinem računalniku odprl vzporedni dostop, svoj uporabniški račun, in si zgradil svoje računalniško okolje. Bil je samo njegovo. Samo njegov svet, v katerem je preživel dneve in dneve. Pa še babica mu je dajala potuho pred starši. Bila je njegovo zavetje. Vsakokrat, ko so jo starši vprašali, kaj dela Damjan, se je izgovorila, da ji nekaj pomaga na računalniku. On pa je sebično delal, kar je hotel. Šola mu je postala nepomembna. Edina misel, ko se je zjutraj zbudil, je bila zadnja igrice, ki so mu jo predstavili njegovi prijatelji. In edina stvar, ki ga je zazibala v sanje, je bila misel o igri in želja, postati čim boljši, osvojiti čim več, biti boljši od prijateljev, od ostalih igralcev. Sčasoma je postajal vedno bolj obseden z igranjem igrice, kar je bilo tudi normalno za to generacijo, generacijo »gamerjev«.

Velikokrat je bral o tem, da te lahko igrice zasvojijo, vendar si je vztrajno dopovedoval in zatiskal oči, da se njemu to pač ne more zgoditi. Ne!

On je car, Damjan car! On se nikoli ne zmoti. Iskal je vsak prosti trenutek, da se je priklopil na računalnik in igral, igral, igral, igral. Ko je že nehal igrati, je še kar igral. V glavi, v mislih, v sanjah. Zjutraj se je zbujal zaspan, utrujen in nejevoljen. Pokonci ga je držala misel, da bo po šoli spet v svojem kraljestvu. Pa je nekako zdržal dolgočasne ure v šoli. Seveda je računalnik prinesel s seboj nekaj slabih učinkov. Damjanu so se v šoli začele slabšati ocene, kar ni veselilo njega, še manj staršev. Pa se je tudi na to kmalu navadil. Vedel je, da se bo po slabi oceni mami najprej malo drla, potem si bo sama očitala, da je še premalo delala z njim, potem pa se bo stanje spet umirilo. Res je, da se je moral potem malo bolj učiti oziroma je staršem dajal vtis, da se uči. Pa so bili spet vsi zadovoljni.

Damjan je bil po naravi zelo družaben deček. Že res, da se je veliko družil s svojim prijatelji, vendar je bila edina tema, o kateri so se pogovarjali, računalniške igre. Damjan je bil v svojem svetu, ki ga je ustvaril, srečen. Imel je občutek, da vse poteka zelo normalno, da tako enostavno mora biti, da drugačen svet ne obstaja.

Potem pa je nekega dne Damjan ugotovil, da lahko v svojem carstvu postane še boljši, nekakšen nadcar. Za to je potreboval samo denar, nekaj denarja, veliko denarja Porabil ga bo v igrici in bo faca številka ena. Nekaj evrov je privarčeval in je najprej porabil te. Doma ni nič povedal, potem pa je mami nekega dne našla listek, ki si ga je Damjan nabavil v trafiki. Pa je bil doma spet cel halo.

»Kakšen bedak si,« so mu očitali.

»Mi moramo delati za ta denar cel mesec!«

... Bla, bla, bla ... Damjanu je šlo pri enem ušesu noter, pri drugem ven.

»Kaj se tako sekirate, saj je denar moj!« jim je jezikal in se tolažil Damjan.

»Z njim lahko delam, kar hočem!«

Brez veze, vse je brez veze, tudi starši so brezvezni!

Kmalu pa Damjanu tudi to ni bilo več dovolj. Takrat se še ni zavedal, da bo storil največjo napako v svojem življenju.

Bilo je poleti, pred štirimi leti, ko se je Damjanova obsesija s kupovanjem paketov v igricah povzpela na najvišjo raven. Dolgo časa je razmišljal,

kako naj pride do še več denarja. Če je kaj postoril doma, ni dobil veliko. Od sosede je dobil tu in tam kakšen evro, žepnine pa ni imel. Privarčevani denar pa je porabil že pred časom. Edina možnost, ki jo je takrat videl Damjan v svoji neumni otroški glavi, v svojih hormonsko kriminalno podivjanih možganih, je bila kraja. Ampak komu? Ati in mami kreditnih kartic nista imela, imela pa jo babica. Tako je nekega večera svoji babici, tisti, ki ga je vedno zagovarjala in mu dajala potuho, ukradel kartico in z nje ukradel več sto evrov. Najprej je kliknil manjši znesek, nato vedno večje. Bile so samo cifre - 50 €, 100 € pa še enkrat 100 €, pa še in še ... Občutek krivde? Kaj je že to? Naslednji dan je čakal in opazoval.

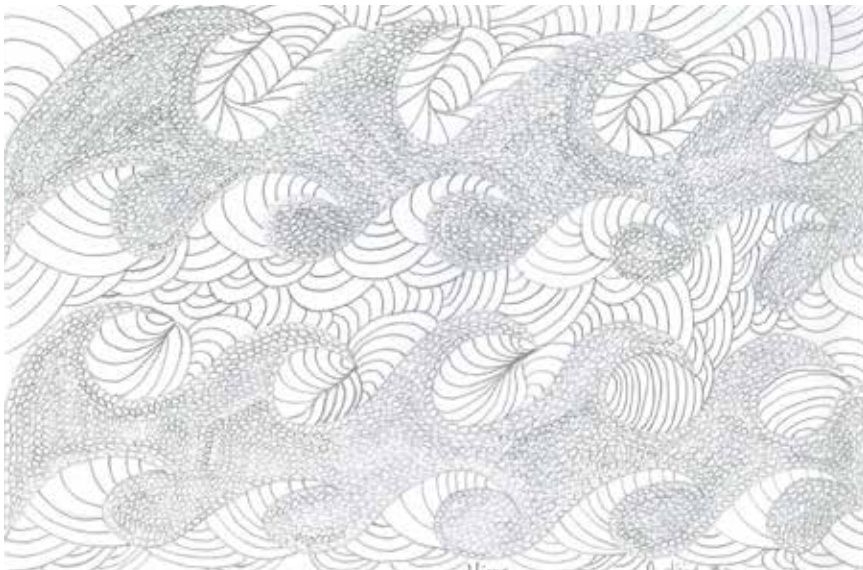
»A so me ujeli? A vedo? Se kaj drugače obnašajo?« so bila vprašanja, ki so se mu motala po glavi. Tolažil se je, da si je samo izposodil, da bo vse vrnil. Nekega dne. To je bila njegova majhna, grozna, umazana skrivnost. Pa je čakal, en mesec je čakal, da je babica dobila bančni izpisek. Ugotovili so, da so bili izvedeni dvigi denarja, vendar so bili vsi prepričani, da so vdrli v sistem, in ji ukradli številko kartice. In zadeva je bila kmalu urejena in pozabljena. Nihče niti sumil ni, da bi kaj takega lahko naredil »popolni« Damjanček. Izmazal se je in nekaj mesecev še razmišljal, zakaj je to storil. Pa ga je venomer potolažila misel, da mu je uspelo odnesti celo kožo. Vseeno ga je tisti angelček v njem poskušal brzdati. Ampak ko odvisnik poskusi nekaj novega in vznemirljivega, mora poskusiti ponovno, čeprav se takrat še ni zavedal tega. Namreč dejstva, da je odvisnež.

Zato je po enem letu ponovno poskusil in spet ukradel kartico. V sebi je vedel, da bo s tem prizadel edine ljudi, ki mu stojijo ob strani in mu zaupajo, ampak večji del njega je podpiral slabšo odločitev. Bil je hudič, ki je dokončno poteptal in prevladal nad tistim majhnim angelčkom. Tokrat je porabil veliko več, kot je hotel in mislil ... Porabil je dvakrat več kot prvič. Po prvih stotih zapravljenih evrih je poskušal reči dovolj, vendar ni bilo tako lahko. Prst je kar sam pritiskal znova in znova na potrditev plačila. Znova in znova. In znova in znova. Brez slabe vesti. Ta je prišla malo kasneje, ko se je Damjan odločil, da je bilo tokrat res zadnjič. Zgodilo se je nekaj, česar Damjan ni pričakoval. Ko je bil s starši na novoletnem izletu v Italiji, je mamo klicala babica in ji povedala, da so ji ponovno zlorabili kartico in da je zadevo prijavila policiji. Takrat je sum prvič padel na Damjana.

»Ne, ne, kaj sta nora! Jaz, da bi kaj takega storil? Nikoli!« je odločno prepričeval in lagal staršem. Imel je dober občutek, da ju je uspel prepričati. Skrbela ga je edino mami. Ona je bila edina, ki ga je dobro poznala, kot bi ga znala skenirati s svojim pogledom, mu vstopiti v glavo, v njegove misli. Ni se veliko zmotil. Ko so prišli domov in sta bila nek večer sama v kuhinji, je načela temo. Tako dolgo je vrtala vanj, da se je Damjan zlomil in končno vse priznal. Po eni strani si je Damjan oddahnil, da so ga končno odkrili, da je prišla grda resnica na dan. Kimajoče je sprejel vse posledice, vse kazni, vse ... V ušesih so mu odzvanjale besede staršev.

»Vedno smo te učili poštenosti!« »Kje so vrednote, ki smo ti jih poskušali privzgojiti?« ... Pa še besede očeta ... »Damjan, a si kdaj pomislil, da bi s svojim znanjem kaj ustvaril, zaslužil in ne samo zapravljal?«

To pa še ni bilo najhuje. V dneh, ki so sledili, je Damjan skoraj izgubil mamo. Stres ji je sprožil do danes najmočnejšo serijo epileptičnih napadov. Damjan jo je držal v naročju med enim izmed napadov, ko je bila trda, modra, brez zraka, in upal, da se bo zbudila. Ni bil veren, vendar je v tistih grozovitih trenutkih prosil in obljubil Bogu, da bo naredil vse, samo naj bo mami dobro. Po tridnevni agoniji, skoraj komi, je mami prihajala k sebi. Potrebovala je en mesec, da se je spet postavila na noge. »Tokrat je bilo resnično zadnjič!« si je večkrat pri sebi obljubil Damjan. In mu je celo uspelo držati svojo obljubo ... dobrih devet mesecev.



Nekega dne so mu po glavi spet začele rojiti tiste misli, tiste pokvarjene misli. Preteklost je bila preteklost, pozabljena. Nekje daleč, na nekem samotnem otoku, zaklenjena v veliko leseno skrinjo. Igre so bile spet tu, kakor tudi želja po uspehu, po prevladi in nadvladi nad soigralci v igrici. Damjan je dva meseca načrtoval, kako bi lahko spet prišel do denarja. Spet babičina kartica? To bi bila spet najlažja in najhitrejša pot. Razmišljal je in naposled ugotovil. Na oknu v otroški sobi so imeli komarnik in Damjan je ugotovil, kako ga spraviti z okna. Okno je bilo zraven babičinih vrat, zato se je neke noči odpravil skozenj in prišel do verande ter poiskal babičino torbico. Vzel je kartico in si zapomnil vse številke, ki jih je potreboval za plačilo ter spet začel ... začel porabljati denar, krasti! Za sabo pa je brisal vse sledi. Brisal je zgodovino na računalniku, brisal je vse, kar bi ga lahko povežalo z zločinom. Bil je prepričan, da mu je uspelo in da nihče ne bo izvedel. Potem pa je naredil napako. Obiskal je internetne strani z erotično vsebino in zapravlil še zadnjih 0,99 €.

»Saj me ne bodo odkrili. Gre za drobiž!« je tolažil svojo vest.

»Tega majhnega zneska pa res ne bo nihče opazil,« si je rekel in po odjavi z računalnika miren in potešen zaspal. Naslednji dan je z družino odpotoval. V tem času je babica že dobila sporočilo, da ji je erotična stran trgala večjo vsoto denarja. Sedaj je seveda krivda takoj padla na Damjana. Za vedno je bilo vsega konec!

Damjana je v jutranjih urah presenetil oče, ki ga je začel spraševati, če kaj ve o tej strani. Damjan se niti ni trudil lagati, sprijaznil se je z usodo in vse priznal. Ko so prišli domov, so imeli družinski krizni sestanek. Damjan je nemo sedel in opazoval ljudi okoli sebe: babico, dedija, očeta in njo - mamo. Mami je bilo najhuje, saj jo je ponovno razočaral. Spet! Na kubik! V trenutku klikanja mu je bilo nepomembno njeno zdravje, ni razmišljal o posledicah. Nič ni razmišljal, samo da dobi svoje, svoj šus igrice, šus svojega veselja, sreče. In bil je srečen, takrat, ko je dobil svoj šus. Tisti trenutek je spoznal, kaj je. RAČUNALNIŠKI DŽANKI! Nič ni boljši kot tisti »prozorni«, kot jim reče njegova mama, ki vsak dan že pred osmo uro čakajo na svoj metadonski šus pred metadonsko ambulanto za gledališčem. Tudi Damjan je potreboval svoj šus, vsak dan, in ni mu bilo pomembno, kjer bo dobil denar za še večji odmerek.

»Danes me je sram, da si moj sin,« je v joku rekla mama.

»Mami, oprosti!« je dahnil Damjan in tudi sam neutolažljivo zajokal.
»Oprosti, nisem si znal pomagati! Bilo je premočno!« je ihtel.

Dedi in babica sta molčala. Damjan je lahko videl v njunih očeh globoko razočaranje. Babica ga ni upala pogledati. Zavedala se je, da je tudi sama malo kriva, saj mu je dajala potuho, ki jo je Damjan že prevečkrat izkoristil. Njen izgovor je bil, da jo je vedno tako lepo in milo pogledal. Oče, ki je bil po navadi še najbolj miren in razsoden in je vedno v vsaki stvari videl nekaj pozitivnega, je dejal: »Še dobro, da se je to zgodilo sedaj. Še imamo čas, da mu pomagamo! Zadnji čas!«

Takrat je videl Damjan svojo družino v čisto drugačni luči. Ostali so tu, ob njem in sestavljali načrt, kako pomagati zasvojenču. Že v petek isti teden ga je oče naročil pri terapevtki. Tega sicer ne bi smel povedati mami, vendar ji ni želel prikriti še tega. Ne bi bilo dobro. Ura pogovora s terapevtko Mileno je bila dobra, pravzaprav zelo dobra. Damjan se je odprl, zlezal vase, se izpovedal. Govoril je o vsem: kako se je začelo, zakaj je to storil, kaj se mu je dogajalo v glavi. Doma ga je doletela totalna informacijska blokada. Vzeli so mu telefon, računalnik, prepovedali so mu kakršnekoli telefonske stike in kot že pri zadnjem dejanju je moral Damjan odplačati, kar je ukradel. Kazen, bolj zapor, brez možnosti pomilostitve! Starši so obvestili vse starše Damjanovih prijateljev, tudi Damjan jim je povedal o vsem, kar je storil. Bilo ga je sram svojih dejanj, vendar je bila to, da si je priznal, da je zasvojen, prva stopnička k ozdravitvi. Ker je bil odvisen od računalnika, se je težko sprijaznil s tem, da so mu ga vzeli, ampak se je sam pri sebi strinjal z odvzemom. Bil je zadnji čas, ujeli so zadnji vlak. Le kam bi odtaval, če ne bi stopil nanj?

Od takrat se je Damjanu odprl nov svet. Damjan je začel svoj čas porabljati za učenje in ocene so se mu drastično izboljšale. Več se družijo, resnično družijo in pogovarja s prijatelji. Je bolj umirjen, poslušajo glasbo, spet bere, ukvarja se s športom in drugimi dejavnostmi. Prvič v osnovni šoli se udeležuje tekmovanja in to zelo uspešno. Opazuje, kaj vse je zamujal, ko je neprestano visel na računalniku in telefonu.

Vendar je pot, ki jo MORA prehoditi, še dolga, vsak dan je boj posebej, vsak dan je kamenček v mozaiku, ki ga sestavlja. Upa, da mu bo tokrat uspelo, uspelo Damjanu, vsem - otrokom generacije računalnikov in

telefonov. Da bo uspelo, da ne bodo prevečkrat, še bolje nikoli, stopili na temno stran Meseca.

Kljub temu da je svet brez tehnologije nepredstavljen, vseeno obstaja čudovit svet, kjer je v ospredju človek, kjer smo v ospredju jaz in moja čustva, moj odnos do drugih, osebni odnos brez vibra, facebooka, twitterja, le čudovita narava, ki nas obdaja ...

Ko je Damjan pisal to zgodbo, v katero je vlijel vsa svoja čustva, ter premišljeval, kaj vse je zamudil, ter se spraševal, kam ga bo odnesla prihodnost, si je odgovoril z enostavnim: »Novo leto, nov začetek.«

NIK MODRIJANČIČ, 8. razred

Oš Frana Roša Celje, mentorica Blanka Skočir

KOPITAR POVABI PREŠERNA NA ČAJ

»Dober glas seže v deveto vas, slabši pa še dlje ...«

Res je, saj je novica v začetku 19. stoletja segla celo na Dunaj. Bilo je leta 1834 in Jernej Kopitar je nekega večera, sedeč pred kaminom v svoji knjižnici, prebral v pravkar odprtem pismu, da se mu smeji vsa Ljubljana. Prijatelji so mu škodoželjno sporočili, da mu je Prešeren posvetil zbadljiv sonet *Apel in čevljar*.

*Apel podoba na ogled postavi,
ker bolj resnico ljubi kakor hvalo,
zad skrit vse vprek poslušaj, kaj zijalo
neumno, kaj umetni od nje pravi.*

Pred njo s kopiti čevljarček se ustavi ...

Ves besen je Prešerna napisal pismo s povabilom na srečanje, na katerem bosta spila čaj in razčistila medsebojna nesoglasja.

Naslednji dan je zapustil beli Dunaj in tvegala pot v Ljubljano do krčme Pri ruskem carju, kjer ga je že čakal Prešeren, ki mu je takoj zabrusil, da z njim ne bo pil. Kopitar se ni oziral na slabo voljo sogovornika in si je

naročil pijačo. Krčmar je odšel, da bi mu prinesel naročeno, a se je kmalu vrnil z opravičilom, da mu je žal zmanjkalo čaja, da mu pa lahko prinese kavo.

»No, kaj si hotel tako nujno, da si se pripeljal celo z Dunaja?« ga je posmehljivo vprašal Prešeren. »Želim, da se mi javno opravičiš, saj vsi vedo, da se tvoj sonet nanaša na mene!« mu je s povišanim glasom ukazal Kopitar. »Nikomur se ne bom opravičeval, saj sem povedal samo, kar je res. Ti se ukvarjaj s slovnico, jaz pa se bom s poezijo,« je jezno odgovoril Prešeren. »Sicer pa res ne vem, kaj te je pri mojih pesmih tako zmotilo,« je še žaljeno dodal. »Tvoje pesmi so tvoje pesmi. Zgleduj se po ljudskem vzoru,« je bil kratek Kopitar. »Pa nisva zato tukaj. Zadnjič te opozarjam: če se mi ne boš javno opravičil, te bom tožil.« »Ne znaš sam razrešiti stvari? Potrebuješ pomoč drugih?« se mu je posmehoval Prešeren, ki ga Kopitarjeve grožnje niso prav nič vznemirile. »Lahko ti ponudim pravno pomoč pri vlaganju tožbe, a to ne bo ravno poceni, zlasti ne zate,« se je glasno zabaval Prešeren še naprej. »Spomnil sem se, kaj te tre. Propadla ti je metelčica in niti moja najslabša pesem ni napisana v tej krevljasti pisavi. Ali se morda motim? Tvoja zadržanost in starokopitnost res nimata meja. Strinjam se, da bohoričica ni popolna, niti blizu temu, vendar jo moramo ohraniti, dokler ne dobimo primerne pisave, kar pa metelčica vsekakor ni. Bohoričico je uporabljal že Primož Trubar, on pa je bil avtor prvih slovenskih tiskanih knjig, iz česar bi lahko sklepal, da je vedel, kaj počne. Slovenci smo z *Abecednikom* in *Katekizmom* doživeli prvo resnično možnost za opis in razvoj jezika. Uporablja se od konca 16. stoletja, za kar se lahko zahvalimo Adamu Bohoriču, ki je v knjigi *Arcticae horulae, Zimske urice*, določil pravopisna pravila in pisavo uzakonil. Ne vidim nobene potrebe, da bi se morala zamenjati ravno ta hip, če je preživela stoletja.

»Bolj smiselno bi bilo,« se je zdaj razburil Kopitar, »da vsakemu glasu ustreza ena sama črka brez kakršnih koli znamenj. Latinski abecedi bi bilo potrebno dodati le nekaj novih črk, ki jih ta nima. Da pa ti povem še enkrat po resnici: sonet, balada, romanca, ep in podobne pesniške oblike niso za dušo slovanskega prostora. Bolj mi je všeč srbska ljudska poezija, ki mi jo je predstavil moj dober prijatelj Vuk Karadžič, s katerim sva se spoznala na Dunaju, kamor se je zatekel kot begunec. Srbske literarne oblike so veliko bolj preproste in razumljive tudi manj izobraženim ljudem.«

Prešeren je z roko tlesknil po mizi, da bi poudaril svoje nadaljnje besede: »Kot pravi moj prijatelj Andrej Smole, bi morali ljudske pesmi zbirati in ohranjati kot svetinjo ljudske preteklosti naroda, vendar potrebujemo tudi bolj razvite literarne oblike, kot jih imajo Nemčija, Španija, Italija, Anglija, Francija in druge države bližnjega vzhoda. Čeprav niso znane našemu narodu, bi bilo dobro, da jezik preizkušamo v novim oblikah in gremo s časom naprej,« je zaključil Prešeren.

Kopitar je nekaj časa sedel in zamišljeno gledal skozi okno krčme na ulico, ki so jo osvetljevali zadnji žarki zahajajočega sonca. Dnevna svetloba se je počasi spreminjala v mrak in krčmar je prižgal oljenke na mizah, krčma pa se je odela v nežno svetlobo, ki je odsevala na mračnih obrazih sogovornikov. »Kar se pa tiče črkarske pravde, ti pa moj Sonet o kaši pove dovolj,« je Prešeren še enkrat obrnil temo pogovora na pisavo.

*Po pameti je taka sodba naša:
ak je od kasha kaša boljga žita,
in boljš' obdelana in bolj polita,
naj se ne piše kasha, ampak kaša.*

»Stvari se ne morejo spremeniti, naj jih pišeš v bohoričici, metelčici ali pa v cirilici - je čisto vseeno!« Naslonil se je v naslonjalo stola, zadovoljen s premočjo, ki jo je čutil. V tem trenutku pa je Kopitar nenadoma jezno vstal, tako da je stol, na katerem je sedel, padel po tleh. »Dovolj imam, da mi nekdo, ki je čisti laik v jezikoslovju in piše gostilniško poezijo, predava o jezikovnih in literarnih vprašanjih! Moje ime se drugače izgovarja?« se je razburil. »Moj oče je bil Jakob Kopitar, cenjen župan v Repnjah na Gorenjskem in cerkveni ključar. Z desetimi leti sem odšel v ljubljansko normalko, bil odličen učenec in dijak ter prejel številne nagrade. Baron Žiga Zois me je zaposlil kot učitelja svojemu nečaku, nato pa sem bil več let njegov tajnik. Sprejel me je v svoj krožek, kjer sem nadgradil svoj razvoj in se zaprisegel ustvarjalnosti. Prava nisem končal na Dunaju tako kot ti, ampak z odliko! Že leta 1803 sem priredil igro Augusta von Kotzebuea - *Der Hahnenschlag* in ji dal naslov *Tinček petelinček*. Uprizorjena je bila v ljubljanskem stanovskem gledališču. V čast mi je bilo, da so v njej igrali predvsem otroci, med drugim tudi otroci sestre gospoda Zois. Preštudiral sem cerkveno slovanščino. Izdal sem prvo slovensko znanstveno slovnico, obvladam grščino, latinščino, francoščino, angleščino, italijanščino in

južnoslovanske jezike. Že leta 1810 sem na Dunaju postal cenzor za slavistične in novogrške knjige. V avstrijskih znanstvenih časopisih je izšlo preko 100 mojih spisov o jeziku, zgodovini in kulturi Slovencev in drugih slovanskih narodov, in to v nemškem jeziku in latinščini. Na ljubljanskem liceju sem ustanovil stolico za slovenski jezik! Med svoje prijatelje lahko prištejem celo Jakoba Grimma, ki sem ga spoznal na kongresu na Dunaju leta 1815. Veliko časa in veliko truda vlagam v čiščenje jezika, zbiranje besed, sestavljanje šolskih učbenikov in reformo črkopisa. Pripravljam knjigo Glagolita Clozianus, v kateri med drugim obravnavam Brižinske spomenike in razvijam svojo teorijo o nastanku stare cerkvene slovanščine. Iz izbranih krogov, ki so blizu cesarju, sem izvedel, da me bo sam presvetli cesar kaj kmalu imenoval za prvega kustosa dvorne knjižnice ...?!?!« je razburjen kričal Kopitar.

Ker je dal Prešeren le malo na titule in različna odlikovanja, je sprva zabaven dialog prerasel v glasen prepir. Gostje krčme so se nekaj časa še zabavali nad Prešernovimi komentarji, s katerimi je poskušal Kopitarju razložiti, da moč ne more biti argument, a so raje kmalu odšli, saj akademskemu govoru ni bilo videti konca. Gostilničar je oba razgreteža spodil iz svoje krčme, saj sta mu odgnala vse stranke. Njun prepir pred krčmo je prekinil Prešeren: »Javno se ti bom opravičil le, če boš pravično ocenil moje pesmi, drugače pa lahko nanj kar pozabiš.«

»Stojim za svojimi odločitvami,« ga je zavrnil Kopitar. »Jaz pa za svojim sonetom, ki ti je pisan na kožo,« je besno zaključil Prešeren in odkorakal proti Ljubljani. Še preden je izginil za vogalom, je slišal zadnji Kopitarjev vzklik: »Tvojih skrupal tako ne bo nikoli nihče bral!«

A zgodovina je pokazala drugače ...



Urh Brvar, 9. b

HANA MRAK, 9. razred

OŠ Ivana Cankarja Vrhnika, mentorica Judita Oblak

NA DRUGI STRANI BEGUNSTVA

Ime mi je Safera in sem petnajstletno dekle, ki se ji je življenje pred nekaj meseci popolnoma obrnilo na glavo. Kot si verjetno že ugotovil po mojem imenu, ki sicer pomeni »tista, ki potuje«, nisem od tam, od koder prihajaš ti. Moje življenje je bilo včasih morda vsaj malo podobno tvojemu, vendar sedaj je popolnoma drugače. Z družino, ki so jo sestavljali moja starša, tri sestre, štirje bratje ter stara starša z eno teto in enim stricem, smo živeli v veliki hiši v iranskem mestu Shiraz.

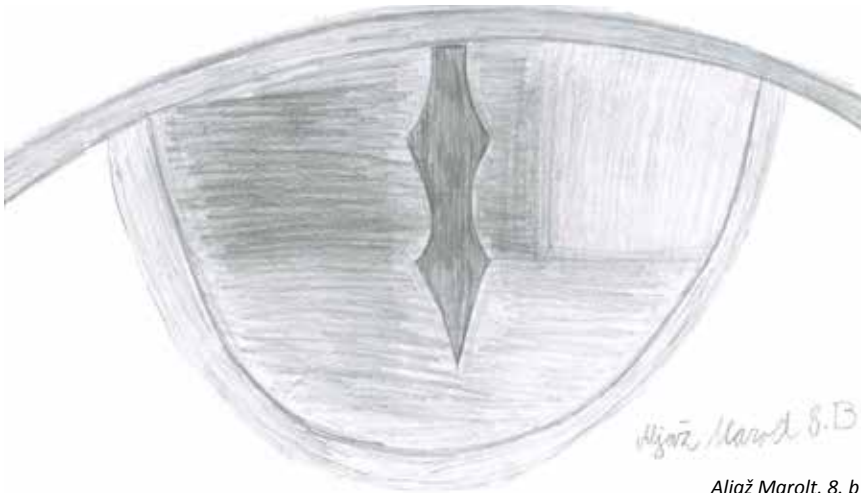
Častimo Alaha, torej smo pripadniki muslimanske veroizpovedi. Ali ni ta vera smešna stvar? Vsi častimo istega Boga, le da se nam je ta predstavil z različnimi imeni. En Bog, ki je isti, vendar govorimo, da ni. Sami si dajemo razloge, sicer neresnične, ki nam vlivajo prepričanje o »pravi« in »nepravi« veri, kljub temu da tega sploh ni. Ampak na koncu ugotoviš, da ko častimo Boga, častimo isto stvar. Prav zaradi teh vprašanj o veri se je meni, moji družini in še marsikomu za zmeraj obrnil svet na glavo.



Maruša Koprivšek, 7. a

Preostanek mojega življenja naj bi potekal takole ... Dokler mi starši ne bi izbrali moža, bi doma pomagala pri hišnih opravilih in oskrbi svojih sester, saj sem najstarejše dekle. Potem bi z mladeničem, ki bi postal moj mož, ustanovila svojo družino in tako živela do svojega »sončnega zahoda«. Tu je vsaj tako v navadi. In moji starši so upali, da bo tako potekalo moje življenje.

Vendar si sama nisem nikoli želela tega zase. Vedno sem bila »upornica v družini«, kot mi je govorila mama. Po njenem mnenju sem bila po svojem značaju in svojih željah vedno preveč »zahodnjaška« za naš svet, saj sem že od nekdaj hrepenela po izobrazbi in po potovanju v tuje kraje. Ta »zahodnjaški« del sebe sem vedno morala skrivati in zato sem se na nek način vedno počutila kot nekakšna »izobčenka«.



Aljaž Marolt, 8. b

Takšno je bilo moje življenje ... Dokler ni počilo!

V Siriji in Iraku so se ponovno začeli zbirati in širiti pripadniki teroristične organizacije ISIS. Opišem vam jih lahko le s temi povedmi. Nevedni norci, ki jih begajo tista vprašanja o veri ... Nevedni norci, ki ne poznajo spoštovanja in človeške morale ... Nevedni norci, ki so podlegli skrajnežu ...

Na žalost pa je v našem svetu preveč takih nevednih norcev. Posledica tega je bila širitev ISIS-a v Iran, v mojo državo, moj dom. Tako so dobili pripadnike tudi v »mojem svetu« in, kot da že to ni bilo dovolj, so se morale v vse to vplesti še zahodnjaške velesile, ki so za svojo korist nam civilistom še poslabšale razmere. Sprva je oče mislil, da bo tega groznega obdobja kmalu konec. Vsi smo upali na to. Vendar nam je kmalu postalo jasno, da bo vse le še slabše.

Zato se je odločil prodati vse, kar smo imeli, in nam s tem denarjem kupiti »vstopnice za v boljši svet«. Po skrivnih poteh so nas »tihotapci« pripeljali do obale sredozemskega morja. Tam sta nas in še več tisoč drugih ljudi pričakala dva velikanska napihljiva čolna. Ker nismo mogli vsi oditi s prvim čolnom, je oče določil, da pojdejo z menoj in mojimi sestrami vsi starejši bratje, ki bodo pazili na nas, dokler se ponovno ne združimo. Pot po morju je bila grozna. Zaradi prenatrpanosti čolna smo izgubili vse tri sestre. Najstarejša od njih še ni imela osem let. Vse družine smo občutile izgubo na tej »morski vožnji«.

Na cilj nas je prispelo za polovico manj. Kljub žalosti smo bili srečni, saj smo, tako smo vsaj mislili, prispeli v lepši svet. Pot smo peš nadaljevali po Balkanu na sever. Naš cilj je bila Nemčija, kjer so živeli naši sorodniki. Vendar, pot je bila dolga in polna ovir. Da smo lahko prečkali mejo za v drugo državo, smo vedno morali čakati vsaj en teden. Potem so nas namestili v begunski center. Tam so me vedno hoteli ločiti od bratov, vendar smo imeli srečo, ki je marsikatera družina ni imela. Sprva sem mislila, da bodo prebivalci teh držav, ki jih bomo prečkali, prijazni ali pa vsaj človeški do nas. In tu sem se hudo uštela.

Med potjo sem spoznala le redke izjeme, ki so izpolnile moja pričakovanja. Vsi so se kar naprej spravljali nad nas, češ da smo jim breme in da imajo dovolj svojih težav. Da nam naj pomaga naša država, saj oni niti svojim ne morejo pomagati. Naj gremo nazaj, od koder smo prišli.

Prav zanima me, kako bi bilo vam, če bi vas doletelo nekaj podobnega, kot je mene. Prosim, ne mislite sedaj, da vam to želim, saj tega ne privoščim niti najhujšemu sovražniku. Samo zanima me, kako bi bilo ...

»Zahodnjaki« ste postali preveč zaslepljeni s stvarmi ... Zgodovina se vam zdi neponovljiva. Človeški ste do drugih samo takrat, ko imate vi kaj koristi od tega.

Bomo videli, če boste lahko ostali taki ...



Uroš Uhan, 8. b

GAJA PEKOŠAK, 8. razred
Oš Lesično, mentorica Gordana Salobir

SKRIVNOSTI

Tema se je že polegla na z gozdom poraščene vrhove visokih gričev in s svojo svežino na plano iz skrivališč privabila različne živali, ki so podnevi spale. Oblaki so zakrili svetleči mesec in prve kaplje jesenskega dežja so začele padati z nočnega neba, po dolgem času spet navlažile prašno pot, ki se je vila skozi mesto. Dež je ropotal po strehah in polknih ter s svojo melodijo preglasil večerno razgrajanje, ki je prihajalo iz hiš. Voda se je nabrala v lužah in spremenila prej prašno stezo, ki se je v zapletenem vzorcu vila skozi labirint ulic v blatno brozgo, ki se je med hojo lepila na podplate škornjev.

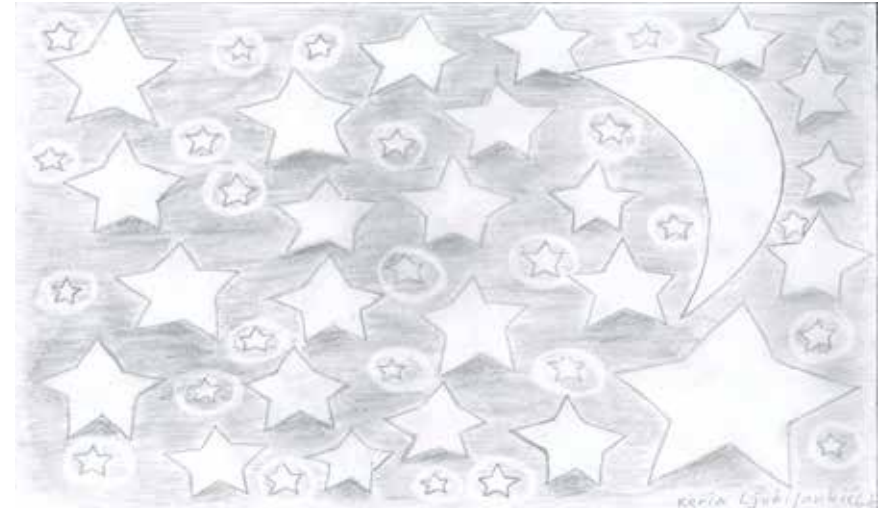
Mesto je bilo obdano z nizkim obzidjem, ki pa zaradi svoje višine in krhkosti ni nudilo veliko zaščite, četudi je bilo za to zgrajeno. Je pa vsaj nudil zasebnost majhnim hišam in jih ščitil pred radovednimi pogledi, ki so izza dreves včasih uhajali k sivemu kamnu, ki se je, obdan s krošnjami, dvigoval sredi zelenja. Vendar jih ni bilo veliko, ki bi si raje pasli radovednost, kot pa stopili skozi velike lesene duri in ob poti poiskali kakšno zakotno krčmo ter se pozabavali in preživeli večer pod streho.

Mestece je stalo, po pripovedkah starih ljudi, že od samega začetka, ko so se ljudje šele začeli meniti med sabo. Zgrajeno na meji med Južnimi Kraljestvi in divjimi deželami vzhoda, tako rekoč sredi ničesar, je bilo glavna postojanka trgovcev in popotnikov, ki so se podali v te kraje in bodisi le vandrali skozi bujne gozdove bodisi ubrali pot naprej na vzhod ali še dalje, tja proti severu.

Prebivalci so bili precej gostoljubni. Veljali za tiste ljudi, ki so imeli radi obiskovalce. Znani so bili po tem, da niso radi vtikali nosu v tuje zadeve in so raje poskrbeli zase, čeprav pa so se, tako kot povsod, našle tudi izjeme.

Za ta predel dežele je bila značilna posebna govorica, nekakšna mešanica južnjaškega jezika in narečja vzhoda, zato so prebivalci razumeli, tudi če si povedal v tem ali v tistem jeziku.

Deževalo je vedno močneje in zrak se je shladil, zato se je malokdo še vedno zadrževal zunaj. Vrata obzidja so vsak večer zaprli in zapahnili, da nihče ni mogel več skozi in tako so naredili tudi ta večer. Mestni čuvar je na vrata zagozdil velik tram, pograbil svoje stvari in počasi zakorakal po blatni cesti. Ta večer ne bo nikogar več.



Kerim Ljubijankić, 6. b

Na vrhu obzidja pa se je iz teme prikazala senca. Skrivnostno, neopazno in previdno, kot bi ves čas le čakala na primeren trenutek, da se pojavi. Prihuljeno je čepela na robu in si z očmi, ki so se v temi bleščale kot oči nočne živali, z zanimanjem ogledovala luči, ki so prihajale z oken hiš in s svojim sijajem nadomestile zvezde na nebu, tedaj skrite za oblake. Naenkrat se je pojava zganila in malodane poletela z obzidja ter z vso eleganco pristala na blatnih tleh. Blag soj luči v daljavi je razkril temno postavo moža, odeto v ogrinjalo in z oglavnico potegnjeno globoko čez obraz, s katere je kapljala voda. Tiho je zakorakal proti lučem.

Zgrbljen in z ogrinjalom, ki je nalahno plapolalo za njim se je skozi temo premikal kakor duh, z vso pritajenostjo človeka, ki ima veliko skrivnosti. Vsake toliko je bilo ob poti videti kakšnega popotnika, ki se je naslanjal na zid in s prikritim zanimanjem opazoval skrivnostnega tujca, ki se sredi deževne noči klati po ulicah. Mož se je ustavil pred črnimi lesenimi vrati in previdno pokukal skozi. Skozi režo med vratci se je vil snop svetlobe, ven pa je prihajalo vpitje in vse drugo, kar s sabo prinese nočno popivanje.

Mestna krčma je bila navadno kraj, kjer so se zbirali vsi. Ker pa je bila ta ena izmed redkih tam okoli, je v njej vedno ždel kak gost z bokalom v roki ali pa drnjohal v zgornjem nadstropju, kjer so bila prenočišča.

Zunaj, nad majhnimi obokanimi vrati, je visela lesena tabla, ki je na svojih zarjavelih tečajih zaškripala že ob najnežnejši sapici, ki jo je zanihala. Na tabli je bil zbledel napis »Pri zvitem lisjaku«, nad napisom pa slika lepega oranžnega lisjaka, zvitega v klopčič.

Tujec je z roko odsunil vrata in stopil skozi. Na levi, skoraj takoj zraven vrat je stal pult, kjer so se gnetli gostje in vsevprek vpili drug na drugega ter na krčmarja. Prostor je bil nagneten z ljudmi, vendar je bilo še vedno prostora za nove prišleke. V daljnem kotu stene je bilo ognjišče, ki je osvetljevalo dobršen del prostora, na skoraj vsaki mizi pa so stale sveče, ki so s svojim plamenom le dopolnjevale svetlobo prasketajočega ognja. Nasproti pulta so se navzgor vile stopnice, ki so peljale v zgornje nadstropje. Tujec se je namenil k mizi v oddaljenem kotu krčme in se prihulil v stolu za mizo. S tega mesta je budno opazoval vse dogajanje in vztrajno motril vse obiskovalce. Krčmar mu je prinesel vrček vina, edine pijače, ki so jo stregli, in se godrnjavo, pa tudi malo boječe odmaknil nazaj za pult.

Vsi drugi so nemoteče nadaljevali svoje veseljačenje, vendar pa sumljivi neznanec ni ostal tako neopazen, kot bi želel. Pritegnil je pozornost treh mestnih vojakov, ki so sedeli na drugi strani sobe.

Vojaki v mestu take velikosti, kot je bilo to, niso imeli veliko dela, razen razreševanja sosedskih sporov in morda tu in tam kakšnih hujših težav, vendar so bili še vedno vojaki in bili so oboroženi do vratu. Trojica je naenkrat vstala in se pomaknila k tujčevi mizi. Imeli so kratka rdeča ogrinjala, umazana od prahu in blata, kar je pričalo o dogodkih tistega dne. Najvišji izmed njih se je približal in se z rokami ustrohalno oprl na mizo, vendar ni nič kazalo, da bi tujca kaj zanimalo. "Ka mislta, da tale išče tuki?" je s posmehom v vzhodnjaškem narečju spregovoril in se porogljivo nasmehnil, da je pokazal svoje grozne zobe, oziroma njihovo pomanjkanje. Tujec je le obrnil glavo in ga pogledal izpod sence oglavnice. Ostal je tiho in se ponovno namestil v stol ter se vrnil k opazovanju množice. "Mislim, da tale išče težave," se je oglasil eden izmed ostalih

dveh vojakov v ozadju. Vsi trije so se na široko zarežali, ampak tujec je bil še vedno tiho. Vojaku, ki se je naslanjal na mizo, je nasmeh splahnel in nagnil se je naprej ter odprl usta, da se je njegov zadah vohal do sosednje mize. Bil je oduren mož, z rdečim obrazom in redkimi lasmi, ki so mu umazani in zlepljeni v pramene padali prek čela. "Men se tut zdi tak." Tujec jih je premeril in njegov pogled se je zadržal na njihovih rokah, ki so se oklepale držajev mečev. Vojaki so to opazili

"Dozdeva se mi, da ga bomo morali naučiti lekcije, narednik," se je oglasil tretji, ki je stal v ozadju. Vsi so se spet zarežali, mož pa se še vedno ni zganil. Vendar pa bi kakšen malo bolj natančen opazovalec opazil, da so se mu oči izpod oglavnice nevarno zableščale, roka pa mu je neopazno zdrsnila pod ogrinjalo in se ovila okoli svetleče kovine, ki je bila pod dolgim oblačilom skrita pred radovednimi očmi.

Naenkrat pa se je od zadaj zaslišal glas. "Gospodje, se vam lahko pridružim?" Vsi so se nejevoljno obrnili, zagledali pa so starca s kratko sivo brado in vedrim obrazom, a



Nik Modrijančič, 8. b



Nino Cvek, 9. b

vendar odločnim, ki je pričal o dolgih letih, ki jih je preživel. Široko se jim je nasmehnil. Brez da bi počakal na odgovor je sedel za mizo in vojake vprašljivo pogledal. "Gospodje, vam lahko jaz in moj prijatelj kako pomagava?" s prodornimi očmi je vrtil v narednika in kljub maski nasmeha je bil njegov obraz vse prej kot zadovoljen. Narednik je rahlo prestrašeno buljil in šele po nekaj

trenutkih ter prikritih namigih drugih dveh ugotovil, da je vprašanje letelo nanj. Zazeval je, kot bi hotel nekaj reči, vendar iz ust ni prišlo ničesar. Ko si je končno opomogel, pa se je nenadoma pohlevno priklonil in še vedno zmedeno zajecjal: "Ne gaspud. Se opravičujemo gaspud, nisem vedu, da ste njegov prijatu." Starec se je spet nasmehnil in zamahnil z roko. "Nič ne de." Pokimal je in še razširil nasmeh. "Želim vam dober večer, gospodje." Narednik ga je še vedno zaprepadeno gledal in šele po dolgi in neprijetni tišini je ugotovil, da ga je mož s tem odslovil. Raztreseno je pokimal in pomignil tovarišema, skupaj pa so odvihrali skozi vrata krčme, kakor hitro so jih nesle noge, ne da bi dejansko tekli. Starec je gledal za njimi, dokler se vrata krčme niso s sunkom zaprla, vojaki pa izginili iz pred oči. Ko jih ni bilo več na spregled, se je počasi obrnil in se namestil v stol. Vso pozornost je namenil tujcu, ki je sedel nasproti.

"Težave?" je vprašal stari mož. Tujec je skomignil z rameni. Sprostil se je in spet normalno sedel. "Tistim trem ne bi mogel ravno reči težave." Starec se je nasmehnil in pomignil krčmarju, ki je ravno tedaj prihitel mimo. Prekrižal je roke na prsih in godrnjavo nadaljeval, kot bi govoril sam sebi v brk. "Pa vendar ima stari dobri narednik prekleto veliko sposobnost grenjenja življenj drugih ljudi. Moral bi se ga znebiti. Preveč težav povzroča." Namrščil se je, mož nasproti pa si je snel oglavnico in soj sveče mu je za trenutek osvetlil obraz, preden se je spet pogreznil v temen kot, kjer ga svetloba ni mogla doseči. Imel je krute sive oči, zaradi katerih je človeka zmrazilo po hrbtenici. V poltemi so se bleščale, kot bi imele lasten sijaj. Njegovi lasje, bolj črni od najtemnejše zimske noči, so segali do ramen, kratka brada pa je pripovedovala o dolgih dnevih potovanja in zanemarjanja. Vprašljivo je pogledal, v koticke ustnic pa se mu je prikradel nasmeh. "Ko sva že pri tem ..." je odgovoril. "Kaj si mu pa storil, da se je od tu pobral tako hitro?" Starec ga je pogledal. "Sam mu nisem storil čisto nič. Sem pa pridobil nekaj novih znancev, ki do starega narednika niso bili ravno prizanesljivi." Sedaj je bil tujec tisti, ki se je mrščil. Krčmar se je približal in odložil vrček z vinom, potem pa se hitro pobral od tam. "Torej si našel tisto, po kar si prišel?"

Stari mož je izpil nekaj pijače in pogledal okoli, da bi odgnal sumljive poglede, ki so uhajali k njuni mizi. "Pridobil sem si nekaj novih poznanstev in nekaj ljudi mi je bilo še dolžnih uslugo, tako da sem izvedel nekaj novic. Vendar jih je bore malo, še manj pa je tistih, ki bi si o tem upali spregovoriti.

Časi so težki, zima prihaja. Ceste so vedno nevarnejše in ljudje si ne upajo več v sosednjo vas brez spremstva. Vendar sem po dnevih povpraševanja le prišel do človeka, ki mi je bil pripravljen nekaj povedati. Večina stvari je nepomembnih, zgodbe iz bajk in izmišljotine, ki temeljijo na vraževerju. Vendar so se dogajale čudne stvari tu okoli." Je povzel. Naslonil se je na mizo in spregovoril tišje. "Nekdo je neke noči zažgal tisto podrtijo, ki ji stari Craed pravi dom. Sam jo je odnesel brez prask, vendar stari norec trdi, da je bil ogenj zelen. Živo zelen, barve poletne trave." Skomignil je in se naslonil nazaj. Mož na drugi strani ga je zamišljeno opazoval. "Že kaj sumiš?" ga je vprašal. Starec je ponovno skomignil, čez nekaj trenutkov pa je nadaljeval. "Pomislil sem na Bregonce, ampak se mi zdi, da se ti ne bi tako izpostavljali."

Mož nasproti je staknil obrvi, potem pa zamišljeno odkimal. "Ne. Ogenj ni njihova značilnost. Bregonci bi bili previdnejši, še posebej pa ne bi razkrili edine stvari, po katerih bi jih lahko prepoznali." Nekateri ljudje so se začeli tiho pogovarjati in obračati glave, kot bi neka nevidna sila vlekla njihov pogled k mizi v kotu. V ozračju je lebdela napetost, skorajda otipljiva, kot bi vsem, ki so jo začutili, napovedovala, da se bo zgodilo nekaj slabega. Skrivnostni tujec se je zgrbil in prihulil v senco tako, da je bil skorajda neopazen. "Na mejo bom postavil stražo. Če se bo karkoli dogajalo, bomo prvi izvedeli." Starec je počasi pokimal. "Še nekaj je," je rekel in pogledal izpod svojih košatih obrvi. "V neki vasi, nekaj milj od tu, so se zgodile sumljive stvari. V gozdu so našli trupla, sam pa sem slišal govorce o človeku, ki ga tu okoli poznajo pod imenom Krokar." Mož v kotu se je spačil in skozi zobe zaklel v nekem neznanem jeziku. Jezno je izdihnil in začel z očmi prečesavati prostor, kot bi ga nekaj nenadoma opozorilo, da nekaj ni prav. "Pa je kdo kaj posumil?" je vprašal po nekaj trenutkih neprijetne tišine. Starec je odkimal in izdihnil. "Ne. Poskrbel sem za to. So pa mnogi začeli povezovati dogodke, ki so se zgodili v zadnjem času in nekateri le nimajo toliko slame v glavi, kot bi si mi želeli. Sicer pa," se je ustavil in počasi odkimal sam pri sebi, "se po tolikih pripetljajih že tistim z najmanj pronicljivim umom začne svitati, da se nekaj pripravlja." Tujec nasproti je zagodrnjal sam pri sebi nekaj, kar je zvenelo kot 'še vedno prepametni, za njihovo dobro' in mrko prekrižal roke na prsih. Stari mož se je rahlo nasmehnil in izpil vino, kolikor ga je pač ostalo v vrčku. "Na ulici si si pridobil precejšen ugled. Naslednjič bodi malo bolj previden." Starec je vstal in se z rokami naslonil na mizo. Izgledalo je, da je hotel še

nekaj reči, vendar si je očitno premislil. Obrnil se je in se odpravil proti vratom krčme. Ampak le po nekaj korakih se je ustavil in pogledal nekam na desno. Čez njegov resnoben obraz se je počasi razlegel hudomušen nasmešek. "Se vidiva kaj naokoli," je spregovoril in pogledal čez ramo, "Krokar."

Obrnil se je in z urnimi koraki odnesel svojo sivo postavo skozi vrata v temno noč.

SARA PLANINŠEK, 9. razred
OŠ Kidričevo, mentorica Jasna Medved

LETA SVETA

Želja je svet.
Dober, prijazen,
tesno objet.

Poln človeških duš,
stiskov rok,
iskrenih besed,
pa naj bo kakršnakoli poved.

Tega ni.
Tega ne bo.

Vse skupaj je pozabljeno,
v zemljo zakopano,
nikoli dotaknjeno,
kot da ni bilo nikoli izrečeno.

Minila bodo leta,
samotna,
krvava,
napeta leta.

Za človeka boleča,
tista trpeča,
a kmalu spet pozabljena,



Laura Kolenc, 7. b

trpeča leta.
Bomo še čakali sto let,
da svet bo izginil,
da človek bo končno preminil?

Zavrti globus,
zavrti svet.
Posadi rože,
lepe besede,
spremeni širni pogled na svet.

In spet minilo bo leto,
svet postal bo Svet,
takšen prelep,
enako, kot je sedaj,
vendar z več lepimi besedami.

SANJE

Sanje.
Popolnoma neznane.
Vprašanju dane,
ko človek zjutraj vstane.

Ali res sanjamo le ponoči?
Mar niso sanje tudi miren svet?
Sanje so dober uspeh,
tvoj nasmeš,
in vsak lep pogled.

Najdeš srečo,
še vedno sanjaš.
Poiščeš odgovor,
se znebiš tesnobe,
rešiš vse tegobe,
pa še vedno sanjaš.

Je to normalno?
Sanjati življenje,



Krištof Rajšter, 8. b

čeprav ga živiš,
zaljubljen vanj,
pa vseeno še nekaj želiš.

Enkrat se to konča.
Takrat srce glavne vloge več ne igra.
Ko preneha biti,
tudi človek preneha sanjam slediti.
Ampak ti imaš še čas,
sanjam naproti iti.



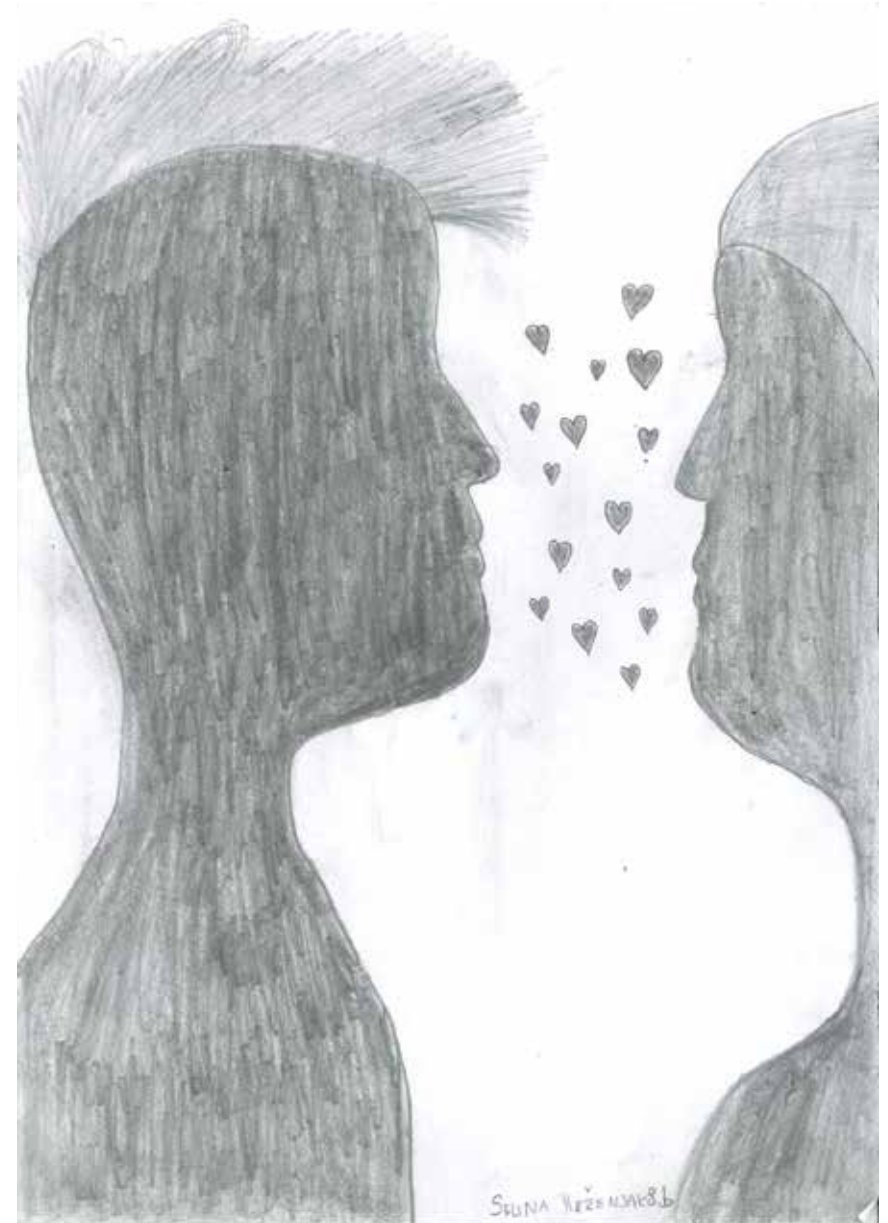
Brina Kerneža, 7. b

NIKA PUNGERŠEK, 9. razred
Oš Slivnica pri Celju, mentorica Polonca Vengušt

BARVE, KI ZBLEDIJO

Moje življenje se je kot strela z jasnega zelo spremenilo. Na začetku novega šolskega leta, v 3. letniku srednje ekonomske šole. Takrat sem se zagledala v Eneja, zelo prijaznega fanta, ki ni bil v mojem razredu. Kmalu sva se začela dobivati in bilo je vse, kot sem si želela. Dokler se moj vid ni začel slabšati in moje oči so postajale vse bolj izsušene. Mami me je peljala k okulistu. Ko sva prišli v njegovo ambulanto, mi je najprej izmeril vid, nato pa sta z mamo imela dolg pogovor, ki ga nisem najbolje razumela. Slišati je bilo veliko zdravniških besed. Pogovor se je daljšal in daljšal, jaz pa sem postajala vse bolj živčna. Na koncu me je zdravnik poslal še na dodatne preiskave, saj je na mojem očesu odkril nekakšno pego. Ni nujno, da je nevarna, je menil.

Po novih preiskavah so ugotovili, da imam raka na desnem očesu. Mama se je v tistem trenutku prijela za glavo in se spraševala, kako je to možno, saj je zdravnik rekel, da je to manjša možnost. Zazrla sem se vanjo in jo vprašala, kaj ve o tem. Povedala mi je vse, česar do zdaj nisem vedela. Povedala mi je, da je že vedela za to možnost, ampak me ni hotela strašiti in mi zagreniti teh nekaj dni do preiskav. Mirno sem vstala in se ji pikro zahvalila, ji jezno obrnila hrbet in odšla. Razumela sem jo, da me je hotela zaščititi in mi ni želela mučnih dni. Ampak jaz bi morala vedeti, saj je šlo zame in morala bi biti pripravljena, ne pa da me je vse skupaj tako iznenada prizadelo. Kakor koli, tisti dan sva se z mamo močno sprli, a



Selina Hrženjak, 8. b

zvečer se mi je prišla opravičit in jaz sem ji odpustila. Brat me je dražil, saj me je videl jokati. Mislil je, da so vzrok srčne bolečine. Jaz pa sem utapljala obup v solzah, ker je obstajala možnost, da oslepim. On tega ni vedel. Nazadnje mu je mami vse razložila. Tudi njega je prizadelo, opravičil se mi je in me tolažil. Upala sem, da se sošolci do mene ne bodo obnašali pomilovalno, ko bodo izvedeli. Nisem se povsem zavedala, kako huda je ta bolezen, dokler nisem slišala, da naj bi začela z zdravljenjem že kar v naslednjih dneh.

Mama se je strinjala z zdravniki, da bo zdravljenje potekalo s kemoterapijo, kar pomeni s tabletami. Štiri dni v mesecu so mi dajali tablete, nato počakali na reakcijo, ki je bila pri meni zelo huda. Težko sem prenašala zdravljenje. Medtem ni nihče od sošolcev izvedel, da imam raka na očeh. Vsaj jaz nikomur nisem povedala. Enej je spraševal mojega brata, kje sem in zakaj me tako dolgo ni v šoli. Nisem želela, da bi izvedel o moji bolezni. In tudi ni.

Po nekaj tednih sem ugotovila, da so mi začeli izpadati lasje. Bila sem do kraja obupana in depresivna. Odločila sem se, da vse zaupam svoji najboljši prijateljici Lari. Najprej ni vedela, kako se naj odzove, nato pa sem ji povedala, da ji nisem razložila vsega tega, da bi se ji smilila, temveč zato da bi imela podporo svoje najboljše prijateljice. Želela sem si osebo, s katero bi se lahko normalno pogovorila o vseh stvareh. Pokazala sem ji tudi svojo napol golo glavo. Močno jo je pretreslo, saj je oboževala moje lase.



Vladana Lazić, 8. b

Vedno je z njimi ustvarjala nove kite in pričeske.

Moje oči so bile vse bolj izsušene. A rak na srečo ni napredoval zelo hitro. Tedaj sem se končno odločila, da povem in pokažem sošolcem vse, kar se je zgrnilo nadme. Na svoji goli glavi sem nosila čepico. Moje besede so padale kot velike, neprijetne mrzle dežne kaplje, da se strese vse telo, stisne pa se tudi srce. Prestrašila sem jih.

Večini sem se najprej smilila. Čez čas pa jih je zaskrbelo zame. Gledali so me z očmi, ki so odsevale podporo in ponujale pomoč. Odleglo mi je. Zbrala sem tudi pogum, da se soočim z Enejem, saj sem spoznala, da svoje usode ne morem spremeniti. Sem, kakršna sem, in tisti, ki bo želel biti ob meni, me bo spoštoval in me imel rad takšno, kot sem. Nisem mu povedala čisto vsega. Nekako sem mu pozabila omeniti, da je možnost, da oslepim in ga ne bom mogla nikoli več videti. To bi bilo preveč boleče zanj in zame. Enej se je odzval z žalostnim obrazom. Ni bil jezen, ker mu nisem povedala za svojo bolezen. Vedel je, da je to zame težko obdobje, saj je tudi njegov brat prebrodil nekakšno lažjo obliko raka. Tesno me je objel in rekel, da me ima in me bo imel rad ne glede na vse, kar bi se mi še lahko zgodilo. Dejal je, da se lahko zanesem nanj. Bila sem zelo ponosna nanj in tudi nase, da sem se končno opogumila in premagala svoj najhujši strah.

Kemoterapije niso najbolj pomagale. Moj vid se je slabšal in moje razpoloženje tudi. V šoli so morali biti povsem obveščeni o moji bolezni, kar mi ni bilo povsem všeč, saj so me učitelji spraševali, če sem v redu in če razumem snov. Ni mi bilo jasno, zakaj se tako obnašajo. Nisem imela bolezni, ki bi močno vplivala na moje učenje in sodelovanje pri pouku. Saj sem še kar dobro videla. Ni mi bilo prav, da so delali razlike med mano in ostalimi samo zato, ker imam bedastega očesnega raka. Vse skupaj me je jezilo. To sem tudi povedala učiteljem. Vplivalo je na moje razpoloženje, razpoloženje pa na mojo bolezen. Rak se je razširil. Po neuspešnih petih mesecih zdravljenja sem bila že skoraj čisto slepa. Ostalo mi je še toliko vida, da sem lahko pisala zaključne teste. Skozi vse leto sva se z Enejem kljub moji bolezni zelo zabavala, počela sva zanimive stvari, ki so naju veselile in osrečevale. Skupaj sva pretaknila vse najlepše skrivne koticke. Povedala sem mu, da imam občutek, da bom počasi oslepela.

Med poletnimi počitnicami sem dokončno oslepela. Zelo me je prizadelo. A ob sebi imam veliko ljudi, ki me podpirajo in mi stojijo ob strani. Pripravljena sem na črn svet. Zavedam se, da ne bom več videla vseh meni ljubih ljudi, ne bom videla, kje hodim. Pred tem se nisem zavedala, kako lepo je življenje z vsemi barvami v naravi in kako barve priključijo veselje in radost. Resnica je, da ko izgubiš en čut, se izpopolnijo drugi, a nobeden ne pričara toliko barv in lepote kot vid. Pa vendar cenim prav ta trenutek, v katerem sem. Ne oziram se na preteklost, ne razmišljam preveč, kaj bo v prihodnosti, temveč živim za sedanost, kakršnakoli pač je.

KLARA REPOLUSK, 9. razred**OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec****NA DRUGI STRANI GOZDA**

»Teja, zbudi se! Zamudila boš v šolo!« Doroteja se je namrdnila in se samo še bolj zavila v toplo, mehko odejo. Prav nič si ni želela skočiti iz udobne postelje, a je vedela, da če še enkrat zamudi v šolo, jo bo učiteljica za kazen poslala v gozd, ki je obdajal njihovo staro vasico. Ta gozd, ki bi si bolj zaslužil ime pragozd, je bil temačen in srhljiv zaradi tesno skupaj raslih visokih dreves s košatimi krošnjami. In zaradi teh ni svetloba uspela prodreti do gozdnih tal in zato tam ni rasla nobena roža. O njem so po vasi krožile grozljive zgodbe, zgodbe o pošastnih kuščarjih, ki žrejo ljudi, zgodbe o duhovih popotnikov, ki so hoteli prečkati gozd in priti na drugo stran, zgodbe o banditih, ki so se skrivali v gozdu in ugrabljali ljudi. Doroteja si za nič na svetu ni mogla misliti, zakaj bi kdorkoli hotel prečkati gozd, četudi bi ga na drugi strani čakal velik zaklad, o katerem so govorile legende.

Bala se je oditi stran od varnega doma, čeprav je globoko v sebi vedno sanjala o pustolovščinah. In ker si res ni želela zamuditi, je končno le vstala in si nataknila copate. Oddrsala je do stopnic in po stopnicah v kuhinjo. Tam jo je že čakala njena mačeha, ki ji je pripravila kakav in kos kruha z njeno najljubšo marmelado. Doroteja se ji je nasmehnila. Po smrti njene mame si je mislila, da nikoli ne bo našla nikogar, ki bi jo lahko vsaj približno nadomestil, a Tanja, njena mačeha, je bila pravi dar: bila je zelo prijazna, mirna in vedno je našla prave besede. Doroteja je samo njej dovolila, da jo kliče Teja. Hitro je sedla za mizo in zagrizla v kruh. Preden se je dokončno odpravila v šolo, je Tanjo še enkrat objela.

Dopoldne se ji je v šoli zelo vleklo. Ni imela rada računanja, prav tako ni najbolj oboževala telovadbe, zato ji ta dan, ko so imeli v šoli na izbiro šport ali matematiko, ni dišala nobena izmed izbir. Že se je veselila vrnitve domov, branja dobre knjige in Tanjinega dobrega kosila.

Po prihodu domov je pred vrati zagledala vodjo patrolje, ki se je pogovarjal s sosedo. Pohitela je do njiju, saj jo je zelo zanimalo, kaj se pogovarjata. Ko je se je že skoraj zaletela vanju, jo je spreletel paničen strah: vrata v

njihovo hišo so bila odprta, vodja patrolje in sosedo pa sta imela resna izraza na obrazu. Globoko je vdihnila in se poskušala pomiriti z mislijo, da ja Tanja tako ali tako v službi in njen oče prav tako ter da je najhujše, kar se je lahko zgodilo, to, da so jim vlomili v hišo. Stopila je do sosede, ki jo je pogledala s solzami v očeh. »Doroteja, nekaj resnega se je zgodilo. Želim da veš, da ti bomo vsi stali ob strni v teh težkih časih.« Dorotejino srce je preskočilo utrip. Kaj se je zgodilo?? Soseda je nadaljevala: »Grozno. Tanjo so ugrabili. Najverjetneje so bili tisti banditi iz gozda.« Ob omembi gozda se je soseda kar stresla. »Ampak Tanja je bila v službi, saj je odšla od doma takoj za mano,« je izdahnila Doroteja. »Saj bi morala biti, ja, ampak se bojim, da sem kriva jaz, saj sem jo poklicala. Prosila sem jo, če mi posodi tisti njen velik lonec. Rekla je, da ga mora poiskati in da pride potem do mene, a nikoli ni prišla. Ko sem šla v hišo, ki je bila na moje veliko presenečenje odprta, sem na tleh zagledala mošnjček, napolnjen z listjem iz gozda. To pa je znamenje teh groznih banditov, ki ugrabljajo ljudi, da potem z njimi naredijo ... Nihče ne ve kaj.



Rok Leban, 8. a

Stekla sem do vodje patrolje, ki mi je povedal, da Tanja ni edina ženska, ki so jo ugrabili v zadnjem tednu«. Vodja straže jo je nasršeno pogledal: »Ta informacija ni bila potrebna!« Soseda ga je jezno pogledala in skomignila z rameni.

Potem ko je sosedi zagotovila, da bo lahko sama doma poskrbela zase do očetovega prihoda, je Doroteja vstopila v hišo. Zdelo se ji je taka kot vedno, le bolj tiha, saj je pogrešala neprestano Tanjino petje. Sprehodila se je po prazni hiši. Še nekaj ur in njen oče bo prišel domov.

Saj ni bil slab človek, le nikakor se ji ni znal približati. Upala je, da ga bo kdo že prej obvestil o tem groznem dogodku. Sama je šele zdaj dojela, da Tanje najverjetneje ne bo videla nikoli več. Solze so ji napolnile oči. Večkrat je pomežiknila, da bi se jih znebila, a ji ni uspelo, saj so še kar prihajale. Odločila se je, da gre kar v posteljo in tam še enkrat razmisli o vsem, kar se je zgodilo, a je, še preden je dodobra potegnila odejo preko glave, vsa utrujena zaradi joka, zaspala.

Ko se je zbudila, je najprej pomislila, zakaj je ni prišla zbuditi Tanja, potem pa se je spomnila, da Tanje ni več. Vsa potrta in besna je sedela na postelji in razmišljala, kako bo lahko živela brez nje. Saj vendar ni mogla kar oditi v gozd in poiskati teh banditov ... Nato pa jo je prešinilo. Pred nekaj dnevi so enega izmed banditov ujeli, medtem ko se je potikal po mestu. On bi skoraj zagotovo vedel, kje imajo svoje zatočišče! Med razmišljanjem je začudena ugotovila, da je v njej dozorel sklep, da bo kljub vsemu, kar je vedela in slišala o tem gozdu, poskušala poiskati Tanjo, naj stane kar hoče. Iz omare je vzela močan nahrbtnik in v njega dala polno steklenico vode, svoj nož, vžigalico in kruh ter nekaj jabolk. S seboj je vzela še svetilko in nekaj denarja. Očetu je še hitro napisala sporočilce in ga pustila pred vhodnimi vrati.

Odpravila se je do vaške ječe. Bila je že zelo stara in niso je več veliko uporabljali. Šla je skozi vrata in s pogledom ošinila čuvaja. Ker ji ni nič rekel, se je namenila kar po stopnicah v klet, v kateri so bili zaprti jetniki. Razgledala se je okoli sebe. Skoraj vse kletke so bile prazne. Vse razen ene. V tretji kletki z leve je na leseni klopci sedel razmršen mladenič, oblečen v kožuh. Imel je rjave lase in ko jo je pogledal, je ugotovila, da ima tudi rjave oči. Že je začela razmišljati, da ne zgleda tako krut kot banditi, o katerih je slišala, ko jo je osorno vprašal: »Kaj pa ti iščeš tu spodaj!?« Skoraj se je že prihulila k steni in stekla nazaj domov, potem pa je pomislila na Tanjo, ki najverjetneje zdaj nekje ždi čisto prestrašena, in da je ta fant edini, ki ji lahko pomaga. Zato se je pogumno zravnila in stopila bližje k rešetkam. Najprej je fant sploh ni hotel poslušati, potem pa mu je iz obupa obljubila, da ga reši ječe in da mu da vse svoje prihranke. Malo jo je začudeno pogledal, a ko je segla z roko v nahrbtnik in iz njega potegnila denar, so se mu usta zvila v malce zloben nasmešek. Privolil je, da ji pokaže pot skozi gozd do njihovega skrivališča. Doroteja je bila vesela, čeprav jo je bilo malce strah zaupati banditu. Toda vedela je, da nima druge možnosti.

Ko sta po uspešnem podkupovanju stražarja le prispela iz ječe, je mlad bandit stopil pred njo in ji rekel: »Glede na to, da bova preživela nekaj časa skupaj, bi bilo morda najbolje, da mi poveš, kako ti je ime.« Doroteja je malce prestrašeno rekla: »Jaz sem Doroteja, zdaj pa mi še ti povej, kako naj te kličem, če nočeš, da za teboj po gozdu ne kričim gospod bandit.« Fant se je drobno nasmehnil in ji povedal, da mu je ime Nai. Ime se ji je zdelo zelo čudno, a si ga ni upala vprašati o njem. Nai jo je potem popeljal mimo hiš in za šolo zavil v gozd. Doroteja je hodila čisto blizu njega, saj jo je bilo zelo strah, da se bo od nekod pojavil kak velik pajek.

Tako sta hodila že kar nekaj časa, v gozdu je postajalo vedno bolj temno. »Kam pa sploh morava iti?« je vprašala. »Čisto na drugo stran gozda,« ji je naveličano odgovoril Nai. »Kaj se ne skrivate kar tukaj, sredi gozda?« »Ne, seveda ne, na severni strani blizu roba, kjer je svetlo. V gozdu živijo daleč prenevarna bitja, da bi sobivali z njimi. Seveda je za nas prehod lažji, saj vemo, kako se braniti proti njim. Ne pa tako kot vi, varovanci, ki ste premalo pustolovski.« »Kakšni varovanci, o čem zdaj ti to bluziš?« Nai je zavzdihnil, se obrnil proti njej in se ustavil. »Torej ti dejansko ne veš ničesar?« Ker je videl začuden in zaprepaden izraz na Dorotejinem izrazu, je začel pripovedovati. »Vaša vasica ni niti približno edina človeška naselbina, kot so te najverjetneje učili v šoli, kje pa! Vaša vas je nekakšen poskus, ki ga upravljajo ljudje na drugi strani gozda. Hočejo ugotoviti, če bodo ljudje srečnejši, če bodo živeli po starem načinu življenja. Se nisi nikoli vprašala, od kod ima vaša vas dovolj hrane, čeprav nimate polj? Vso hrano vam prinašajo iz sveta na drugi strani gozda. In ta svet je pokvarjen. Zaradi prevelike želje po bogastvu ni nihče več srečen. Zato so postavili ta vaš poskus, da vidijo, če bi življenje na star način pozdravilo človeško nesrečo. Mi banditi, kot nas imenujete, smo pravzaprav vaši zavezniki, saj vas, če je le mogoče, odpeljemo iz te preklete vasice, v kateri nimate prav nobene svobodne volje.« Doroteja ga je le začudeno gledala in ni mogla verjeti svojim ušesom. Se pravi, da so bile vse njene odločitve nadzorovane? Saj dejansko res ni imel izbire, kaj bo delala, ko odraste. Edini službi, ki sta ji bili na voljo, sta bili gozdarstvo ali pa poučevanje naslednjih generacij. Bila je zelo pretresena. Ker je Nai videl, kako zelo jo je to pretreslo, je rekel, da je najbolje, da se ustavita in se odpočijeta. Doroteja se je strinjala in zaspala takoj, ko se je njena glava dotaknila gozdnih tal.

Imela je grozljive sanje: preganjala jo je velika, martinčku podobna pošast z ostrimi zobmi in lahko je tekla samo naravnost. Nikamor se ni mogla skriti, pošast se ji je bolj in bolj približevala. Glasno je zakričala, saj je že videla bliskanje njenih ostrih zob. S krikom se je zbudila. Nai je planil k njej in ji prekril usta. »Utihni in bodi čisto pri miru,« ji je zasikal na uho, »tile veliki pajki se ponoči radi potikajo okoli po gozdu in mislim, da ne ti in ne jaz ne želiva čutiti njihovega strupenega pika.« Doroteja je samo preplašeno pokimala. »Dobro. Zdaj pa počasi vstani, vzemi svoj nahrbtnik in čisto tiho pojdi za mano.« Srce ji je bilo zelo hitro in tresla se je od strahu, a je vseeno naredila, kot ji je naročil. Sledila mu je in hodila čisto po prstih ter se poskušala ogniti kupom izdajalskega suhega listja.

Tako sta hodila kakšne dobre pol ure in, na Dorotejino olajšanje, nista videla niti enega samega pajka. Le enkrat je v daljavi zaznala premikanje senc, a se je prepričevala, da se njena domišljija le igra z njo. Naenkrat pa se je spotaknila in padla v listje. Od glasnega šumenja jo je skoraj kap in tudi Nai se je obrnil in jo pogledal z zgroženim izrazom na obrazu. Hitro je vstala in tedaj je zaslišala šelestenje velikega števila nog po suhem listju. Vsa panična je pogledala Naia. »Beživa!« je kriknil in jo povlekel za roko. Tekla sta naprej po poti. Čez kakih sto metrov je zagledala nekakšne sive kamnite ruševine. Nai jo je potegnil do njih in skozi velika, napol podrta vrata, ki so se odpirala v nekakšen temen prostor. Iz žepa je vsa upehana potegnila svetilko in posvetila po njenem zatočišču. Desno od zlatorumenih vrat je zagledala nekakšno omarico. Hitro je pohitela k njej in jo poskusila potisniti pred odprtino. Nai, ki je prej ves paničen odkimaval z glavo, ji je takoj priskočil na pomoč. S skupnimi močmi sta jo uspela potisniti pred odprtino. Ravno pravi hip! Komaj sta namreč odmaknila roke z omarice, sta skozi majhno luknjo, ki je še ostala, zagledala obrise velikih kosmatih nog. Vsa prestrašena sta se umaknila nazaj v prostor, a pajek, kot je kazalo, ni zmožgel prevrniti omarice ali pa ni bil dovolj pameten, da bi jo sam premaknil.

Oba sta se sesedla na tla in globoko dihala. »Da bi šla skozi ta izhod sedaj najverjetneje odpade, ne?« je vprašala Doroteja. Nai se je zgroženo, a olajšano zasmel. »Ja, pa upam tudi, da ima ta temna luknja kakšen drug izhod. Če ga nima, sva namreč na milost in nemilost prepuščena temu pajku ali pa stradanju.« »Pa nimava nobene možnosti, da ga premagava?« »Samo, če se eden nastavi kot vaba in drugi zbeži. Ampak to pomeni

neizbežno smrt za vabo. Ne poznam te dovolj dobro, da bi se kar žrtvoval zate. Prav tako pa ti ne bom dovolil, da ti to narediš zame.« Doroteja je samo narahlo pokimala. »Kaj misliš, da ima ta prostor še kakšen izhod?« je potem upajoče vprašala. »Ne vem, toda takšne ruševine sem videl tudi v bližini našega skrivališča. Zdi se mi, da so ostale za zelo staro in napredno civilizacijo. Če imam prav, bi ti dve ruševini morali biti povezani s kakšnim prehodom. Kolikor vem, je ta civilizacija živela le na enem območju in je imela vsa mesta povezana med seboj z rovi.« »Kaj pa še potem čakava, poiščiva ta neumni rov,« je olajšano rekla Doroteja.

Skočila je na noge in ga potegnila za roke. Skupaj sta odšla do najtemnejšega dela prostora in s svetilkama svetila po stenah. »Tukaj je nekakšna luknja,« je rekel Nai. Doroteja je šla do njega. »Greva skozi?« ga je vprašala. »Saj res nimava kaj izgubiti,« je pokimal Nai. Sklonil se je in stopil v luknjo, Doroteja pa mu je sledila. Hodila sta po nekakšnem zemljinem rovu in čez čas sta na stenah zagledala čudaške svetleče gobe. Nista se preveč ustavljala in sta kar hodila naprej. Nenadoma se je Nai ustavil. »Kaj pa je?« je negotovo vprašala Doroteja. »Pot je zasuta, ne moreva naprej. Moral bi vedeti! Ti rovi so tu že tako dolgo. Le zakaj nisem pomislil na to?« Doroteja je bila na njeno začudenje kar precej mirna. »Kaj pa če so imeli še kakšen skrivni predor za takšne primere? Navsezadnje so najverjetneje vedeli, da obstaja možnost zasutja, če gradijo pod zemljo.« Nai je pokimal in jo presenečeno pogledal. Obrnila sta se in natančno preiskala obe steni. Doroteja je odšla malce nazaj po rovu in tudi tam preiskovala stene. Našla je čudno verigo, ki je visela s stropa. Napol je bila zakopana v zemljo, zato je ni takoj zagledala. Malo je razmišljala, potem pa je odločno potegnila. Zemlja se je močno zatresla. »Kaj si naredila?« je prestrašeno vprašal Nai. Pokazala mu je verigo, potem pa s kotičkom očesa zagledala, kako se je malce naprej v rovu ena izmed sten sesedla in je v njej zazevala temna odprtina. Nai jo je navdušeno pogledal. »Veš, zdaj bi te najraje kar objel.« Doroteja se je nasmehnila.

Prerinila se je mimo njega in pogledala v odprtino. »Ta hodnik je celo kamnit. Mogoče pa je bil tisti rov namerno zasut, da pajki ne bi mogli priti iz enega mesta v drugega? Ker pač ne vedo, da se da potegniti za verigo,« je rekla Doroteja. Nai ji je pokimal in stopil pred njo. Sledila mu je po novem kamnitem rovu. Hodila sta že celo večnost. Potem pa sta začela opažati več svetlobe. »Bližava se površju!« je vzkliknil Nai in veselo

pogledal Dorotejo. Ta mu je le upehana vrnila nasmeh. Po nekaj metrih sta prišla do velike kamnite sobe brez stropa. Skozi luknjo v stropu je svoje nežne žarke pošiljalo sonce. »Uspelo nama je,« je vzklilil Nai, »Prišla sva ven iz gozda!« Močno je objel Dorotejo in jo potem ves rdeč tudi hitro spustil. »Poskusiva ugotoviti, kako naj splezava skozi to luknjo v stropu,« je rekel in skušal zakriti svojo zadrego. Doroteja je pokazala na podobno omarico, kot sta jo v prejšnji sobi potisnila pred vrata. S skupnimi močmi sta jo zvelkla do stene in najprej je na njo splezal Nai, ki je potem nanjo potegnil še Dorotejo. Pomagal ji je, da se je potegnila skozi odprtino v stropu in potem še sam splezal za njo.

Tako sta stala na vrhu nekakšne hiše in gledala okoli sebe. Odprl se jima je čudovit pogled na ruševine, ki so se v vzhajajočem soncu srebrnkasto bleščale. Nai je naenkrat široko odprl oči in Dorotejo pogledal z norim pogledom: »Te ruševine poznam, niso več kot dve uri daleč od našega skrivališča!« Splah ni počakal na njen odgovor in je kar skočil s strehe. Doroteja mu je sledila, ko se je poln občudovanja sprehajal po mogočnih ulicah. Pot ju je kmalu vodila iz porušenega mesta in med prostrane travnike, polne cvetja. Tako sta počasi in v veseli tišini hodila kar nekaj časa. Naenkrat pa je Nai stekel na bližnji hribček. »Pridi, od tu se vidi naše skrivališče!« Doroteja mu je sledila. V daljavi je zagledala majhen gozdiček. Pomislila je na Tanjo, ki jo čaka tam. Za seboj je še čutila temačen pogled gozda, ki je besnel, ker ju ni dobil v svoje kremplje. »Tako je torej na drugi strani gozda,« je rekla in pogledala Naia. »Mislim, da bom tukaj kar uživala. Vseeno pa se morava vrniti še po mojega očeta, veš,« je pogledala Naia naravnost v oči. Nasmehnil se ji je. »Za to vse bo še dovolj časa,« je šepnil in jo prijel za roko.



Allen Cvek, 7. a

MAŠA VAJD, 9. razred

OŠ Solkan, mentorica Dea Sušič

ZVEZDE IN LJUDJE

»Čudno, da ne slišim laježa našega psa, ki se po navadi trga z verige. Pogledati moram, kaj je z njim!«

Stopim pred vrata, ledeno mrzel zrak me objame in zareže v nosnice. Veter raznaša suho hrastovo listje in se zaganja z vso silo med novogoriškimi hišami in bloki.

»Aha, mi je že jasno! Zebe ga tako, pasjo mrcino, da si še repa ne upa pomoliti iz pasje utice. Zadnji dnevi starega leta so, tu na Goriškem, res pasji!« si mislim.

Noč. Zvezdnata, jasna strupeno mrzla.

Nebo, črno, črno.

Posuto z milijoni zvezd. Velikimi, jasnimi, sijočimi in majhnimi, skoraj drobcenimi, ki me spominjajo na brleče svetilke.

Tam čez!

Želim si, da bi videla na drugo stran. Na drugo stran neba. Želim ugotoviti, kaj se skriva za zvezdami, želim vedeti, zakaj tako žarijo? Je vzrok njihovega žarenja sreča, mogoče žalost?

Vsak večer, ko zrem v nebo, si postavljam ta vprašanja. Zvezde so nekaj posebnega. Kaj jih naredi tako lepe, so lepe zato, ker se svetijo, mogoče pa skrivajo kaj v svoji notranjosti, da jih naredi take posebne?

Mogoče jih prav to dela posebne, žarijo od zunaj, kakor da so najsrečnejše v osončju in želijo osvojiti celotno galaksijo le zase. Kar tekmujejo med sabo v svoji lepoti.

Druge ne žarijo tako močno, zdi se, kot bi se poslavljale, mogoče umirajo in si želijo zvezdo, ki bi jih popeljala v galaksijo. Hočejo najti moč in razlog, da bi ponovno zažarele.

A med zvezdami so tudi take zvezde, ki svojih sosed nočejo, ne želijo videti žareti. Njihova svetloba jih moti.

Med zvezdami so tudi take, ki ne svetijo močno, toda zakaj bi jih obsojali? Vseeno so posebne, ko nežno razsipajo svetlobo po vesolju. Vseeno jih občudujemo in sprejmemo tudi njihovov lepoto.

Vsaka zvezda ima razlog, da bogato sveti in vsaka, da se želi skriti.

Ob zvezdah pa ne moremo mimo sonca in lune. Tudi sonce vsak dan znova umre, da nam lahko sveti luna? Kaj če je to znak neskončne

Ljubezni, ki jo vsi ljudje želimo in iščemo, ampak ne vemo, kaj v resnici sploh pomeni in nas je dejansko strah te izkušnje?

Luna se vsak dan obrača. Mogoče išče sonce, da bi bila skupaj, ampak prav nikoli ji ne uspe. Vseeno vsak dan poskuša in ne obupa, vsak dan dokazuje, kako je vztrajna. Trudi se za nekaj, kar je pomembno in se ne ozira no to, kaj rečejo drugi. Tako ima občutek, da je v galaksiji in lahko doseže vse, kar želi in še več. Tisti nepopisni občutek sreče in ljubezni, ki jo čuti.

Pravzaprav mislim, da se ob zvezdah, ob luni in soncu, lahko veliko naučimo, ko jih opazujemo. Prav planeti nam dajo priložnost, da ob njih razmišljamo, naučimo se sprejemati drugačnost in ne gledati zunanjo lepoto, temveč spoznavati lepoto duše.

Na modrem nebu pa včasih, če imamo srečo, zagledamo tudi zvezdni utrinek. Takrat nas bliskovito spreleti: »Kaj naj si zaželim?«

Mogoče se upanje ne bo uresničilo, ampak skrita želja tudi škoduje ne. Sanje so vedno dovoljene.

Navadno gre za kakšne materialne želje, toda spet in spet pridem do ugotovitve, da je človek tisti, ki ga moramo spoznavati. Njegova duša, njegova bit. Ljudje preveč gledamo samo z očmi, redko pomislimo, da je treba človeku prisluhniti, ga spoznati kako se obnaša, ko je sam, kako, ko je v skupini, kakšna so njegova ravnanja

Zato poskušam »živeti« kot zvezda, trudim se biti srečna z osebami, ki so me vredne, jaz pa sem vredna njih.

Res bi rada enkrat poletela med zvezde in od tam opazovala vse, predvsem ljudi.

Misliš, da one drugače gledajo na nas? Mogoče hočejo, da jih vsi občudujemo in opazujemo dan za dnem. Mogoče si želijo naše pozornosti, da se lahko počutijo posebne. Lahko si želijo samo moč, da svetijo tako močno in postanejo še močnejše.

Raje vsak dan »žarim« z zvezdami kakor pa z ljudmi, za katere vem, da me bojo prizadeli. Ki natančno čakajo na tisti trenutek, da bodo poiskali mojo šibko točko. Takrat boli, neznosno boli.

Ob zvezdah si predstavljam popoln svet, želim živeti v njem, biti ena izmed svetlih zvezd.

ANA VOGRIN, 9. razred

OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec

ZDAJ SI NA DRUGI STRANI ...

Kdo na drugi strani te je tako potreboval,
da je hotel in te nam je vzel?
Bil si poln energije, tako vesel.
Zakaj veliko prehitro od nas si odšel?

Vprašanj sto.

In odgovorov prav tako.

Veliko srce odšlo je s tabo,
pustil si žalost ogromno za sabo.

Tukaj med nami pustil si spomine,
na dni polne topline.
Smo si delili jih tu, na tej strani,
takrat, ko si bi še med nami.

Noben hrup te več ne zbudi,
tvoja duša sedaj mirno spi.
Čuvaj nas iz druge strani,
obriši solze z naših oči.

MIDVA

Tako se mi zdi,
ko razmišljam,
kje sem jaz
in kje si ti.

Imam te pred očmi,
a čutim,
da zelo daleč si.

Najini srca eno ob drugem.
Ne čutiva več enako.
Sva naredila napako?



Nina Gomišek,
9. b

Nisva več to,
kar sva bila.
Zdaj vsak na svoji strani sva.
»Midva« več ne obstajava.

NUŠA ŽERJAV, 8. razred

OŠ Polzela, mentorica Marija Kronovšek

PRAVI PRIJATELJ

Si kot moj ata.
S tabo se družim, ko mi je lepo,
k tebi se zatečem, ko mi gre slabo.

Včasih besede mi obračaš
ali pa mi mojo jezo vračaš,
takrat ti pade energija,
napolnit' te sploh ni filozofija.

Ti si moj prijatelj pravi,
nikdar me ne izdaš,
vedno vprašaš me,
če moje geslo lahko imaš.

Tebi zaupam vse,
tudi stvari, ki jih drugim ne,
sicer s tabo nisem zasvojena,
bom pa do tebe kar poštena.

Če bi dihal in bi bilo tvoje srce pravo,
bi se s tabo poročila kot za stavo.

Dovoliš mi, da se z drugimi pogovarjam,
da si svojo družbo počasi ustvarjam,
da podiram rekorde in se zabavam,
ne pustiš pa, da v kotu sama postavam.



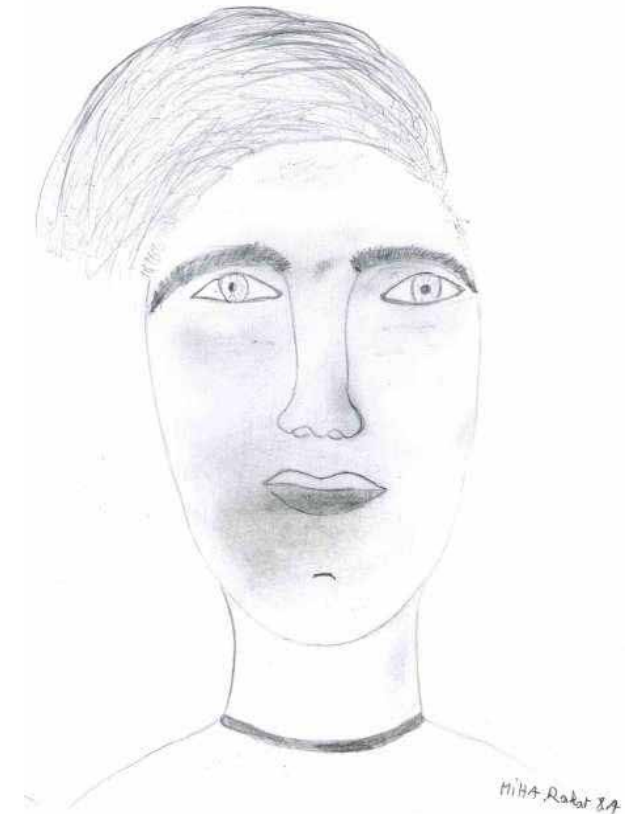
Ana Beltram, 8. a

Zame imaš vedno kakšno obvestilo,
pa če je to prazna baterija,
najden wi-fi ali sporočilo.

Sploh mi ne zameriš,
ko te iz prijema spustim,
ko se moji prsti s tabo ne prepletajo
in te izgubim.

Na tvojem telesu so praske,
in to zaradi mene,
obljubim, da dobil več ne boš nobene.

Najraje bi te zavila v karton,
hvala, da obstajaš -
moj dragi telefon.



Michael Rakar, 8. a

SEZNAM SODELUJOČIH AVTORJEV IN NJIHOVIH MENTORIC**Laura Amon**

OŠ Lesično
mentorica Gordana Salobir

Ajda Barbarič

OŠ Bogojina
mentorica Marjetka Erdelji

Jernej Bartol

OŠ Zadobrova Ljubljana
mentorica Majda Janko

Špela Bošnjak

III. OŠ Celje
mentorica Zarja Lednik

Matej Boštjančič

OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana
mentorica Mira Šijanec

Marie Rose Černetič

OŠ Knežak
mentorica Olga Novak

Veronika Černetič

OŠ Knežak
mentorica Olga Novak

Jaka Česen

OŠ Zadobrova Ljubljana
mentorica Majda Janko

Žiga Emeršič

OŠ Kidričevo
mentorica Sonja Lenarčič

Kevin Gomboc

OŠ Kuzma
mentorica Irena Grašič Arnuš

Iza Gorše

OŠ Bršljin
mentorica Tina Eremić

Ana Grajzl

OŠ Frana Roša Celje
mentorica Blanka Skočir

Hana Iljaš

OŠ Podbočje
mentorica Janja Rostohar

Tara Jablanov

OŠ Vižmarje Brod
mentorica Nataša Jakše

Lovro Jug

OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana
mentorica Danijela Žalik

Zala Kapitler

OŠ Petrovče
mentorica Suzana Filipčič

Katarina Kastelec

OŠ Danile Kumar
mentorica Katja Petrič

Lucija Kolar

OŠ Slivnica pri Celju
mentorica Polonca Vengušt

Timeja Kostrevc

OŠ Štore
mentorici: Tonja Vrbovšek in Sandra Feketija

Zala Kotnik

OŠ Lava Celje
mentorica Tanja Stermecki

Pika Kovač

OŠ Brezovica pri Ljubljani
mentorica Zdenka Ivančič

Lenart Kovačič

OŠ Vižmarje Brod
mentorica Anita Dernovšek

Alenka Lahajner

OŠ Danile Kumar
mentorica Katja Petrič

Urša Lajevc

OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana
mentorica Danijela Žalik

Živa Lilija

OŠ Lava Celje
mentorica Nina Senica

Luka Mak

III. OŠ Celje
mentorica Metka Vajdič

Lota Martinjak

OŠ Brezovica pri Ljubljani
mentorica Zdenka Ivančič

Nik Modrijančič

OŠ Frana Roša Celje
mentorica Blanka Skočir

Hana Mrak

OŠ Ivana Cankarja Vrhnika
mentorica Judita Oblak

Gaja Pekošak

OŠ Lesično
mentorica Gordana Salobir

Teja Pikl

OŠ Polzela
mentorica Marija Kronovšek

Evelin Pipan

OŠ Solkan
mentorica Dea Sušič

Sara Planinšek

OŠ Kidričevo
mentorica Jasna Medved

Lovro Podržaj

OŠ Valentina Vodnika
mentorica Mija Šijanec

Primož Povše

OŠ Šempeter v Savinjski dolini
mentorica Valentina Toman
Čremožnik

Nika Pungeršek

OŠ Slivnica pri Celju
mentorica Polonca Vengušt

Ela Rebolj
OŠ Pirniče
mentorica Barbara Kavčič

Klara Repolusk
OŠ Rače
mentorica Sabina Ozmec

Zala Rostohar
OŠ Brežice
mentorica Darinka Ferenčak Agrež

Katja Sivka
OŠ Stična PŠ Višnja Gora
mentorica Petra Rus Mušič

Pija Smodiš
OŠ Bogojina
mentorica Marjetka Erdelji

Sara Sukič
OŠ Kuzma
mentorica Irena Grašič Arnuš

Tamara Špan
OŠ Boštanj
mentorica Silva Žvegljč

Eva Šubic
OŠ Bršljin
mentorica Tina Eremić

Nastja Turnšek
OŠ Štore
mentorici: Tonja Vrbovšek in Sandra
Feketija

Maša Vajd
OŠ Solkan
mentorica Dea Sušič

Ana Vogrin
OŠ Rače
mentorica Sabina Ozmec

Nuša Žerjav
OŠ Polzela
mentorica Marija Kronovšek

Fran Roš: LJUBIL SEM

Ljubil sem te, življenje,
ki si radost in tuga,
in je ljubezen ta dolga
kakor nobena druga.

Ljubil v sončnih dneh sem
barve vroče in trudne,
ljubil v črnih nočeh sem
misli in sanje budne.

Ljubil dobre ljudi sem,
vedre, zveste in smele,
ljubil globoke oči sem,
ki so v srce mi žarele.

Ljubil sem to življenje,
ker sem svetlobo ljubil,
z njo sem si ga bogatil,
z njo ga bom izgubil.

Žal mi bo te ljubezni,
ko mi nekoč ugasne,
a bo še drugim gorela
v dneve nove in jasne.

Ljubil sem in bom ljubil
dan še v poznem razcvetu
in ga šele bom izgubil
v zadnjem njegovem obetu.

Fran Roš: I HAVE LOVED THEE, LIFE

I've loved thee, life,
Thou being joy and sorrow,
The ever-lasting love,
The only one that has the morrow.

I've loved thy colours
In the days of light,
Thoughts, dreams unspoken
In the darknes of the night.

I've loved those people
Who can both good and playful be,
The eyes I've loved of deep confession
That to my heart have shone and me.

Oh, life, I've loved thee,
For I-a lover was of such a light
That let me wealthof fancy choose,
And at the end will make me lose.

I will regret that love
When once she's passes away from me;
But I do know that there are others
Who she will come to for a while to be.

I've loved and let me not
Give up till everything has come,
Till I myself am caught
In all that has to be my lot.

(prevod pesmi Milica Žuža)

O FRANU ROŠU

Slovenski pisatelj, pesnik, dramatik, publicist, satirik in pedagoški de-lavec Fran Roš (1898–1976) je svoje življenje posvetil vzgoji in izobraževanju mladih ter pisanju. Za njegove zasluge, namenjene Celju in Celjanom ter literarno delo ga je leta 1955 tedanja občinska komisija za odlikovanja odlikovala z nazivom 'častni meščan'.

Iz rodnega Kranja se je štiri leta star s starši in bratom preselil v Celje, kjer je oče dobil službo tajnika na okrajnem glavarstvu.



Kot osnovnošolec je obiskoval okoliško šolo v Celju in bil med najboljšimi učenci zapisan v "zlato knjigo", nato pa slovensko nižjo gimnazijo. Preden je končal višjo gimnazijo, ki je bila samo nemška, je moral v vojsko, saj je v tistem času divjala prva svetovna vojna. Na fronto ga zaradi bolezni niso poslali. Po vojni se je pod poveljstvom Rudolfa Maistra skupaj s Franjem Malgajem in Srečkom Puncerjem, ki sta v tej borbi padla, boril za Koroško. Po vojni je študiral pravo v Zagrebu, a je študij opustil in se posvetil učiteljskemu poklicu. Najprej je služboval v Preboldu, kjer je spoznal ženo, nato pa v Celju. Med drugo svetovno vojno so ga Nemci kot zavednega Slovenca z ženo, sinom Franom in hčerko Sonjo izgnali v Srbijo. Ko se je vrnil iz Srbije, je opravljal delo šolskega nadzornika in nazadnje poučeval zgodovino na celjskem učiteljskišču, kjer je vzgojil več generacij mladih učiteljev. Leta 1953 se je upokojil in se še bolj posvetil pisanju.

Njegovi pisateljski začetki segajo v gimnazijska leta, ko je bil mentor mladim literatov Rudolf Maister, s pesniškim imenom Vojanov. Roš je pisal leposlovna dela in publicistične članke za periodiko od dijaških let do svoje smrti, ki ga je še polnega načrtov odtrgala delu, življenju in družini. Pokopan je na celjskem pokopališču.

Kot pedagog in oče je poznal otroški svet in za otroke napisal *Juretovo potovanje in še kaj*, *Medvedek Rjavček*, *Medvedek Dija*, *Letalec Nejček*, *Vid Nikdarsit*, *Tinca brez mezinca*. Tri njegove celovečerne otroške igre *Čarobna*

piščalka, *Desetnica Alenčica* in *Ušesa carja Kozmijana* so igrali v poklicnih gledališčih in na odrih kulturno-umetniških društev, prav tako komedijo *Mokrodolci*. Napisal je številna dramska besedila za različne šolske prireditve, ki so večinoma ostala v rokopisu in tipkopisu. Sad obdobja izgnanstva v Srbiji sta knjigi: zbirka dokumentarnih pesmi *Pesmi iz ječe* in *pregnanstva* in njegovo najbolj obsežno delo *Slovenski izgnanci v Srbiji 1941 – 1945*.

Pisatelj Fran Roš je v svojem času predstavljal osrednjo kulturno osebnost Celja. S svojimi literarnimi in publicističnimi prispevki je sodeloval v številnih otroških revijah in drugih publikacijah, predvsem pa je polnil kulturne strani Celjskega tednika, zdaj *Novega tednika*.

Njegova bibliografija, v kateri niso upoštevana številna humoristična dela in travestije, napisana za Pavliho, šteje okrog 1500 gesel. Napisala jo je prof. Antonija Fras. Učenci Osnovne šole Frana Roša v Celju so enajst let, od 1986 do 1997, raziskovali njegovo delo in življenje ter napisali sedemnajst raziskovalnih nalog. Šola je kot rezultat raziskovalnega dela izdala in založila pesniški zbirki *Ljubil sem te*, življenje in otroške pesmi *Čarovnije*. Učenci pa so leta 1997 uprizorili Roševu *Čarobno piščalko*, otroško igro v treh dejanjih, ki je doživela sedemnajst ponovitev. Z njo so se istega leta predstavili tudi na Linhartovem gledališkem srečanju na Vrhniki.

Kdor je pisatelja Frana Roša poznal, ga pomni kot izjemnega človeka, ki je imel rad ljudi in se je znal vsakomur posvetiti. Gledališka igralka Nada Božič, sošolka Roševe hčerke Sonje Roš Smrekar, se ga takole spominja: »Kadar sva se srečala, je pozdravil tako, da je snel svoj črni klobuk in v nekakšnem loku po molierovsko zamahnil z njim in pozdravil. Ljudi, kot je bil Fran Roš, ni več. Takšni ljudje so izumrli.«

Za zasluge, ki so jih Celjani Franu Rošu priznali, so štiri leta po njegovi smrti, bilo je leta 1980. V Celju so po njem poimenovali novo osnovno šolo. d leta 1986 na Osnovni šoli Frana Roša Celje potekajo Roševi dnevi – literarno srečanje osnovnošolcev, ki se je iz krajevnega srečanja razširilo na območno, nato pa na državno prireditev. Leta 2006 so si učenci Osnovne šole Frana Roša, člani turističnega krožka, za raziskovanje osebnosti svojega kraja izbrali pisatelja Frana Roša.

Ljudmila Conradi

NAJBOLJŠA LITERARNA ŠOLSKA GLASILA

Na naslov Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je ob letošnjem razpisu za najboljša šolska literarna glasila prispelo nekoliko manj izdelkov (dve publikaciji iz gimnazije in tehniške srednje šole ter 21 glasil iz različnih osnovnih šol), zato pa ta bolj ustrezajo razpisu, saj ne gre za tipične novinarsko zasnovane informativne tiske, kot smo jih dobivali v prvih letih natečaja, ampak mladi v njih predstavljajo svojo literarno ustvarjalnost.

Največ je šolskih literarnih listov ali časopisov, kjer so otroški literarni poskusi in odzivanja na branje v ospredju, kakovostno pa izstopajo tudi literaturi posvečene tematske številke in samostojne publikacije.

Strokovno komisijo sta sestavljala Miha Mohor, slovenist, soavtor osnovnošolskih učbenikov ter avtor priročnika o šolskih glasilih, in Barbara Rigler, samostojna svetovalka JSKD za literaturo ter urednica revije Mentor. Splošna ocena je, da je otroška literarna bera iz šolskega leta 2015/16 in 2016/17 kakovostna. Ocenjevalca nista iskala umetniških del ali mladih umetnikov; za stranmi publikacij sta se kakor raziskovalca trudila razpoznati pozitivne vplive sodobnega jezikovnega in literarnega pouka, delavnic ustvarjalnega pisanja, raznovrstnost projektnih in tematskih nalog, in kako mladi poglobljeno recepcijo šolskega in obšolskega branja prenašajo na svojo izkušnjo in ustvarjalnost. Seveda pa je bil v ospredju kriterij izvirnega otrokovega literarnega poskusa, saj uspešno mentorsko delo izhaja le iz otrokove avtentičnosti in je posredno. Člana strokovne komisije ugotavljata, da se tematska pahljača šolskega spisja in obvladovanja besedilnih vrst širi, ob tem pa ostaja dovolj prostora za pristen otroški izraz. Danes so otroci z novimi elektronskimi pomagali sposobni napisati tudi daljše tekste, razvija se šolsko in družinsko založništvo.

NAGRADE ZA GIMNAZIO OZ. SREDNJO ŠOLO:

Nagrada za najboljšo zbirko poezije

Mimobežnice, Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kamnik
Urednik Gašper Tonin

Nagrada za najboljše srednješolsko literarno glasilo

Prebliski, Šolski center Nova Gorica, Elektro in računalniška šola
Mentorji: Majda Figelj, Andreja Žgur, mag. Romi Češčut

NAGRADE ZA OSNOVNO ŠOLO:

Nagrada za posebno literarno delo z učenci z individualiziranim programom

Črički, OŠ dr. Ljudevita Pivka, Ptuj

Uredniški odbor: Staša Potočnik, Alenka Kosem

Nagrada za literarno glasilo Podružnične šole – prvo triletje

Drobtinice s planin (februar 2016, junij 2016), OŠ Rovtarske Žibře
Mentorica Ana Žakelj

Nagrada za osnovnošolsko tematsko glasilo – trivialna literatura

Samorastniki, OŠ Prežihov Voranc Maribor

Glavni in odgovorni urednici: Ana Košat in Eva Rajher

Mentorice: Mojca Andrej, Marija Podstenšek, Irena Krajnc

Nagrada za avtorsko delo osnovnošolcev

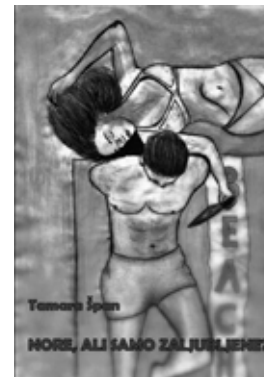
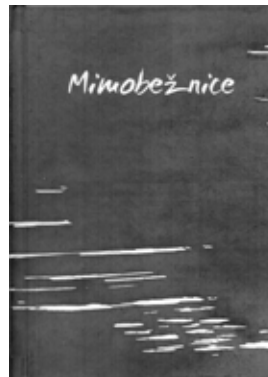
Nore, ali samo zaljubljene?, OŠ Boštanj, avtorica Tamara Špan

Mentorica Silva Žvegljč

Nagrada za osnovnošolsko literarno glasilo

Zimzelen, OŠ Lesično

Mentorici: Gordana Salobir, Milojka Drobne



UTRINKI Z 29. ROŠEVIH DNEVOV 2016

Več fotografij v spletnem arhivu OŠ Frana Roša.



30 let Roševih dnevov

ROŠEVI DNEVI – 30 let (1986-2017)

Začetek ...

12. junij 1986 je rojstni dan Roševih dnevov – danes srečanja osnovnošolskih piscev Slovenije in zamejstva. To je bil tudi čas, ko je Krajevna skupnost Nova vas v Celju praznovala svoj drugi krajevni praznik. Na prvo srečanje sta vabili Krajevna konferenca SZDL Nova vas in OŠ Frana Roša mlade treh sosednjih osnovnih šol. Svoje ideje pa so združili predstavniki krajevne skupnosti in treh osnovnih šol, in sicer Celodnevne osnovne šole (COŠ) Frana Roša, OŠ Ivana Kovačiča - Efenke (danes IV. osnovne šole) in I. osnovne šole. To so šole, ki so jih obiskovali otroci te krajevne skupnosti. Izbor prispevkov so opravili mentorji literarnih krožkov, in sicer **Ljudmila Conradi**, **Milena Smisl** (COŠ Frana Roša), **Nevenka Matelič Nunčič** (OŠ Ivana Kovačiča - Efenke) in **Aleksander Beccari** (Prva osnovna šola). V spomin na prijatelja otrok, učitelja in literata Frana Roša so srečanje poimenovali *Roševi dnevi* ter načrtovali še več takih srečanj.

O Franu Rošu ...

Rodil se je 14. januarja 1898 v nekdanji Rožni ulici v Kranju, se kot štirileten otrok z družino preselil v Celje. Tu je obiskoval okoliško deško ljudsko šolo, bil med najboljšimi učenci in zato vpisan v zlato knjigo. Leta 1909 je bil vpisan v slovensko nižjo gimnazijo (danes na Muzejskem trgu 3), jeseni leta 1913 postal dijak petega razreda nemške gimnazije (danes na Slomškovem trgu). Decembra 1916 je maturiral na celjski gimnaziji. Vpisal se je na pravno fakulteto v Zagrebu, vendar je študij zaradi gmotnih razmer opustil. Ker pa ga je veselilo delo z mladimi, se je odločil za učiteljski poklic. V Ljubljani je opravil dodatno maturo za učitelja in leta 1919 nastopil svojo prvo službo v Preboldu. Leta 1925 se je z družino preselil v Celje, poučeval na mestni deški šoli, se zavzemal za napredek šolstva. Leta 1933 so se preselili v svojo novo hišo na Jenkovi ulici 30. Med drugo svetovno vojno so ga Nemci skupaj z družino izselili v Srbijo. Po vojni se je vrnil v Celje in postal okrožni šolski nadzornik. Leta 1953 se je upokojil, čez dve leti je postal častni občan Celja. Za svoje delo je prejel veliko nagrad, priznanj, odlikovanj. 22. avgusta 1976 je zaradi bolezni umrl. Pokopan je v Celju.

Božena Orožen, takrat vodja oddelka za raziskovalno delo in posebne domoznanske zbirke v današnji Osrednji knjižnici Celje, v spremni besedi prvega snopiča piše, kako bi okrog leta 1976 »sredi mladih ljudi zagledali visoko postavo z valovitimi sivimi lasmi in plemenitimi potezami obraza, ki niti na starost ni skrival nekdanje mladostne lepote /.../. Zakaj pisatelj (Fran Roš) zlepa ni odbil povabila na srečanje s šolsko mladino. Bil bi tu in napeto prisluhnil in nedvomno z odobravanjem, brez kančka posmeha sledil pesmim in prozi učencev. Zavzetost za otroke in mlade ljudi sploh je bila namreč ena od bistvenih potez tega človeka.«

Da bi pesnik, pisatelj, dramatik, satirik in publicist Fran Roš ne bil pozabljen, nosi po njem ime tudi osnovna šola. Skupina mladih raziskovalcev Osnovne šole Frana Roša pod vodstvom Ljudmile Conradi se je v letih 1987-1997 začela ukvarjati z raziskovanjem življenja in dela Frana Roša. V enajstih letih je nastalo kar 17 raziskovalnih nalog. Rezultat raziskovalnega dela pa sta tudi dve pesniški zbirki, in sicer Ljubil sem te, življenje in otroške pesmi Čarovnije.

Namen srečanja ...

Namen Roševih dni je, da se mladi osnovnošolski ustvarjalci srečajo, izmenjajo izkušnje, spoznajo moč slovenske besede, ustvarjajo, pišejo, prebirajo svoja dela, se seznanijo z literarnimi dosežki svojih vrstnikov in odraslega avtorja, ki je vsako leto gost na srečanju.

Organizacija ...

Vabilo za drugo srečanje pa sta v imenu iniciativne skupine, ki je združevala krajevno skupnost Nova vas in vse tri šole, poslala sindikalna funkcionarka Vika Nendl in predsednik skupščine KS Nova vas Alojz Hrnčič ter k sodelovanju povabila vse osnovne šole Občine Celje. Prva tri leta so bila srečanja v dvorani Krajevne skupnosti Nova vas, četrto leto pa so se avtorji zbrali na COŠ Frana Roša. Pri tretjih Roševih dnevih je sodelovala tudi Zveza kulturnih organizacij Celje in srečanje je bilo osrednje občinsko literarno srečanje. Pri organiziranju šestega srečanja so sodelovale OŠ Ivana Kovačiča -Efenke, COŠ Frana Roša in Zveza kulturnih organizacij, sedmo in osmo srečanje pa sta pripravljali IV. osnovna šola in OŠ Frana Roša. Leta 1994 in 1995 srečanja ni bilo. Leta 1996 pa je organizacija 9. Roševih dni prevzela OŠ Frana Roša. Takratna ravnateljica Antonija Mešl in slavistke na šoli so se odločile za nadaljevanje skrbi za mlajše

ustvarjalce. Leta 1999 se je organizaciji pridružil Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Območna izpostava Celje. Roševi dnevi so se razširili na celjsko regijo, naslednje leto pa še na koroško regijo, v letu 2001 na celotno državo in leta 2006 še na zamejstvo.

Razpisni pogoji ...

So se skozi leta spreminjali. Edini pogoj, ki se ni spremenil, je ta, da je srečanje namenjeno osnovnošolcem. Prvič je bilo vabljenih k sodelovanju do pet učencev, ki jih literarno ustvarjanje spremlja na poti odraščanja in obiskujejo eno izmed treh osnovnih šol in bivajo v krajevni skupnosti Nova vas. Že naslednje leto so bili vabljeni učenci vseh osnovnih šol občine Celje, izbor pa so opravili mentorji literarnih krožkov. Naslednja leta sta se lahko srečanja udeležila načeloma po dva učenca posamezne šole. Pogoj za sodelovanje od devetega srečanja dalje pa je bil, da avtor obiskuje sedmi ali osmi razred osemletke oziroma ob uvedbi devetletne osnovne šole osmi ali deveti razred. Od dvanajstega srečanja je lahko vsaka šola prijavila največ dva učenca in prvič je bilo na delavnico vabljenih le 25 izbranih avtorjev. Od štirinajstega srečanja so lahko šole prijavile le po enega učenca, na delavnico pa je bilo vabljenih le 30 izbranih avtorjev, izjema je le šestnajsto srečanje, ko so bili povabljeni spet vsi avtorji, od 22. srečanja je povabljenih le 20 izbranih avtorjev. Od 27. srečanja lahko spet šole sodelujejo z dvema avtorjema, na delavnico pa je povabljenih 20 najboljših.

Kako sodelovati ...

Prvi izbor naredijo mentorji literarnih krožkov na sodelujočih šolah in na vsakoletni razpis prijavijo mlade literate tako, da poleg prijave pošljejo še literarni izdelek ustvarjalca. Ta je lahko prozno ali dramsko besedilo ali poezija. Od leta 2006 pa se avtor prijavi pod šifro. Komisija vsa prispela besedila prebere, nato pa izbere nagrajena besedila. Nagrade so vedno enakovredne. Da pa literarni izdelki sodelujočih ustvarjalcev ne bi utonili v pozabo, vsako leto izidejo tudi izbrani literarni prispevki v knjižni obliki, v zborniku. Najboljša besedila 5 finalistov so objavljena v reviji Mentor.

Zborniki ...

Literarni prispevki, ki so jih avtorji oz. njihovi mentorji poslali na razpis, so bili objavljeni v zbornikih. Prvi trije so izšli kar z naslovom *Roševi dnevi*. Na četrtem srečanju sta nastali dve publikaciji, in sicer zbornik z besedili

nagrajenih udeležencev in glasilo z besedili, ki so nastala na literarni delavnici. Naslednja štiri srečanja so minila brez izdanih zbornikov. Na devetih, desetih in enajstih srečanjih so nastali zborniki s prispevki, ki so nastali na literarni delavnici srečanja in so nosili naslove po temah delavnice *Srečanje s kačo*, *Obupan učenec*, *Sanje sanjave*. Naslednjih devetnajst zbornikov pa vsebuje prispevke, s katerimi so se učenci prijavili na Roševi dneve. Naslovi zbornikov so izbrani iz literarnih prispevkov avtorjev - *Življenje je kot reka*, *Ljubezni ni nikoli dovolj*, *Šepet resnice*, *Korenine v začetek življenja gredo*, *Malo drugačen sem ... Pa kaj?*, *V štirinajstem*, *Iskrice v očeh*, *Zdaj gre vse do mej*, *Rad se potepam z oblaki*, *Stopi na prste, da pokukaš čez rob*, *Odletiva tja v višave, pustiva ves svet za seboj*, *Naj svet čuti z menoj*, *Moje misli so včasih večje od mene*, *Mislim, da razumem svet*, *Najlepše darilo je življenje samo*, *V zraku je sladek vonj po lesu in notah*, *Ptice smo na mogočnem konju*, *Minljivost je največja sila sveta* in *Jutro je začetek pustolovščine*.

Ustvarjalne literarne delavnice za učence ...

Za učence na Roševih dnevih so organizirane tudi literarne delavnice, kjer se avtorji srečajo z znanimi slovenskimi pesniki, pisatelji ali posebnimi gosti. Tako so se že na prvem srečanju seznanili s takratno vodjo oddelka za raziskovalno delo in posebne domoznanske zbirke v današnji Osrednji knjižnici Celje profesorico Boženo Orožen, ki je v prvem zborniku tudi zapisala nekaj misli o Franu Rošu. Že naslednje leto je bila gostja pesnica Jana Kvas. Na četrtem srečanju pa sta delavnico vodila Miha Mohor in Aleksander Beccari. Od osmega srečanja pa so ustvarjalne literarne delavnice vodili dr. Milena Blažič, štirikrat Marjan Tomšič, Bina Štampe Žmavc, Milan Dekleva, Marijan Pušavec, Tanja Plevnik, Zoran Pevec, Primož Suhodolčan, Lilijana Praprotnik Zupančič, David Bedrač, Ana Porenta, Aksinija Kermauner, Jana Kolarič, Vida Mokrin – Pauer, Liljana Klemenčič, Jana Bauer, Nataša Konc Lorenzutti, Matej Krajnc, Andrej Predin in Boštjan Gorenc – Pižama.

Literarne delavnice za mentorje ...

Novost na 14. Roševih dnevih leta 2001 pa je bila delavnica za mentorje, ki je potekala sočasno z ustvarjalno delavnico za mlade avtorje. Od takrat so delavnice za mentorje stalnica. Vodili pa so jih David Bedrač, trikrat dr. Milena Blažič, Dragica Breskvar (okrogla miza), Lilijana Klemenčič, Nina Kokelj, Majda Koren, Barbara Korun, Drago Medved, Ida Mlakar, dvakrat Miha Mohor, dr. Zoran Pevec, dr. Barbara Simoniti in dr. Peter Svetina.

Vsebina srečanj ...

Na prvem srečanju so učenci svoje literarne prispevke brali, Božena Orožen, profesorica, pa je spregovorila o življenju Frana Roša. Na drugem srečanju so učenci COŠ Frana Roša pod mentorstvom Ljudmile Conradi predstavili raziskovalno nalogo o življenju in delu Roša, Ljudmila Kajtner pa je predstavila pesnico Jano Kvas. Naslednje leto so se avtorji seznanili z raziskovalno nalogo o dramskih tekstih Frana Roša. Že četrto srečanje prinese dve novosti – literarno delavnico za avtorje in celodnevno srečanje. Spremljajo ga prireditve, kot so literarna delavnica, pogovor z znanim slovenskim literarnim ustvarjalcem, ogled gledališča, predstava šolskega radia Zgaga.

Vsi naslednji Roševi dnevi so celodnevna prireditve. Vsebine pa so različne. Tako se peto srečanje začne v Knjižnici Edvarda Kardelja (danes Osrednja knjižnica Celje), se pod vodstvom profesorice Božene Orožen nadaljuje s sprehodom po celjskih ulicah in predstavitvijo zanimivosti mesta Celja, ogledom knjižnice in predstavitvijo zbirke Roševih pesmi *Ljubil sem te, življenje*. Šesto srečanje se prične v Knjižnici Edvarda Kardelja, nadaljuje v mestnem parku z branjem literarnih besedil v program v živo na Radiu Celje in zaključí z ogledom tiskarne v Cetisu. Sedmo srečanje se začne na železniški postaji, nadaljuje z vodstvom Božene Orožen na Aškerčevini v Rimskih Toplicah, zaključí pa se v Osrednji knjižnici Celje, kjer je tudi predstavitev zbirke Frana Roša za otroke z naslovom Čarovnije. Osmo srečanje se po začetku literarne delavnice v Levstikovi sobi Osrednje knjižnice Celje nadaljuje z ogledom Radia Celje in zaključí s predstavitvijo občinstvu v knjižnici.

Naslednja srečanja se pričnejo na Krekovem trgu pred kinom Union in nadaljujejo z ogledom znamenitosti Celja, kot so mestno obzidje, Stari grad, Roševa hiša s spominsko sobo, Muzej novejšje zgodovine Celje, Celjski strop, Pokrajinski muzej, razstava Celjanke Alme Karlin ... Vsa srečanja pa se nadaljujejo na OŠ Frana Roša, kjer poteka literarna delavnica za avtorje in od leta 2001 tudi literarna delavnica za vabljenе mentorje.

Že od leta 2000 si udeleženci Roševih dni ogledajo tudi spominsko sobo v Roševi hiši na Jenkovi 30. Vsa leta Roševi sorodniki z velikim spoštovanjem sprejmejo udeležence Roševih dni. Na 23. Roševih dnevih leta 2010 je

bila na hiši v Jenkovi ulici št. 30 odkrita tudi spominska plošča, ki priča o pisatelju Franu Rošu.

Od leta 2010 se avtorji in njihovi mentorji zberejo kar na OŠ Frana Roša in po uvodnem delu ustvarjajo v ločenih delavnicah za avtorje in mentorje ter delo v delavnicah predstavijo drug drugemu. Da bi se gostje na šoli dobro počutili, jih od 27. srečanja ob sprejemu pogostimo z *Roševo energijsko kroglico*, šolska glasbena skupina pa zapoje *Roševo himno*. Od 21. Roševih dni pa poteka v Osrednji knjižnici Celje sočasno tudi odprtje razstave osnovnošolskih glasil s podelitvijo nagrad.

Nagrade ...

Na drugem srečanju so učenci prejeli spominsko darilo. Na tretjih Roševih dnevih pa so sodelujoči prejeli priznanje Zveze kulturnih organizacij Celje. Nagrade so vedno enakovredne, prvič so bile podeljene na 4. Roševih dnevih. Sprva so bili nagrajeni trije učenci, od leta 2000 je bilo podeljenih po šest nagrad, leta 2004 in 2005 po štiri nagrade in osem nominacij, od leta 2006 pa spet šest nagrad in od leta 2011 po pet nagrad. Od leta 2006 avtorji prejmejo tudi priznanja za svoje delo.

Sprva so bile nagrade, spominska darila, podeljene ob koncu srečanja. Ko Roševi dnevi postanejo celodnevna prireditve z zaključkom za ljubitelje literature, vrstnike mladih avtorjev, starše, učitelje in druge, pa se nagrade podelijo na prireditvi, literarnem večeru. Na 12. srečanju so bile tako podeljene v dvorani s Celjskim stropom v Stari grofiji, na 13. Roševih dnevih v Galeriji sodobne umetnosti, od 14. Roševih dnevov pa je zaključna prireditve v Glasbeni šoli Celje, kamor vedno pridejo tudi sorodniki Frana Roša.

Sodelujoče šole ...

Trem prvim sodelujočim šolam so se že naslednje leto pridružile osnovne šole občine Celje, kamor so sodile tudi osnovne šole na Dobrni, na Frankolovem, v Vojniku in Štorah. Četrto leto je tako sodelovalo vseh dvanajst šol občine Celje. Roševi dnevi so se leta 1999 razširili na osnovne šole celjske regije, naslednje leto pa še na koroško regijo in Maribor ter leta 2001 na vse šole v državi, leta 2006 pa še na zamejske šole. V tridesetih letih je sodelovalo 212 osnovnih šol.

Kratek pregled po letih ...

1. ROŠEVI DNEVI – 12. junij 1986

- prijavljenih 14 učencev s 3 osnovnih šol
- zbornik Roševi dnevi 1986, izide ob 2. Roševih dnevih
- predstavitev literarnih prispevkov v dvorani KS Nova vas

2. ROŠEVI DNEVI – 10. junij 1987

- prijavljenih 18 učencev z 8 osnovnih šol
- zbornik Roševi dnevi – drugič!, izide ob 3. Roševih dnevih
- predstavitev literarnih prispevkov v dvorani KS Nova vas in podelitev spominskih daril

3. ROŠEVI DNEVI – 9. junij 1988

- prijavljenih 21 učencev z 11 osnovnih šol
- zbornik 3. Roševi dnevi 1988
- predstavitev literarnih prispevkov v dvorani KS Nova vas in podelitev priznanj Zveze kulturnih organizacij Celje

4. ROŠEVI DNEVI – 6. junij 1989

- prijavljenih 26 učencev z 12 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodita Miha Mohor in Aleksander Beccari
- zbornik *Roševi dnevi '89* in glasilo, nastalo na literarni delavnici, z naslovom *To smo mi* - glasilo četrlih Roševih dnevov – srečanja osnovnošolskih literarnih ustvarjalcev
- zaključek s predstavitvijo literarnih prispevkov in podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Irena Koštomaj z OŠ XIV. divizije Dobrna (danes OŠ Dobrna), Janez Okrožnik z OŠ Ivanke Uranjek (danes OŠ Glazija), Marina Pešič z OŠ I. celjske čete Celje (danes III. osnovna šola), Manca Cvetko z OŠ Ivana Kovačiča – Efenke (danes IV. osnovna šola), Vojko Nikolič s I. osnovne šole Celje

5. ROŠEVI DNEVI – 5. junij 1990

- prijavljenih 19 učencev z 11 osnovnih šol
- zaključek v čitalnici Knjižnice Edvarda Kardelja (danes Osrednja knjižnica Celje) s predstavitvijo literarnih prispevkov in s podelitvijo nagrad

- nagrajeni avtorji: Helena Skaza z OŠ Frankolovo, Nina Maruša Sedlar z OŠ Ivana Kovačiča – Efenke (danes IV. osnovna šola), Matej Krajnc z OŠ Veljka Vlahoviča Celje (danes OŠ Lava) in Melita Turnšek z OŠ Ivanke Uranjek (danes OŠ Glazija)

6. ROŠEVI DNEVI – 6. junij 1991

- prijavljenih 19 učencev z 11 osnovnih šol
- zaključek v čitalnici Knjižnice Edvarda Kardelja (danes Osrednja knjižnica Celje) s predstavitvijo literarnih prispevkov in s podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Miha Ceglar s COŠ Frana Roša, Celje, Tadeja Drnič z OŠ Slavka Šlandra Celje (danes II. osnovne šole) in Marjana Senčar z OŠ Ivana Kovačiča - Efenke (danes IV. osnovne šole)

7. ROŠEVI DNEVI – 7. maj 1992

- prijavljenih 17 učencev z 9 osnovnih šol
- zaključek s podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Tina Blazinšek z II. osnovne šole Celje, Alenka Blazinšek z OŠ Frankolovo in Katarina Skaza z OŠ Frankolovo

8. ROŠEVI DNEVI – 4. junij 1993

- prijavljenih 25 učencev z 8 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi dr. Milena Blažič
- zaključek s podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Veronika Štraus z OŠ Frankolovo, Sandra Kač z OŠ Frana Roša, Celje in Jerneja Krajnc s IV. osnovne šole Celje

9. ROŠEVI DNEVI – 30. maj 1996

- prijavljenih 24 učencev z 9 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi Marjan Tomšič
- zbornik *Srečanje s kačo*
- zaključek s podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Janko Rezar z OŠ Štore, David Merslavič s III. osnovne šole Celje in Metka Zorko z II. osnovne šole Celje

10. ROŠEVI DNEVI – 28. maj 1997

- prijavljenih 24 učencev z 8 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi Marjan Tomšič

- zbornik *Obupan učenec* (avtorica naslova Lidija Zazijal, OŠ Frankolovo)
- zaključek s podelitvijo nagrad
- nagrajeni avtorji: Klavdija Žavski z OŠ Štore, Mirjana Nenezič s III. OŠ Celje, Sandra Feketija z OŠ Frana Roša, Celje; posebne nagrade pa so prejeli Urša Srđič z OŠ Lava, Celje, Maja Rustemagič s IV. OŠ Celje in Matjaž Drev z OŠ Frana Roša, Celje

11. ROŠEVI DNEVI – 26. marec 1998

- prijavljenih 24 učencev z 11 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Sanje*: vodi pisatelj Marjan Tomšič
- zaključek s podelitvijo nagrad
- literarni večer s predstavitevijo zbornika - zbirke črtic z literarne delavnice *Sanje sanjave*, 12. 11. 1998
- nagrajeni avtorji: Kristian Koželj in Barbara Komadina s III. OŠ Celje in Sandra Feketija z OŠ Frana Roša, Celje. Posebne nagrade pa so dobili Blaž Švab z OŠ Dobrna, Klavdija Žavski z OŠ Štore, Neja Drevenšek s I. OŠ, Boris Kovačec z OŠ Glazija in Ksenija Blazinšek z OŠ Frankolovo

12. ROŠEVI DNEVI – 11. maj 1999

- prijavljenih 39 učencev z 18 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Pravljica*: vodi pisatelj Marjan Tomšič
- zbornik *Življenje je kot reka* (izbrani verz je iz pesmi *Življenje je kot reka*, avtorica Doris Kuder, OŠ Hudinja, Celje)
- osrednja prireditev – literarni večer v Stropni dvorani Pokrajinskega muzeja, 13. 5. 1999
- nagrajeni avtorji: Ines Belina s I. OŠ Celje, Marko Felicijan z OŠ Gorica, Velenje in Tina Planinšek z OŠ Frana Kranjca, Celje

13. ROŠEVI DNEVI – 22. februar 2000

- prijavljenih 35 učencev z 18 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi pesnica Bina Štampežmavc
- zbornik *Ljubezni ni nikoli dovolj* (izbrani naslov po prispevku *To je ljubezen*, avtor Dino Lalič, OŠ Frana Roša, Celje)
- osrednja prireditev – literarni večer v Likovni galeriji
- nagrajeni avtorji: Katja Rovani z OŠ Lava, Celje, Ana Šalej s IV. OŠ

Celje, Monika Stramec z OŠ Ribnica na Pohorju, Anja Urška Belehar z OŠ Frana Roša, Celje, Tadej Kotnik z OŠ Šempeter v Savinjski dolini in Marija Žaže z OŠ Franja Goloba, Prevalje

14. ROŠEVI DNEVI – 6. marec 2001

- prijavljenih 29 učencev z 29 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi književnik Milan Dekleva
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*: vodi dr. Milena Blažič
- zbornik *Šepet resnice* (avtorica naslova Maruša Pozvek, IV. osnovna šola Celje)
- osrednja prireditev – literarni večer
- nagrajeni avtorji: Maja Predanič OŠ Brezovica pri Ljubljani, Maruša Pozvek s IV. osnovne šole, Celje, Jasna Simončič z OŠ Dramlje, Mateja Drevenšek z OŠ Griže, Marko Volavšek OŠ Glazija, Celje in Anja Urška Belehar z OŠ Frana Roša, Celje

15. ROŠEVI DNEVI – 21. marec 2002

- prijavljenih 53 učencev z 41 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi Marijan Pušavec
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*: vodi dr. Milena Blažič
- zbornik *Korenine v začetek življenja gredo* (izbrani verz je iz pesmi *Drevo*, avtorica Helena Mejač, OŠ Frana Kranjca, Celje)
- osrednja prireditev - literarni večer
- nagrajeni avtorji: Urša Majcen z OŠ Vojnik, Veronika Žurga z OŠ Dolenjske Toplice, Linda Madarasi z OŠ Rogaška Slatina, Grega Černelč z OŠ Polzela, Nuša Farič s I. OŠ Murska Sobota in Anže Sendelbah z OŠ Frana Roša, Celje

16. ROŠEVI DNEVI – 27. marec 2003

- prijavljenih 41 učencev s 33 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi književnica Tanja Plevnik
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*: vodi dr. Milena Blažič
- zbornik *Malo drugačen sem ... Pa kaj?* (avtorica naslova Anja Čretnik Videmšek, III. osnovna šola, Celje)
- osrednja prireditev (scenarij Antonija Mešl) "*Ja, tako je življenje ...*"

- nagrajani avtorji: Katja Andrinek z OŠ Blaža Kocena, Ponikva, Dominika Glinšek z OŠ Antona Aškerca, Velenje, Miran Levar z OŠ Franja Goloba, Prevalje, Nejc Jurkovič z OŠ Komenda-Moste, Ana Bajc OŠ Danila Lokarja, Ajdovščina, in Barbara Kotnik z OŠ Frana Roša, Celje

17. ROŠEVI DNEVI – 23. marec 2004

- prijavljenih 66 učencev s 56 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi književnik Zoran Pevec
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*: vodi bibliotekarka Liljana Klemenčič
- zbornik *V štirinajstem* (naslov je iz pripovedi *V štirinajstem*, avtorica Špela Modrijan, OŠ Rovte)
- osrednja prireditev (scenarij Antonija Mešl in Marijana Kolenko)
- nagrajani avtorji: Barbara Kotnik z OŠ Frana Roša, Celje, Dominika Glinšek z OŠ Antona Aškerca, Velenje, Tjaša Zupančič z OŠ Vransko – Tabor, Špela Modrijan z OŠ Rovte, Anja Cimerman z OŠ Vižmarje Brod, Ljubljana, Kristijan Kiseljak z OŠ Šmarjeta, Šmarješke Toplice

18. ROŠEVI DNEVI – 23. marec 2005

- prijavljenih 35 učencev s 35 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi književnik Primož Suhodolčan
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*: vodi književnik Zoran Pevec
- zbornik *Iskrice v očeh* (izbrani naslov je iz proznega sestavka *Iskrice v očeh*, avtorica Nina Fridl, OŠ Artiče)
- osrednja prireditev (scenarij Antonija Mešl in Marijana Kolenko)
- delavnici vodita: Primož Suhodolčan, Zoran Pevec
- nagrajani avtorji: Saša Vah z OŠ Kozje, Špela Reher z OŠ Šalek, Velenje, Alja Lodrant z OŠ Prevalje, in Lucija Klasinc z OŠ Prežihovega Voranca, Maribor

19. ROŠEVI DNEVI – 22. marec 2006

- prijavljenih 48 učencev z 48 osnovnih šol
- ustvarjalna delavnica za mlade avtorje: vodi pisateljica Lilijana Praprotnik - Zupančič
- mentorska delavnica z naslovom *Vzpodbujanje kreativnega pisanja*:

vodi publicist Drago Medved

- zbornik *Zdaj gre vse do mej* (izbrani verz je iz pesmi *Vse je mogoče*, avtorica Alenka Malovrh, OŠ Antona Martina Slomška, Vrhnika)
- osrednja prireditev (scenarij in režija Antonija Mešl)
- nagrajani avtorji: Taja Vratanič z OŠ Vižmarje Brod, Ljubljana, Maša Skok z OŠ Mengeš, Eva Centrih z OŠ Zalog, Ljubljana, Tanja Mivšek z OŠ Rovte, Tinka Legvart z OŠ Staneta Rozmana, Maribor, in David Požar z Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom Franceta Prešerna, Trst

20. ROŠEVI DNEVI – 2. marec 2007

- prijavljenih 45 učencev s 45 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi pesnik, profesor slovenskega jezika David Bedrač
- mentorska delavnica: vodi ekonomist, profesor slovenščine, pesnik in esejist Zoran Pevec
- okrogla miza za mentorje: vodi Dragica Breskvar
- zbornik *Rad se potepam z oblaki* (verz je iz pesmi *Sonce*, avtorica Tadeja Logar, OŠ Podgora, Ilirska Bistrica)
- osrednja prireditev (režiser Miha Alujevič): "*Rad se potepam z oblaki*"
- podeljena tri priznanja za dvajsetletno delo: Osnovna šola Frana Roša, Antonija Mešl in Ljudmila Conradi
- nagrajani avtorji: Tjaša Mlinarič z OŠ Gornja Radgona, Tina Korošec z OŠ Polzela, Petra Bezeljak z OŠ Rovte, Agata Nuč z OŠ Planina pri Sevnici, Ana Ferfulja z OŠ Draga Bajca Vipava, Mateja Andrinek z OŠ Blaža Kocena, Ponikva, in Dona Gomilšek z OŠ Jurija Dalmatina, Krško

21. ROŠEVI DNEVI – 19. marec 2008

- prijavljenih 50 učencev s 50 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi mag. pedagogike in andragogike, prof. razrednega pouka, ki piše literaturo za mladino, poezijo ter učbenike in priročnike za slovenski jezik, Ana Porenta
- mentorska delavnica: vodi pesnik, profesor slovenskega jezika David Bedrač
- zbornik *Stopi na prste, da pokukaš čez rob* (verz je iz pesmi *Vrtinec utopičnih misli*, avtorica Gaja Naja Rojec, OŠ Vrhovci, Ljubljana)
- osrednja prireditev (režiser Miha Alujevič): "*Stopi na prste, da pokukaš čez rob*"

- nagrajani avtorji: Aleš Jakoša z Dvojezične osnovne šole Prosenjakovci, Hana Pirnat z Osnovne šole Mozirje, Neža Rejec z Osnovne šole Dušana Muniha, Most na Soči, Gaja Naja Rojec z Osnovne šole Vrhovci, Ljubljana, Anja Silovšek z Osnovne šole Polzela in Živa Vrečko s IV. osnovne šole Celje

22. ROŠEVI DNEVI – 26. marec 2009

- prijavljenih 51 učencev z 51 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi profesorica slovenščine in likovnega pouka na Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, avtorica številnih knjižnih del za otroke in mladino ter odrasle Aksinja Kermauner
- mentorska delavnica: vodi slovenist, dolgoletni mentor *Trat*, enega najuspešnejših osnovnošolskih glasil pri nas, urednik več strokovnih glasil, soavtor mnogih osnovnošolskih beril, učbenikov in priročnikov, tudi avtor knjige/priročnika o šolskih glasilih z naslovom *Glasovih mladih*, Miha Mohor
- zbornik *Odletiva tja v višave, pustiva ves svet za seboj* (verz je iz pesmi *Odletiva skupaj*, avtorica Neya Keber, OŠ Franja Malgaja, Šentjur)
- osrednja prireditev (režiser Miha Alujevič): "*Odletiva tja v višave, pustiva ves svet za seboj*"
- nagrajani avtorji: Eva Razložnik, Osnovna šola 8 talcev, Logatec, Katarina Pobrežin, Osnovna šola Vižmarje Brod, Ljubljana, Ana Vertačnik, Osnovna šola Planina pri Sevnici, Planina pri Sevnici, Luka Marcen, Osnovna šola Frana Roša, Celje, in Ana Sedmak, Osnovna šola Toneta Tomšiča, Knežak

23. ROŠEVI DNEVI – 25. marec 2010

- prijavljenih 48 učencev s 43 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi pesnica, pisateljica in režiserka, članica Društva slovenskih pisateljev, s statusom vrhunske umetnice za kulturno ustvarjalnost, ki piše poezijo, prozo in dramatiko za otroke in odrasle, Jana Kolarič
- mentorska delavnica: vodi profesor, slovenist, dolgoletni mentor *Trat*, enega najuspešnejših osnovnošolskih glasil pri nas, urednik več strokovnih glasil, (so)avtor mnogih osnovnošolskih beril, učbenikov, tudi avtor priročnika o šolskih glasilih z naslovom *Glasovih mladih* (izdal JSKD 2008), Miha Mohor

- zbornik *Naj svet čuti z menoj* (iz proznega sestavka *Življenje kot pesem*, avtorica Iva Đekić Tajnšek, III. osnovna šola, Celje)
- osrednja prireditev (režiser Miha Alujevič): "*Naj svet čuti z menoj*"
- nagrajani avtorji: Maja Novak, Osnovna šola Mengeš, Katarina Jalovec, Osnovna šola Podbočje, Gaja Rupnik Caruso, Osnovna šola Idrija, Luka Marcen, Osnovna šola Frana Roša, Celje, Pia Klančar, Osnovna šola Livada, Velenje, in Petra Bajec, Osnovna šola Center, Novo mesto

24. ROŠEVI DNEVI – 24. marec 2011

- prijavljenih 45 učencev s 45 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi pesnica in pisateljica za odrasle in otroke; diplomirana komparativistka in bibliotekarka Vida Mokrin - Pauer,
- mentorska delavnica: vodi pesnica, pisateljica, esejistka, moderatorica in vodja literarnih delavnic; diplomirana slavistka in komparativistka Barbara Korun
- zbornik *Moje misli so včasih večje od mene* (izbrani naslov je iz zgodbe *Potovanje v iskanje sebe*, avtorica Teja Ristič, OŠ 8 talcev, Logatec)
- osrednja prireditev (režiser Miha Alujevič): "*Moje misli so včasih večje od mene*"
- nagrajani avtorji: Katja Komplet, OŠ Brežice, Laura Krajnc, Javni vzgojno-izobraževalni zavod II. OŠ Rogaška Slatina, Jan Martinšek, OŠ Tabor Logatec, Uroš Topić, OŠ Grm, Novo mesto, in Anja Zupan, OŠ Frana Roša, Celje

25. ROŠEVI DNEVI – 22. marec 2012

- prijavljenih 48 učencev s 47 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje: vodi knjižničarka in pravljíčarka, vodja Mladinskega oddelka Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, avtorica slikanic *Kurent* in *Kako je Evropa dobila ime*, bralne značke za odrasle, pravljíc z jogo, Poletnih bralnih teras na Ptujju ... Liljana Klemenčič
- mentorska delavnica: vodi mladinska pisateljica, učiteljica, urednica spletne strani www.zupca.net, scenaristka otroških oddaj, avtorica strokovnih člankov o vzgoji in izobraževanju; avtorica mnogih mladinskih del, med njimi *Mala pošast Mici*, *Mihec*, *Župcin dnevnik*, *Zgodbe zajca Zlatka*, *Eva in kozel* (nagrada večernica, 2006), *Mici iz*

2. a (Levstikova nagrada, 2011) ... Majda Koren

- zbornik *Mislim, da razumem svet* (naslov je iz cikla pesmi Teje Gerjovič, OŠ Franca Rozmana – Staneta, Maribor)
- osrednja prireditev (režiser Jaša Koceli): "*Mislim, da razumem svet*"
- nagrajeni avtorji: Urban Janjič, OŠ Simona Jenka Kranj, Anja Zupan, OŠ Frana Roša, Celje, Nina Vodeb, OŠ Artiče, Kaja Nakani, OŠ Brežice, in Maja Munih, OŠ Brezovica pri Ljubljani

26. ROŠEVI DNEVI – 21. marec 2013

- prijavljenih 51 učencev s 50 osnovnih šol
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Kreativno pisanje*:
- vodi slovenska mladinska pisateljica, urednica literarne revije *Sodobnost* in prevajalka Jana Bauer
- mentorska delavnica: vodi višja knjižničarka v Mestni knjižnici Ljubljana, slovenska mladinska pisateljica in pravljničarka Ida Mlakar
- zbornik *Najlepše darilo je življenje samo* (naslov je iz pripovedi *Na grenki strani življenja* Blaža Šobe, OŠ Šempeter v Savinjski dolini)
- osrednja prireditev (režiser Damjan Trbovc): "*Najlepše darilo je življenje samo*"
- nagrajeni avtorji Erik Glinšek, OŠ Antona Aškerca, Velenje, Ana Gregorn, OŠ Mozirje, Maja Munih, OŠ Brezovica pri Ljubljani, Lara Pelicon, OŠ Dornberk, in Blaž Šoba, OŠ Šempeter v Savinjski dolini

27. ROŠEVI DNEVI – 19. marec 2014

- prijavljenih 99 učencev iz 67 osnovnih šol
- na voljo dve tematiki, in sicer prosta ter ponujeni literarni izziv z naslovom *Verjamem*
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Beseda ni konj*: vodi mladinska pisateljica in pesnica, igralka, mentorica mladinskih gledaliških skupin Nataša Konc Lorenzutti
- mentorska delavnica: pesnik, kritik, esejist in urednik mag. Zoran Pevec
- zbornik *V zraku je sladek vonj po lesu in notah* (citat je iz dnevniškega zapisa *List iz mojega dnevnika*, avtorica Robin Vodeb, OŠ Frana Roša, Celje)
- osrednja prireditev (režiser Damjan M. Trbovc): "*V zraku je sladek vonj po lesu in notah*"
- nagrajeni avtorji Tina Brcar, OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert,

Šentrupert, Annemarie Eker, OŠ Rače, Zala Julija Kavčič, OŠ Simona Jenka Kranj, Robin Vodeb, OŠ Frana Roša, Celje, in Benjamin Žbogar, OŠ Dušana Muniha Most na Soči

28. ROŠEVI DNEVI – 18. marec 2015

- prijavljenih 52 učencev iz 36 osnovnih šol
- na voljo dve tematiki, in sicer prosta ter ponujeni literarni izziv z naslovom *Nekoč pa bo vendar tako* (iz pesmi Frana Roša, *Nekoč pa bo vendar tako*)
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Pero in kitara*: vodi slovenski pesnik, pisatelj, prevajalec, glasbenik in publicist Matej Krajnc
- mentorska delavnica z naslovom *Gospa, povejte nam pravljico*: vodi sodobna slovenska (mladinska) pisateljica, publicistka in performerka Nina Kokelj
- zbornik *Ptice smo na mogočnem konju* (izbrani verz je iz pesmi *Linija*, avtorica Maja Strmčnik, OŠ Antona Aškerca, Velenje)
- osrednja prireditev (režiser Damjan Trbovc): "*Ptice smo na mogočnem konju*"
- nagrajeni avtorji Sven Pušnik, OŠ Ribnica na Pohorju, Nika Rajšter, OŠ Frana Roša, Celje, Maja Strmčnik, OŠ Antona Aškerca, Velenje, Sara Štiglic, OŠ Vič, Ljubljana, in Nives Žlof Androjna, OŠ Vižmarje Brod, Ljubljana

29. ROŠEVI DNEVI – 16. marec 2016

- prijavljenih 60 učencev iz 41 osnovnih šol
- na voljo dve tematiki, in sicer prosta ter ponujeni literarni izziv z naslovom *Že smo blizu jutranji zarji* (iz pesmi Frana Roša, *Potovanje*).
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Kdo je pisatelj in kaj pomeni biti pisatelj*: vodi slovenski pisatelj, publicist, glasbeni kritik in fotograf Andrej Predin
- mentorska delavnica z naslovom *Kako in o čem (naj) pišejo mladi*: vodi slovenski pisatelj, sodobni slovenski mladinski pisatelj, pesnik, prevajalec in literarni znanstvenik dr. Peter Svetina
- zbornik *Minljivost je največja sila sveta* (izbrani verz je iz pesmi *Življenje*, avtorica Mojce Arzenšek, OŠ Ob Dravinji)
- osrednja prireditev (režiser Damjan Trbovc): "*Minljivost je največja sila sveta*"

- nagrajeni avtorji: Mina Brezič, III. OŠ Celje, Iva Kovačič, OŠ Brežice, Rok Panjan, OŠ Artiče, Zala Ramšak, OŠ Frana Roša, Celje, in Samo Recek, OŠ Kuzma

30. ROŠEVI DNEVI – 22. marec 2017

- prijavljenih 48 učencev iz 28 osnovnih šol
- na voljo dve tematiki, in sicer prosta ter ponujeni literarni izziv z naslovom *Na drugi strani (sanj, realnosti, prijateljstva, Zemlje, begunstva, sreče, znanja itd.)*
- literarna delavnica za mlade avtorje z naslovom *Parodija: Ko se s smehom poklonimo vzornikom*: vodi slovenski raper, igravec, komik in prevajalec Boštjan Gorenc - Pižama
- mentorska delavnica z naslovom *Knjiga in vi in jaz*: vodi sodobna slovenska (mladinska) pisateljica, prevajalka in literarna znanstvenica dr. Barbara Simoniti
- novinarska delavnica za urednike izbranih literarnih glasil z naslovom *Drznost kot element šolskih literarnih glasil*: vodita prof. Miha Mohor in dr. David Bedrač
- zbornik *Jutro je začetek pustolovščine* (izbrani verz je iz pesmi *Jutro*, avtor Matej Boštjančič, OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana)
- osrednja prireditev (režiser Tomaž Krajnc): "*Jutro je začetek pustolovščine*"
- nagrajeni avtorji: Laura Amon, OŠ Lesično, Matej Boštjančič, OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana, Pika Kovač in Lota Martinjak, obe OŠ Brezovica pri Ljubljani, Tamara Špan, OŠ Boštanj
- posebna nagrada za angleško besedilo: Timeja Kostrevec in Nastja Turnšek, OŠ Štore



SPOMINI

Spominjam se ...

Kot učenec Osnovne šole Frana Roša, Celje, sem imel možnost biti prežet z duhom Frana Roša – ki je šolske hodnike barval s kulturo, literaturo in vsemi drugimi oblikami ustvarjalnosti – vsa leta svojega življenja na in s to celjsko šolo. Tako tridesetletnica srečanja, poimenovanega po tem literatu, zame ne pomeni le priložnosti za spominjanja na izkušnje aktivnega sodelovanja na Roševih dnevih, kjer sem s proznima deloma *Chat.si* in *Črni portret* sodeloval v letih 2009 in 2010, ampak se pred mojimi očmi odpira širše polje izrazito pozitivnega okolja, ki je vedno verjelo v svoje mlade in ki so ga zaznamovale skoraj brezštevne spodbude in možnosti za osebnosti in ustvarjalni razvoj. Vse to je, v mojem primeru, seveda kronalo zaupanje, da kar dvakrat šolo zastopam na literarnem srečanju najboljših mladih ustvarjalcev.

Dogajanje okrog Roševih dni sem opazoval že kot res majhen šolarček, ko so se vsako leto sredi marca po šolskih hodnikih sprehajali starejši – in iz takratnega gledališča veliki, pomembni, modri – uspešni literati, se udeleževali delavnic, sprejemov. V okviru pouka slovenščine so enkrat takrat začeli nastajati prvi literarni poskusi in Roševi dnevi so kmalu postali tisti cilj, ki je vlekel, da po prvih kracarjih in čečkarjih nisem vrgel puške v koruzo, ampak sem svojo 'literarno pot' nadaljeval. Tudi s spoznanjem, da je treba včasih – praviloma? – kakšno stvar napisati dvakrat, trikrat, petkrat, desetkrat. To je nauk, ki mi tudi na moji današnji študijski in poklicni poti pride še kako prav. A kljub temu da je vsaka ustvarjalnost povezana z vzponi in padci, lahko stvari uspejo le – še zlasti pa v začetku, ko svet, v katerega vstopaš, šele spoznavaš – če so okoli tebe ljudje, ki te znajo pravilno usmeriti, ti pomagajo tlakovati pot. Pa čeprav moraš v nadaljevanju po njej sam. Imel sem srečo, da sem tako podporo šole vedno imel, na vseh področjih, ki so me zanimala: od literature, glasbe pa vse do – danes najbolj mojega – gledališča. Od šestega razreda naprej zlasti zaradi predane in ljubeče mentorice, profesorice Blanke Skočir, ki je na nek način tudi sokriva, da sta prispevka za Roševe dneve 2009 in 2010 nastala. Njena mentorska podpora je daleč presejala okvire mentoriranja učenca, ki na osnovni šoli kaže neke ustvarjalne predispozicije in je, glede na količino časa, zavzetosti in truda, še vedno v vrhu med mentorji, ki sem jih – in res jih ni bilo malo – srečal na svoji nadaljnji izobraževalni podpori. Ob njeni

podpori so me tako Roševi dnevi na nek način naučili, kaj pomeni najti in izluščiti idejo, jo razviti, ji slediti in verjeti. Kaj pomeni znati brati in – kar je morda največ, kar se človek lahko nauči – poslušati, videti. Srečanje mi bo tako vedno ostalo v spominu kot živahen preplet srečevanja z novimi, prav tako mladimi in razmišljujočimi, ljudmi, delavnic, ki so vedno dodale ravno tisto, kar je v delih manjkalo, in prebiranja novih besedil. Roševi dnevi so me vedno – in še vedno me – navdali z veseljem in zagonom, z navdihom in z novim ciljem.

Verjetno so – skupaj, seveda, z vsem drugim, kar je ponujal Rošev duh – ključno vplivali na mojo nadaljnjo izobraževalno in življenjsko pot. Ravno v tej sredi sem našel, izostril in začel razvijati svojo ustvarjalno, umetniško plat in zbral pogum, da ji – kljub razmeram, ki niso rožnate, no, ali pa prav zaradi tega – ostanem zvest. Z Roševimi dnevimi sem se aktivno srečal vsaj še enkrat, ko sem pomagal pri pripravi zaključne prireditve srečanja, z njimi pa ostajam preko ljubezni do literature in umetnosti. Za pisanje sicer – na žalost – le redko še zberem dovolj poguma. Je pa literatura seveda nepogrešljiv del študija primerjalne književnosti in filozofije, še zlasti pogosto pa se srečujeva v svetu gledališča, ki sem mu, kot študent gledališče režije, (p)ostal najbolj vdan in zvest. Tako pa z mano, kjerkoli že sem, vedno znova hodi tudi duh Frana Roša.

Luka Marcen, nekdanji udeleženec Roševih dni

Iz Dnevnika Medvedka Dije ...

ali Nekaj paberkov iz Roševih dn

Na stopnicah sedeža krajevne skupnosti Nova vas v Celju se je tistega dne leta 1986 precej dogajalo. Usmerili so nas navzgor po stopnicah, češ, prišli ste na Roševe dneve, to je prireditve, ki se enostavno ne zgodi v pritličju. Na stopnišču je sedela pesnica Jana Kvas, to je bil začetek dolgoletne medsebojne naklonjenosti in prijateljstva, ki je od poezije prehajalo v šanson in nazaj.

Bil sem star deset let, še nekaj mesecev ne enajst, taki dogodki se niso zgodili vsak dan in prvič sem imel možnost predstaviti svoje pesmi v, tako se mi je zdelo, poduhovljenem, vzvišenem okolju. Sedeži krajevnih

skupnosti so se mi odsihmal zapisali na disk kot pomembna kulturna prizorišča in ko so jih pozneje spremenili v Mestne četrti, se s tem nisem mogel sprizajziti. Še vedno protestiram.

Pisal sem pesmice o mamicah, rožicah, Jugoslaviji in vsakdanjih opravilih in za vsem tem še vedno stojim. A pisal sem že tudi bolj intimne zadeve, nastale iz de profundisa, in te so bile tiste, ki so mi prinesle sedež na Roševih dnevih 1986. Desetletnik, ki bere pesem *Ko sem sam*. O skrivnostni bolečini, ki peče in boli, ko bi moral vendarle brati *Ovčarja Runa* in poslušati Marijana Smodeta! Ampak na Roševe smo poslali »resne« pesmi. In se potem vrnili naslednje leto. In tako naprej do leta 1990, ko sem si drznil napisati kratko prozo o Splavarjevem kipu, ki še vedno stoji na bregu Savinje, in zanj dobi priznanje. »Zdaj ne pišeš več pesmic?« so me spraševali, štirinajstletnika, ki je dve leti poprej prinesel ciklostilno razmnoženo in s sponkami speto knjižico pesmi na Roševu srečanje in govoril, kako je zavezan rimam. »Zavezan sem tudi Splavarju!« sem odvrnil, v jeseni šel v gimnazijo s še eno, malce debelejšo in bolj vezano knjižico, in dnevi aktivnih natečajsko-udeleženskih omizij na Roševih dnevih so minili. Nato sem se tja vračal občasno v tej ali oni vlogi, redno spremljal, kaj se dogaja, ostajal v stiku z njimi tudi preko revije Mentor, ki je redno poročala o njih. Pred nekaj leti sem kot sodelavec Roševih literarnih delavnic z veseljem spoznal, da mladih še ni minilo do pisanja in da so večkrat (tudi žal) precej bolj zreli, kot smo bili mi takrat. Časi so drugi, demokracija jih sili hitreje odrasti in zvečine jim ni do pisanja o rožicah in mamicah; kar takoj grejo na težke teme, težje kot *Ko sem sam*.

Jani Kvas moram naslednjič, ko se srečava, res odrecitirati nekaj njenih takratnih pesmi, ki jih še znam na pamet. Soproga me občasno dobrohotno opomni, da mi vsakič, ko se sprehodiva skoz Novo vas, ni treba kazati stavbe bivše krajevne skupnosti. A kdo ve, če bi ostal v službi peresa, ako bi leta 1986 ne bil usmerjen navzgor po stopnicah!? Zatorej Roševi dnevi ostajajo na žlici in vilici in tudi na vsakem obrazcu za podaljšanje prispevkov za socialno zavarovanje jih je nekaj. K temu pravzaprav ni več česa dodati. Svojega Dijo še vedno imam, s Franom sva se pa že svojčas pogovorila. Kar sva dorekla, še vedno stoji.

Matej Krajnc, pesnik in prevajalec

Že 30. Roševi dnevi?

Tisto leto, bilo je junija 1986., še sanjati nisem mogla, da bomo letos, to je leta 2017, zapisali "30. Roševi dnevi". Pa se je zgodilo. Slučajno? Ne. Počasi in vztrajno so se leto za letom nizali literarni popoldnevi in potem celodnevna srečanja osnovnošolcev, ki jim je bilo v zibel položeno pisateljsko pero, ki so znali bolje in drugače pogledati življenju v oči, o njem razmišljati in spregovoriti, kot je to uspelo njihovim vrstnikom. Med sodelujočimi so bili tudi taki, ki so bili izbrani za pisateljsko poslanstvo in ga po mnogih letih danes plodno nadaljujejo. In prav v tem je vrednost Roševih dni. Nekateri so se prvič postavili pred javnost prav na teh srečanjih, potem ko so se že predstavili na svojih šolah v šolskih glasilih. Med njimi je eno danes znanih pisateljskih imen Matej Krajnc, ki se podpisuje pod številne leposlovne knjige, prevode, kratke zgodbe, kritike ... K Roševim dnem pa se je leta 2015 vrnil kot mentor mladim piscem. Pa ime Anja Urška Belehar, znano doma in v tujini. Prav tako so tu še imena pesnic, ki so svoje prve pesmi predstavile na Roševih dnevih, zdaj pa jih vsaka v svoji pesniški zbirki ali že v več zbirkah. Med njimi so Darja Jontes, Katja Andrinek, Katja Rován, Maruša Pozvek in druge.

Tu so še številna imena danes zelo uspešnih kulturnih delavcev in delavk, glasbenikov in glasbenic, profesorjev in profesorice, a tudi poslovnežev, ki so zrasli iz vrst udeležencev Roševih dni in jih nosijo s sabo v globokem spominu.

Nikoli ne bom pozabila dneva, ko smo se na prvem osnovnošolskem literarnem srečanju Roševi dnevi zbrali v dvorani Krajevne skupnosti Nova vas. Mladi literati treh celjskih šol so sedeli v krogu, obrnjeni drug proti drugemu, mentorji pa za njimi, nekoliko odmaknjeni. Med njihovim branjem lastnih besedil sem začutila, da njihove besede in misli nosijo sporočila, ki jih bodo zaznamovala. Profesorica Božena Orožen, ki jim je predstavila književnika Frana Roša, mi je po branju Bojana Horvata šepnila na uho: »Ta pesem pa ima nekaj v sebi.«

Od takrat so se Roševi dnevi spreminjali, se bogatili z novimi idejami, oblikami in se širili, dokler niso zajeli celotne Slovenije in zamejstva. Za vsemi srečanji mladih literatov pa vsa leta stojijo požrtvovalni mentorji in organizatorji srečanj, ki se vztrajno trudijo, da se srečanja lahko zgodijo.

Vesela sem, da so srečanja mladih literatov postala tradicionalna in priznana tudi v državnem osnovnošolskem programu. Gotovo pa je z njimi tudi ime pisatelja Frana Roša, ki je pisal in objavljajl do svoje smrti 1976, ko mu je bilo 78 let, in njegova dela pozneje niso bila ponatisnjena, v današnjem času mladim po Sloveniji bolj znano.

Moram reči, da me mladi literati s svojim pisanjem, s pogledom na svet in življenje, na njegove težavne strani, in s svojo domišljijo skozi vsa leta presenečajo. Občudujem njihovo bogato izražanje, izbrane teme in nevsakdanje dogajanje, ki ga doživljajo. Klanjam se jim in njihovemu pisanju, saj so še tako mladi, a znajo že tako zrelo razmišljati in svoje misli upovedovati v prvoosebni in tretjeosebni pripovedih. Junaki njihovih del so največkrat njihovi vrstniki ali avtorji sami, ki brez sramu in odkrito razkrijejo svoje skrivnosti, čustvovanje in drugačnost. Njihovo pisanje se pogosto nanaša na ljubezen, to večno temo, ki povzroča med ljudmi lepe, a tudi hude reči. Mladi radi spregovorijo o svojem svetu, o problemih, ki jih težijo, razočaranju; predstavljajo vrstnike, ki živijo drugače kot večina, ki nimajo zadoščenih osnovnih življenjskih potreb, ki se jim dogaja huda krivica. Nekateri omagajo, iščejo nepravde izhode iz svojih težav, druge pa takšno doživljanje brusi, utrjuje in jim kaže pravo pot, na katero se želijo prebiti in postaviti na svoje noge. Skozi oči najstnikov spoznavamo njihov pogled na svet, probleme mladih, o katerih se odraslim še sanja ne. Njihovo izražanje je sicer iskreno otroško, a tudi že na pol odraslo. Obetajo zrelo, premišljeno pisanje. Generacije tako pišočih mladih bodo bogatile slovensko književnost, knjižni jezik in skrbele, da bodo zanimivi dogodki iz njihovega življenja in življenja sodobnikov zapisani, predvsem pa za to, da slovenski jezik ne bo izumrl. Vse mlade, ki so se predstavili v vsakoletnih zbornikih izbranih besedil, tudi če ne bodo postali pisatelji in pesniki, bo pisanje gotovo bogatilo, jih osvobajalo in jim lepšalo življenje.

Ljudmila Conradi, soustanoviteljica Roševih dni, članica organizacijskega odbora

Razmislek ob 10. obletnici natečaja za najboljši šolski literarni list

Letos poteka že deseto leto, odkar Javni sklad RS za kulturne dejavnosti razpisuje natečaj za najboljše šolske literarne liste in druge publikacije. Pobudo zanj je dala samostojna strokovna svetovalka za literarno dejavnost Dragica Breskvar Veskovič, od leta 2013 pa to delo vodi mag. Barbara Rigler.

To tekmovanje šolskih uredništev ima predzgodovino, je pa prvo, ki se posveča izključno literarnim poskusom mladih. V letih med 1966. in 1987. je namreč v okviru širokopoteznih prireditev Srečanje pionirjev dopisnikov Slovenije potekalo tekmovanje osnovnošolskih glasil in listov. Vodila jih je Zveza prijateljev mladine Slovenije, sodelovali pa so uredništva mladinske periodike, časopisi z rubrikami za otroke, radijske postaje, Zavod za šolstvo SRS in Slovenski šolski muzej. V skladu s političnimi usmeritvami in povojnim razvojem šolskih listov v pretežno novinarsko zasnovana glasila je bila literarna ustvarjalnost potiskana v ozadje. Načrtno spodbujanje razvoja šolskih glasil je pripomoglo k njihovi številčnosti, vsebinski pestrosti in dvigu kakovosti, druga korist pa je bila v mnogo večjem vpogledu javnosti v tovrstno produkcijo (razstavljeno gradivo je shranjeval Šolski muzej). Mentorji so se na spremljevalnih prireditvah lahko seznanjali z najvišjimi dosežki ter dobivali novo znanje in spodbude za nadaljnje delovanje. Kontinuiteto tega tekmovanja je v devetdesetih letih nekaj časa poskušalo vzdrževati uredništvo mladinske revije PIL, tako da je zbiralo osnovnošolska glasila in vsako jesen proglasilo najboljše izdelke, ob koncu 1993. so Novogoričani v svoji knjižnici pripravili razstavo osnovnošolskih in srednješolskih listov svoje regije ter okroglo mizo o mentorstvu, naslednjih šest let pa je v okviru sejma v Celju Zavod RS za šolstvo postavljajl vseslovenske razstave vrčevskih, osnovnošolskih in srednješolskih glasil, ki so jih prav tako spremljali seminarji za mentorje. Iz zapsanega je razvidno, da srednješolci tovrstnih tekmovanj šolskih glasil z večletno tradicijo niso imeli, vendar je vsa povojna leta takratna mladinska organizacija spodbujala mlade urednike in predvsem pospeševala preusmeritev od literarnih k novinarsko zasnovanim glasilom.

Za razliko od premočrtne politične akcije pa je bila od konca 70. let prejšnjega stoletja pri prizadevanjih Zveze kulturnih organizacij Slovenije v njenih poletnih literarnih šolah ter na straneh revije Mentor stalnica nenehno preverjanje smiselnosti mentorstva in predstavljanje najboljših šolskih literarnih listov.

Zadnje desetletje tovrstna prizadevanja v okviru Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti predstavljajo edini vpogled v slovenske šolske literarne liste in druge otroške publikacije. Na Roševih dneh ob razstavah nagrajenih v celjski knjižnici spet lahko spoznavamo njihovo kakovost, spremljevalni seminarji za mentorje ter mlade urednike in avtorje pa prispevajo k temu, da je literarna bera vsako leto bogatejša in sila pestra. Narašča število glasil, ki se odlikujejo z jasnimi uredniškimi koncepti, za njihovimi stranmi pa bralci razpoznavamo pozitivne vplive sodobnih oblik pouka književnosti, delavnic ustvarjalnega pisanja, raznovrstnosti projektnih in tematskih nalog, širjenj tematike spisja in obvladovanja besedilnih vrst. Poleg literarnih listov mladi pišejo, urejajo in oblikujejo posebne publikacije, kot so tematske številke glasil, zborniki, almanahi, antologije, pesniške zbirke, prozne knjižice, slikanice, literarne priloge, priložnostne publikacije, ipd. Mladi uredniki znajo vse bolj funkcionalno izrabljati možnosti, ki jih nudi računalnik z novimi tehnologijami in nove likovne rešitve. Povezujejo se z ostalimi šolskimi interesnimi dejavnostmi (z delavnico ustvarjalnega pisanja, z gibanjem Bralna značka, literarnim, novinarskim in dramskim krožkom, projektnimi in raziskovalnimi nalogami, itd.) ter pedagoškim delom šolske knjižnice. Ob vsem tem pa jim ostaja, kar je nadvse pomembno, dovolj prostora za pristen otroški izraz, saj uspešno mentorsko delo izhaja le iz otrokove avtentičnosti in je posredno.

Z natečajmi za najboljše šolske literarne liste in spremljevalnimi prireditvami JSKD pomembno podpira kakovostno delo mentorjev. To namreč ni samoumevno in lahko, saj nanj preži kar nekaj nevarnosti. Vrednost mu kaj hitro lahko vzame učiteljevo nasilno »oblikovanje učencev po lastni podobi«, vsiljevanje lastnega estetskega kalupa in papirnate učenosti na eni strani in na drugi pomanjkljivo delo »pedagoga«, ki le z varne razdalje, z neskončno udobno dobrohotnostjo in nekritičnim prikimavanjem prepušča otroke samim sebi, ne da bi jim v ključnih trenutkih znal pokazati prave smeri in jim nuditi opore. Podobno kleč predstavlja tudi boleštna ambicija učitelja (ali starša), da bi šolarja spreminjal v umetnika. To ne more biti najvišji cilj šolskega ukvarjanja s književnostjo. S pomočjo poustvarjalnega in ustvarjalnega pisanja si učenci in dijaki v prvi vrsti pouk spreminjajo v situacije, v katerih se zavedo zapletenosti upovedovanja fiktivnih svetov in skozi katere laže vstopajo v svet literature, ki jim predstavlja vir estetskega in vsestranskega užitka, in v katerega se bodo vračali tudi potem, ko bodo šolo zapustili.

prof. Miha Mohor

Mentorji literarnih delavnic so zapisali ...

»Ko sem se odločil, da na letošnji celjski literarni delavnici pišemo na temo SANJE, nisem pričakoval tako bogate in poglobljene ustvarjalnosti. To, kar so mladi literati napisali v enem popoldnevu, je preseгло vsa moja upanja.« (Marjan Tomšič, 1998)

»Mladi se predstavljajo s poezijo v enaki meri kot s prozo. Izpovedujejo svoja čustva, iščejo svojo resnico, kljub svoji mladosti se zavedajo obstajanja in minljivosti le-tega, sanjajo o svojih idealih in o vsem, kar obožujejo.« (Ljudmila Conradi, 2001)

» ... beseda tako in tako trka, ker stoji pred vrati. Mi jih moramo le odkleniti najprej in odpreti nato. Mladi ustvarjalci, ki sodelujejo na letošnjih Roševih dnevih, so ta vrata odklenili. Najprej so jih previdno pripravili in nato odprli v vsej svoji širini. In so zaznali, videli, zatipali – besedo, stavek, poved, note črk, ki ustvarjajo posebno melodijo. Melodijo, narejeno z namenom, da ji prisluhnejo tudi drugi.« (dr. David Bedrač, 2007)

»Kot bralka sem hvaležna za vse pisave, za vse vaše pesmi in zgodbe, za vpogled v svet mladih. Zlasti ponosna pa sem na vaše literarne presežke, nagrajene avtorice in avtorji, hvala za bralne posladke! Našli ste pot - raziskujte jo, dograjujte, sitite s pomeni in lastnimi ali izmišljenimi dogodivščinami – nadaljujte jo s svojimi izvirnimi in pogumnimi koraki.« (mag. Ana Porenta, 2008)

» ... ne gre za to, da si izbran kot najboljši, gre za to, da (se) »praskamo«. Mladi, kar popraskajte po papirju, če vas bo spet zasrbela literatura!« (Aksinija Kermauner, 2009)

»Avtorji, ki so poslali prispevke na literarni natečaj, seveda še niso umetniki, so pa zagotovo radovedni in ustvarjalni mladostniki, ki jih lepota navdihuje, oblikuje in jih varuje pred tem, da bi otrpili v krču našega časa ter postali njegova topa stvaritev.« (mag. Nataša Konc Lorenzutti, 2014)

»Ti mladi nam zaupajo. In to, kar so nam poslali, to so – pisma. Spoštujemo njihovo zaupanje.« (Nina Kokelj, 2015)

KAZALO

2017

UVODNI POZDRAV RAVNATELJICE, Mojca Kolin	6
UVODNE BESEDE, Boštjan Gorenc	8
NAGRAJENA BESEDILA z ocenami dr. Barbare Simoniti	10
Na drugi strani, Laura Amon	10
Jutro, Matej Boštjančič	13
Lahko bi bilo drugače, Pika Kovač	14
Sedel je tam, Lota Martinjak	18
Plenilec, Tamara Špan	20
The Afterlife, Timeja Kostrevc in Nastja Turnšek	23
DRUGA IZBRANA BESEDILA	28
SEZNAM SODELUJOČIH AVTORJEV IN MENTORJEV	80
LJUBIL SEM; I HAVE LOVED THEE, LIFE, Fran Roš	83
O FRANU ROŠU, Ljudmila Conradi	84
NAJBOLJŠA LITERARNA ŠOLSKA GLASILA	86
UTRINKI Z 29. SREČANJA ROŠEVI DNEVI 2016	88
30 let Roševih dnevov	
ROŠEVI DNEVI - 30 LET (1986-2017)	90
KRATEK PREGLED PO LETIH	96
SPOMINI	
SPOMINJAM SE	108
MENTORJI LITERARNIH DELAVNIC SO ZAPISALI ...	115

KOLOFON

JUTRO JE ZAČETEK PUSTOLOVŠČINE

Zbornik izbranih literarnih besedil s srečanja 30. Roševi dnevi 2017

IZDAL: Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti
s svojo Območno izpostavo Celje in Zvezo kulturnih društev Celje

ZANJ: mag. Marko Repnik

UREDILI: Lucija Hajnšek in Barbara Rigler

BESEDILA IZBRALI: dr. Barbara Simonti, Boštjan Gorenc - Pižama, Barbara Rigler

BESEDILO O FRANU ROŠU: Ljudmila Conradi

SLIKA NA NASLOVNICI: Taja Dovgan, 5. b

LIKOVNI PRISPEVKI: Učenci in učenke Osnovne šole Frana Roša, Celje

MENTORICA LIKOVNIH DEL: Lijana Klančnik

TISK: Grafika Gracer, d. o. o.

NAKLADA: 350 izvodov

Celje, marec 2017